

Strategia Rozwoju Miasta Kościana na lata 2024-2033

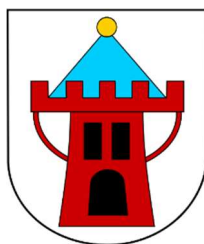
Opracowanie:

Urzędu Miejskiego Kościana

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Miasta Kościana na lata 2024-2033 opracowano w oparciu o analizę materiałów źródłowych (aktualnych dokumentów planistycznych i sprawozdań) Urzędu Miejskiego Kościana i gminnych jednostek organizacyjnych, dane statystyczne ujęte w formie wskaźników, wykresów i tabel porównawczych oraz informacje pozyskane w procesie partycypacji społecznej.

Strategia Rozwoju Miasta Kościana na lata 2024-2033 zawiera najaktualniejsze dane w momencie opracowywania niniejszego dokumentu, a więc dane według stanu na 31 grudnia 2022 roku (o ile nie zaznaczono inaczej).

 Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

 KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	7
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU MIASTA KOŚCIANA	9
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej.....	10
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.....	12
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej	14
4. Jakość życia w Mieście – wyniki badań ankietowych	17
4.1. Ocena sytuacji Miasta	18
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe	22
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej	25
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU MIASTA KOŚCIANA	29
1. Misja i wizja	30
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.....	31
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Kościana oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Mieście	47
4. Spójność kierunków rozwoju Miasta z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.	57
6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	64
7. Ramy finansowe i źródła finansowania.....	67
ZAŁĄCZNIKI	69
Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Miasta Kościana.....	70
Załącznik 2: Wzór ankiet.....	125
Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna	131

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Miasta Kościana na lata 2024-2033 stanowi kluczowe narzędzie długofalowego zarządzania gminą. Dokument ten wytycza strategiczne kierunki rozwoju Miasta do roku 2033, co pozwoli na zapewnienie ciągłości działań władz lokalnych, niezależnie od zmieniającej się sytuacji politycznej. Strategia umożliwi również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: zasoby ludzkie, środowisko przyrodnicze i kulturowe, infrastruktura czy finanse. Ponadto dokument ten stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Miasta Kościana na lata 2024-2033 stanowi najważniejszy dokument służący kreowaniu rozwoju lokalnego. Zachowuje wymaganą spójność z pozostałymi opracowaniami strategicznymi czy planistycznymi obowiązującymi w Mieście Kościanie oraz z dokumentami szczebla:

- regionalnego – Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego 2030+;
- krajowego – Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

Podczas opracowania niniejszej Strategii nie był przyjęty dokument strategiczny na szczeblu ponadlokalnym. Zachowanie spójności dokumentów strategicznych na różnych poziomach administracyjnych warunkuje zbieżność ukierunkowanych działań podejmowanych na rzecz rozwoju jednostki z uwzględnieniem jej otoczenia regionalnego oraz kluczowych powiązań rangi krajowej.

Ponadto, Strategia Rozwoju Miasta Kościana na lata 2024-2033 będzie wyznaczać ramy dla tworzenia planów i programów lokalnych, które będą realizowane w okresie jej obowiązywania. Efektem tego będą zawarte wytyczne i punkty odniesienia dla inicjatyw podejmowanych oddolnie w Mieście Kościanie, a zmierzających do wspierania rozwoju jednostki w latach 2024-2033.

Poniższe opracowanie powstało na podstawie aktualnie obowiązujących dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym aktem prawnym regulującym działania związane z przygotowaniem Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Diagnoza strategiczna została wzbogacona o wnioski z przeprowadzonego badania ankietowego, którego celem była analiza spostrzeżeń i bieżących potrzeb mieszkańców. Diagnoza pogłębiona stanowi załącznik nr 1 do Strategii.

Prace nad Strategią zainicjował Burmistrz Miasta Kościana w sierpniu 2023 roku, podejmując decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Kolejnym krokiem było podjęcie uchwały nr XLIX/580/23 Rady Miejskiej Kościana z dnia 31 sierpnia 2023 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Miasta Kościana na lata 2024-2033, w tym trybu konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Miasta. Analiza pogłębiona została o wnioski z przeprowadzonego badania ankietowego oraz podczas spotkań z Zespołem Strategicznym, mieszkańcami i interesariuszami Miasta, przeprowadzonych w formie warsztatów strategicznych. Na spotkania zaproszeni zostali pracownicy Urzędu Miasta i gminnych jednostek organizacyjnych (szkół, przedszkoli, Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie, Kościańskiego Ośrodka Kultury), radni, przedsiębiorcy prowadzący swoją działalność na terenie Miasta, lokalni działacze oraz członkowie organizacji pozarządowych działających w Mieście Kościanie. Podczas warsztatów pracowano nad wyznaczonymi wcześniej obszarami problemowymi. Ze zdiagnozowanych obszarów problemowych wynikają cele strategiczne, które podzielone są na cele operacyjne. Dla celów strategicznych wyznaczone zostały zadania i działania, których realizacja wpłynie na osiągnięcie postawionych celów. Ponadto w trakcie warsztatów wypracowano misję oraz wizję Miasta Kościana. Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac nad Strategią.

Dokument powstał przy wsparciu ekspertów z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania, w składzie:

- **Irma Kuznetsova**, Dyrektor Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- **Iwona Nowacka**, Zastępca Dyrektora Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- **Joanna Mucha**, Specjalistka ds. Strategii i rozwoju lokalnego – koordynatorka projektu,
- **Dominika Galecka**, Ekspertka ds. Strategii i rozwoju lokalnego,
- **Aleksander Orbach**, Młodszy specjalista ds. strategii i rozwoju lokalnego.

Obok przedstawiono poszczególne etapy procesu prac nad Strategią.

Spotkanie robocze z kierownictwem Urzędu - 1.08.2023 r.

Określenie szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii

Badanie ankietowe – 1.09.2023 r. - 9.04.2024 r.

Analiza dokumentów

Powołanie Zespołu ds. Strategii

Diagnoza potencjału

Wyznaczenie obszarów problemowych

I i II warsztat strategiczny (opracowanie analizy SWOT, misji, wizji, celów i działań strategicznych) - 8.02 i 19.03.2024 r.

Projekt dokumentu

Konsultacje społeczne

Spotkanie konsultacyjne

Opinia Zarządu Województwa Wielkopolskiego

Uchwalenie Strategii

Wdrażanie Strategii

CZEŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU MIASTA KOŚCIANA

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Miasto Kościan jest gminą miejską zlokalizowaną w południowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego, w odległości ok. 50 km od ośrodka wojewódzkiego – miasta Poznania. Miasto stanowi siedzibę władz powiatu kościańskiego, a dodatkowo także siedzibę władz samorządowych gminy wiejskiej Kościan, będącej gminą typu obwarzankowego. Determinuje to duże nagromadzenie usług administracyjnych szczebla lokalnego oraz ponadlokalnego w Mieście, powodując znaczne przepływy interesariuszy. Według danych GUS na koniec 2022 roku Miasto zamieszkiwane było przez 23 563 osoby, co stanowiło ok. 30% ogółu ludności powiatu. Powierzchnia całkowita jednostki wynosi 9 km², co przekłada się na gęstość zaludnienia na poziomie ponad 2 615 os./km². W ramach struktur administracyjnych, w Mieście wydzielono 9 jednostek pomocniczych, które stanowią osiedla: Błonie, Wesole Miasteczko, Konstytucji 3 Maja, Śródmieście, Piastowskie, gen. Sikorskiego, Wolności, Jagiellońskie i Gurostowo.

Na układ komunikacyjny Miasta Kościana składają się droga wojewódzka nr 308 relacji Nowy Tomyśl - Kunowo oraz drogi powiatowe i gminne. W bezpośrednim sąsiedztwie Miasta przebiega jednak droga ekspresowa S5 relacji Wrocław – Bydgoszcz. Węzły „Kościan Południe” i „Kościan Północ” odpowiadają za obsługę ruchu w kierunku Miasta. Droga ekspresowa umożliwia dotarcie do ośrodka wojewódzkiego w czasie ok. 50 min podróżując samochodem osobowym. Z kolei odległość czasowa do Wrocławia wynosi ok. 1,5 godziny podróży samochodem osobowym.

Ważnym elementem układu komunikacyjnego Miasta jest również biegnąca z południowego-zachodu w kierunku północno-wschodnim linia kolejowa nr 271 relacji Poznań Główny – Wrocław Główny. Główną destynacją mieszkańców korzystających z połączeń kolejowych jest Poznań, do którego kursuje ok. 40 zespołów trakcyjnych na dobę. Średni czas podróży do Poznania z wykorzystaniem kolei wynosi ok. 40 min. Uśredniony dobowy ruch pasażerski na dworcu kolejowym w Kościanie wyniósł w 2022 roku ok. 3 tys. osób. Uzupełnieniem siatki połączeń komunikacyjnych jest oferta PKS, który kursy realizuje z dworca autobusowego zlokalizowanego przy ul. Dworcowej w Kościanie. Regularne kursy odbywają się m.in. do: Leszna, Krzywinia, Grodziska Wielkopolskiego czy Starego Bojanowa. Na terenie Miasta nie jest realizowany transport zbiorowy o charakterze publicznym ani prywatnym.

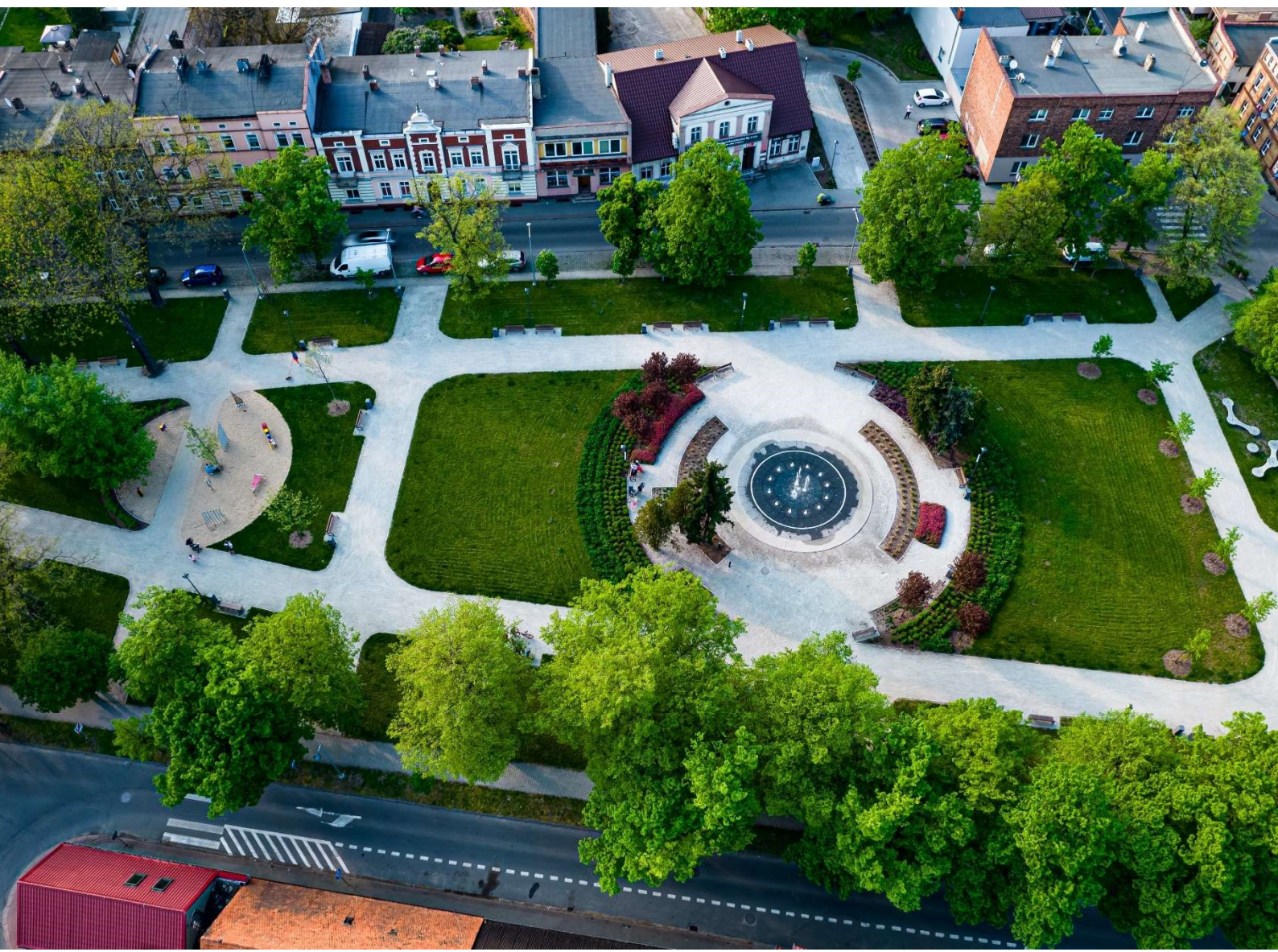
Miasto Kościan stanowi miejski ośrodek wielofunkcyjny. Tereny zurbanizowane stanowią ponad 68% powierzchni całkowitej Miasta. Wśród nich wyróżnić można tereny zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej, usługowej i przemysłowej. Użytki rolne stanowią niespełna 32% powierzchni całkowitej jednostki. Tereny leśne zajmują jedynie 0,04% powierzchni Miasta Kościana. Na obszarze Miasta nie występują powierzchniowe formy ochrony przyrody ani pomniki przyrody.

W ujęciu fizycznogeograficznym Miasto Kościan położone jest w obrębie podprowincji Pojezierza Południowobałtyckiego, w makroregionie Pojezierza Leszczyńskiego, w mezoregionie Równiny Kościańskiej. Położenie to determinuje niewielkie deniwelacje terenu, wynoszące maksymalnie niespełna 12 m. Ze względu na bieg rzeki Obry, będącej lewym dopływem Warty tereny śródmiejskie Kościana zaliczane są do obszarów szczególnie zagrożonych powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest:

- wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat),
- średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat),
- niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat).

Koryto rzeki Obry zostało częściowo antropogenicznie przekształcone, poprzez budowę kanałów. Miasto Kościan położone jest nad Kanałem Kościańskim Obry (zwanym również Kanałem Środkowej Obry). Choć obecnie odchodzi się od sztucznego przekształcania dolin rzecznych, wówczas zabieg ten uważano za narzędzie chroniące miejscową ludność przed powodzią (kanał powstał w latach 1852-1854).

Miasto otoczone jest również wałami przeciwpowodziowymi. Kanał na odcinku środkowym ma szerokość ok. 20-25 m, a jego głębokość waha się od 0,5 do 3,5 m głębokości. Ze względu na znaczne zamulenie, a także porost roślinności wodnej i szuwarowej nie pełni on funkcji rekreacyjnych.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Kościan jako ośrodek wielofunkcyjny będzie skupiał większość z wyróżnianych sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD). Odnosząc się z kolei do podstawowych sektorów PKB, analizie poddano przemysł (sektor II PKB) oraz usługi (sektor III PKB). Działalność rolnicza ma niewielkie znaczenie dla dochodów mieszkańców Miasta, nie stanowi ona również potencjalnej ścieżki rozwoju dla jednostki, przez wzgląd na jej miejski charakter.

Sytuacja gospodarcza w Mieście Kościanie analizowana była poprzez zestawienie wybranych wskaźników dotyczących gospodarki ze średnią dla powiatu kościańskiego oraz grupą porównawczą. Grupę porównawczą stanowiły miasta charakteryzujące się podobną liczbą ludności, które położone są w województwie wielkopolskim oraz zostały zaklasyfikowane jako ośrodki wielofunkcyjne. Tym samym, grupę porównawczą stanowiły: Koło, Turek, Wągrowiec i Złotów.

W 2022 roku Miasto Kościan skupiało na swoim obszarze 33% ogółu podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie powiatu (2 987 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych). Wpływ na rozwój przedsiębiorczości ma przede wszystkim dogodna lokalizacja ośrodka, a także jego dostępność komunikacyjna. Należy jednak zaznaczyć, iż Miasto Kościan oddalone jest od drogi ekspresowej S5 o ok. 5 km (licząc od węzła do centrum ośrodka). Ponadto, ze względu na niewielką powierzchnię nie posiada ono rezerwy terenowej, której część mogłaby zostać przeznaczona na rozwój stref inwestycyjnych. W związku z powyższym, przemysł zlokalizowany jest głównie w południowo-wschodniej części Miasta, w pobliżu drogi wojewódzkiej nr 308. Na tym obszarze zlokalizowane są największe zakłady na terenie Miasta: Celtech sp. z o.o., FOLPLAST sp. z o.o., INSTAL-FILTER Przemysłowe Systemy Ochrony Powietrza S.A., Jost Chemical Poland sp. z o.o., Linde Gaz sp. zo.o., MEPROZET Kościan S.A., Metalchem – Kościan sp. z o.o. czy SM MLEKOVITA. Tereny te rozwijają się również poprzez włączenie do Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (K-S SSE).

Profil prowadzonej działalności gospodarczej w Mieście jest stosunkowo zróżnicowany, niemniej największy odsetek przedsiębiorców zajmuje się handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych, włączając w to motocykle (20% ogółu przedsiębiorstw na terenie Miasta), budownictwem (14%) oraz działalnością profesjonalną, naukową i techniczną (10%). Wysoki stopień przedsiębiorczości w Kościanie, widoczny jest również na tle grupy porównawczej. W przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Kościanie zarejestrowanych jest 127 podmiotów gospodarczych, co pozwoliło na zajęcie drugiego miejsca względem grupy porównawczej. Najlepiej wypadło Koło, gdzie na 1 tys. mieszkańców przypadły 132 działalności gospodarcze. Bezrobocie rejestrowane wyniosło na koniec 2022 r. niespełna 2%, co stanowi najlepszy wynik spośród grupy porównawczej. Jest ono również niższe niż średnia dla województwa wielkopolskiego.

Konieczne dla rozwoju gospodarczego jednostki jest zapewnienie rozwiniętej infrastruktury sieciowej, w zakresie: wodociągów, kanalizacji, gazyfikacji, elektryfikacji i telekomunikacji. Miasto jest w pełni zwodociągowane oraz skanalizowane, z kolei poziom gazyfikacji wynosi ok. 95,5%. Wśród problemów obserwowanych w Mieście wskazać należy na wysokie zużycie poszczególnych odcinków sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, co wpływa na ich awaryjność. W zakresie tym wskazane jest przeprowadzenie prac modernizacyjnych. Kluczowe dla bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę mieszkańców Miasta inwestycje, zostały ujęte w wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych dla „Wodociągów Kościańskich” sp. z o.o. na lata 2023-2025. Ze względu na możliwość uzyskania dofinansowania do inwestycji, w Mieście obserwowane jest również wysokie zainteresowanie mieszkańców podłączeniem do sieci gazowej. Miasto Kościan jest w pełni zelektryfikowane, a mieszkańcy każdej jego części posiadają dostęp do Internetu szerokopasmowego.

W zakresie prowadzenia gospodarki odpadami, Miasto Kościan jest członkiem związku międzygminnego „Centrum Zagospodarowania Odpadów SELEKT” z siedzibą w Czempiniu. Punkt Selektywnej

Zbiórki Odpadów Komunalnych, z którego mogą korzystać mieszkańcy Kościana położony jest poza granicami Miasta, w miejscowości Bonikowo. Odpady zbierane są selektywnie, z uwzględnieniem podziału na następujące frakcje: papier, tworzywa sztuczne, szkło, odpady biodegradowalne, odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektroniczny i elektryczny. Mimo, iż spełniane są minimalne wymagania dotyczące przygotowania do ponownego użycia oraz recyklingu odpadów komunalnych, dostrzega się potrzebę optymalizacji procesu gospodarowania odpadami. Dalsza edukacja ekologiczna mieszkańców, spadek tonażu zebranych odpadów w przeliczeniu na 1 mieszkańca oraz podnoszenie poziomów odzysku stanowią będą wyzwania w najbliższej przyszłości ośrodka.

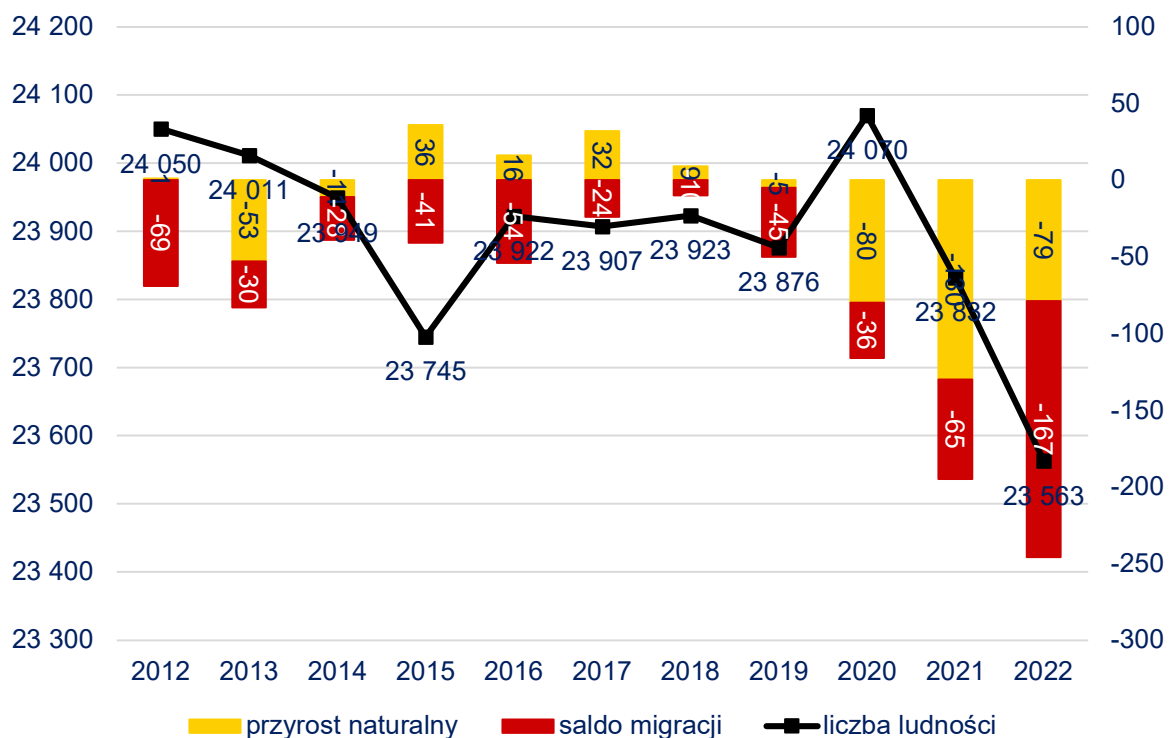
W Mieście Kościanie najbardziej rozpowszechnionym źródłem ciepła są piece gazowe (62% wszystkich źródeł ciepła w Mieście), spośród których aż 94% jest użytkowanych przez osoby fizyczne. Źródła ogrzewania na paliwa stałe, w tym węgiel, miał czy ekogroszek stanowią 31% wszystkich urządzeń grzewczych na terenie Miasta. Zdecydowana większość z nich jest użytkowana przez osoby prywatne, a ich nagromadzenie determinuje obserwowane problemy w zakresie tzw. niskiej emisji. Pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych nie jest szczególnie spopularyzowane, jednak należy podkreślić szybszy rozwój OZE wśród osób fizycznych. Wśród pozostałych podmiotów widoczne jest z kolei przechodzenie na pozyskiwanie ciepła z energii elektrycznej. Celem ograniczania niskiej emisji Miasto Kościan opracowało i pozostaje w trakcie wdrażania rozwiązań zawartych w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Kościana na lata 2021-2027. W PGN ujęte są również aspekty związane z rozwojem odnawialnych źródeł energii, gdzie wśród działań wyszczególnia się: montaż odnawialnych źródeł energii na/w budynkach użyteczności publicznej, rozwój rozproszonych źródeł energii – małe instalacje fotowoltaiczne wśród przedsiębiorców, rozwój rozproszonych źródeł energii – mikro instalacje fotowoltaiczne oraz instalacje pomp ciepła wśród osób fizycznych, a także rozwój budownictwa pasywnego i energooszczędnego. Wśród obiektów użyteczności publicznej, które planuje się poddać termomodernizacji, celem zwiększenia ich efektywności energetycznej, a także zamontować odnawialne źródła energii w/na budynkach należy wymienić: I Liceum Ogólnokształcące, Halę Sportową „Łazienki”, Dom organizacji Społecznych, Urząd Miejski Kościana. Dodatkowo wydane zostały również decyzje środowiskowe w zakresie budowy elektrowni fotowoltaicznej o mocy 979,2 kWp przy ul. Bocznej w Kościanie (dz. ewid. 3881/1), oraz w zakresie budowy farmy fotowoltaicznej o mocy do 1 MW (dz. ewid. 3364/20, 3364/21).

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Kapitałem społecznym każdej jednostki są jej mieszkańcy i to do nich skierowany jest jej rozwój, rozumiany jako chęć zapewnienia możliwie jak najlepszych warunków do życia, możliwości rozwoju osobistego i społecznego, w tym poprzez dostęp do wysokiej jakości edukacji i kultury, a także aktywności czasu wolnego. W Kościanie obserwuje się negatywne trendy demograficzne, bowiem począwszy od 2020 roku obserwowany jest dość intensywny spadek liczby ludności. Łącznie w latach 2021-2022 ubyło 507 mieszkańców (2,15% ogółu ludności). Ponadto w latach 2012-2022 w Mieście obserwowano przewagę osób emigrujących nad imigrującymi, co znalazło odzwierciedlenie w ujemnym saldzie migracji. Ujemny przyrost naturalny notowany jest z kolei nieprzerwanie od 2019 roku. Skutkiem tego jest odnotowany w 2022 roku ujemny przyrost rzeczywisty na poziomie -10,37. Oznacza to ubytek ponad 10 osób z każdego 1 tysiąca mieszkańców Miasta. W ujęciu rocznym, prognozować należy ubytek na poziomie ok. 244 osób rocznie.

Ryc. 1. Zmiana liczby ludności w Mieście Kościanie w latach 2012-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W Kościanie widoczny jest wyraźny ubytek ludności w wieku produkcyjnym oraz wzrost liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym do ludności w wieku produkcyjnym (współczynnik obciążenia senioralnego) w 2022 roku wyniósł 32,6%. Taki stosunek wskazuje, iż na świadczenie emerytalne 1 mieszkańca w wieku poprodukcyjnym pracuje jedynie 3 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Zważając na dynamikę pogłębiania się zjawiska (osiągnęła 119% w latach 2018-2022), w najbliższej przyszłości może to prowadzić do niewydolności systemu świadczeń emerytalnych. Obserwowane starzenie się społeczeństwa będzie niosło ze sobą nie tylko negatywne konsekwencje finansowe, ale przełoży się również na potencjał gospodarczy w zakresie zastępowalności pokoleń na rynku pracy. Ponadto, zmiany strukturalne zachodzące w społeczeństwie

przekładają się na potrzebę zmian w zakresie oferty usług zdrowotnych, społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych. Zachodzące zmiany demograficzne są zatem niekorzystne i stanowić będą znaczne wyzwanie rozwojowe dla analizowanej jednostki samorządu terytorialnego.

Mimo, iż zachodzące zmiany demograficzne winny wpływać na spadek zainteresowania usługami opiekuńczo-wychowawczymi, to zapotrzebowanie na nie wciąż jest znaczące. Dzieje się tak, ze względu na to, iż Miasto Kościan w znacznej części realizuje usługi społeczne również na rzecz gminy wiejskiej Kościan.

W zakresie opieki nad dziećmi do 3 roku życia, jest ona sprawowana w Mieście przez Klub Dziecięcy „Mini Oxford”, posiadający trzy oddziały łącznie oferujące 70 miejsc opieki nad najmłodszymi. Miesięczny koszt pobytu dziecka w klubie wyniósł w 2022 roku 800 zł (do kosztów należy dodać 12 zł/dzień na wyżywienie). Ponadto, w Mieście swoją działalność prowadzi również punkt opieki dziennej „Stacykowo” przy ul. Dworcowej. W Mieście nie ma zlokalizowanego żłobka publicznego.

Opieka nad dziećmi w wieku przedszkolnym sprawowana jest przez 6 przedszkoli publicznych, sprawujących opiekę łącznie nad 912 dziećmi. Dodatkowo, na terenie Miasta działalność prowadzą 4 przedszkola niepubliczne, do których łącznie uczęszcza 182 dzieci. W Kościanie od wielu lat odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat 100% lub więcej. Niespełna 18% wszystkich dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na terenie Miasta zamieszkuje bowiem na terenach innych gmin. Liczba dzieci z terenu Miasta Kościana uczęszczająca do przedszkoli na terenach innych gmin wyniosła w 2022 roku jedynie 49 osób. Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu stale wzrasta. W 2022 roku wyniósł on 1 205,72 zł. Miasto dotuje również opiekę nad dziećmi w przedszkolach niepublicznych w kwocie 904,29 zł miesięcznie na 1 dziecko.

Cztery szkoły podstawowe na terenie Miasta kształciły łącznie w roku szkolnym 2022/2023 3 034 uczniów. Największą placówką jest Szkoła Podstawowa nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi im. Feliksa Stamma w Kościanie, do której uczęszcza 722 uczniów. Najmniejszą placówką jest z kolei Szkoła Podstawowa nr 2 im. Władysława Broniewskiego w Kościanie, w której edukację pobiera 297 uczniów. Ogólny stan bazy dydaktycznej należy ocenić jako dobry, choć w poszczególnych placówkach widoczne są pewne potrzeby. W Szkole Podstawowej nr 2 wymagany jest remont małej oraz dużej Sali gimnastycznej, brakuje również dedykowanych pracowni językowych. Nie wszystkie dzieci w przypadku SP nr 1, SP nr 3 i SP nr 4 posiadają szafki szkolne. Z kolei dostęp do gabinetu stomatologicznego zapewnia jedynie SP nr 3. Należy jednak podkreślić, iż planowane działania muszą być poparte zgłaszanymi potrzebami infrastrukturalnymi i edukacyjnymi przez poszczególne placówki, każda z nich będzie miała bowiem odmienne potrzeby.

W poszczególnych placówkach obserwuje się również zróżnicowany poziom nauczania. Na podstawie wyników egzaminu ósmoklasisty można stwierdzić, iż najwyższym poziomem nauczania charakteryzuje się Szkoła Podstawowa nr 4 im. Mariana Koszewskiego, z kolei najniższym Szkoła Podstawowa nr 2 im. Władysława Broniewskiego. Uczniowie kościańskich placówek najlepiej radzili sobie z egzaminem z języka angielskiego, zaś najgorzej z matematyką. Należy jednak podkreślić, iż nieprzerwanie od roku 2020 średnie wyniki egzaminów osiągnęte przez uczniów kościańskich placówek są wyższe od średnich wyników notowanych w powiecie kościańskim oraz województwie wielkopolskim.

W zakresie edukacji na poziomie ponadpodstawowym, Miasto Kościan jest organem prowadzącym dla I Liceum Ogólnokształcącego im. Oskara Kolberga. Na terenie Miasta działają również szkoły ponadpodstawowe, których organem prowadzącym jest powiat kościański. Niemniej, ich obecność oraz profil kształcenia wpływają na rozwój społeczno-gospodarczy Miasta. Wśród głównych kierunków dojazdów do szkół ponadpodstawowych uczniów z Kościana, wskazać można Poznań, Mosinę, Leszno oraz Nietajkowo.

Głównymi podmiotami realizującymi na terenie Miasta zadania z zakresu kultury są: Kościański Ośrodek Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Tomaszewskiego oraz Muzeum Regionalne im. dr Henryka Florkowskiego. Muzeum Regionalne stanowi samorządową instytucję kultury skupioną

wokół historii i dziedzictwa ziemi kościańskiej, ale również jej współczesnego oblicza. Muzeum stara się tworzyć ciekawe, interaktywne wystawy, przykuwające uwagę również młodszych odbiorców, czego przykładem jest escape room stanowiący integralną część jednej z wystaw. Miejska Biblioteka Publiczna skupia się nie tylko na rozwijaniu czytelnictwa, ale pełni również ważne funkcje edukacyjne i społeczne poprzez organizację: wystaw, spotkań autorskich, sesji naukowo-literackich, konkursów literackich, dyskusyjnego klubu książki. Kościański Ośrodek Kultury jest głównym podmiotem odpowiedzialnym za zaspokajanie potrzeb kulturalnych mieszkańców Kościana. Posiada on salę widowiskową, klubową oraz salę narad. Każda z nich dysponuje nagłośnieniem i oświetleniem. Sala widowiskowa dodatkowo wyposażona jest w scenę, co umożliwia jej komercyjny wynajem. Wśród zajęć regularnie odbywających się w KOK wskazać można warsztaty ceramiczne, warsztaty muzyczne, lekcje tańca, zajęcia plastyczne, spotkania z grami planszowymi. Przy KOK działają również: Dyskusyjny Klub Filmowy, Młodzieżowy Klub Filmowy i koło literackie.

W Kościanie działalność prowadzą 34 organizacje pozarządowe, których działalność skupiona jest głównie wokół sportu, wsparcia i zrzeszania osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, spraw i usług społecznych oraz muzyki chóralnej. Organizacje pozarządowe aktywnie działają na rzecz Miasta Kościana, wpływając na kreowanie polityki społecznej, rozwiązywanie problemów społecznych oraz jakość życia mieszkańców. Poziom rozwoju tzw. III sektora w Kościanie, rozumiany jako liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadających na 1 tys. mieszkańców jest jednym z wyższych w zestawieniu z grupą porównawczą, jedynie nieznacznie ustępując średniej dla województwa wielkopolskiego. Miasto Kościan dba również o rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz partycypacyjny charakter prowadzenia polityki lokalnej, czego przejawem jest coroczne zaproszenie mieszkańców do składania projektów i głosowania na nie w ramach budżetu obywatelskiego.

Świadczenia z zakresu usług medycznych są świadczone w Mieście Kościanie przez wiele podmiotów, zarówno prywatnych jak i publicznych. Ze względu na rangę ośrodka powiatowego w Mieście zlokalizowany jest Szpital im. T. Dunina wraz ze Szpitalnym Oddziałem Ratunkowym (SOR). Ponadto, w Mieście zlokalizowane jest Wielkopolskie Centrum Neuropsychiatryczne, wraz z Wojewódzką Przychodnią Zdrowia Psychicznego. Należy zatem stwierdzić, iż zarówno dostęp do podstawowej jak i specjalistycznej opieki zdrowotnej jest stosunkowo dobry.

Głównym podmiotem świadczącym usługi społeczne na terenie Miasta jest Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą przy ul. Szczepanowskiego 1. W Kościanie widoczny jest stosunkowo wysoki odsetek beneficjentów pomocy społecznej. Z usług Ośrodka Pomocy Społecznej korzysta bowiem ok. 4% wszystkich mieszkańców (niepełna 950 osób). W jego ramach prowadzona jest również świetlica środowiskowa dla dzieci z rodzin ubogich i sprawiających problemy wychowawcze oraz Klub Integracji Społecznej. Wśród instytucji wspierających osoby w trudnej sytuacji życiowej, osoby z niepełnosprawnościami lub osoby zależne wymienić należy również spółdzielnie socjalne „Tutela” i K.O.S.S., dwa Środowiskowe Domy Samopomocy oraz Warsztaty Terapii Zajęciowej. W Kościanie usługi społeczne są zatem rozwinięte, choć oczywiście wciąż wymagają bieżącego dostosowywania do potrzeb mieszkańców.

Miasto dysponuje również niespełna 300 lokalami komunalnymi, które częściowo oddawane są w najem socjalny. Lokale te zlokalizowane są w większości w zabudowie śródmiejskiej pochodzącej z I poł. XX w. W latach 2018-2022 liczba lokali komunalnych spadła o 11%, co spowodowane było sprzedażą lokali.

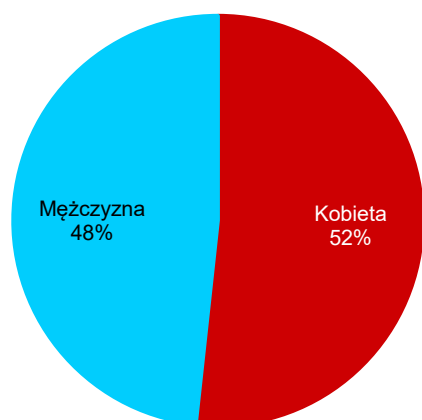

4. Jakość życia w Mieście – wyniki badań ankietowych

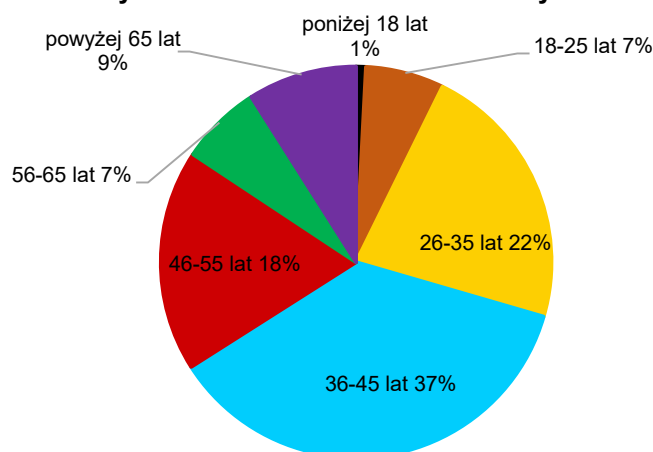
Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Miasta Kościana przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród mieszkańców w formie kwestionariusza dostępnego on-line. Podstawowym celem badania było zapoznanie się z opinią mieszkańców dotyczącą ogólnego poziomu jakości życia w Mieście, zdiagnozowanie bieżących potrzeb lokalnej społeczności oraz określenie priorytetów rozwojowych na najbliższe lata.

Osoby biorące udział w badaniu odpowiadały na pytania z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji oraz edukacji i kultury. Zgromadzono 509 odpowiedzi, co przy założeniu 95% poziomu ufności, daje błąd maksymalny na poziomie 4%. Oznacza to, iż wynik badania ankietowego może się różnić maksymalnie o +/- 4%. Większość respondentów stanowili mieszkańcy Miasta Kościana (88,8%). W strukturze płci respondentów przeważały z kolei kobiety (niespełna 52%), w przedziałach wiekowych 36-45 lat (37% wszystkich respondentów) oraz 26-35 lat (22% wszystkich respondentów). W badaniu mogły wziąć udział również osoby małoletnie (wpłynęły 4 odpowiedzi od osób poniżej 18 roku życia). Ponad 66,6% ankietowanych to osoby pracujące. Stosunkowo licznie wypowiedziała się również grupa osób w wieku poprodukcyjnym, bowiem emeryci i renciści stanowili 12,2% ogółu ankietowanych. Szczegółowe dane określające profil osób ankietowanych przedstawiają poniższe wykresy.

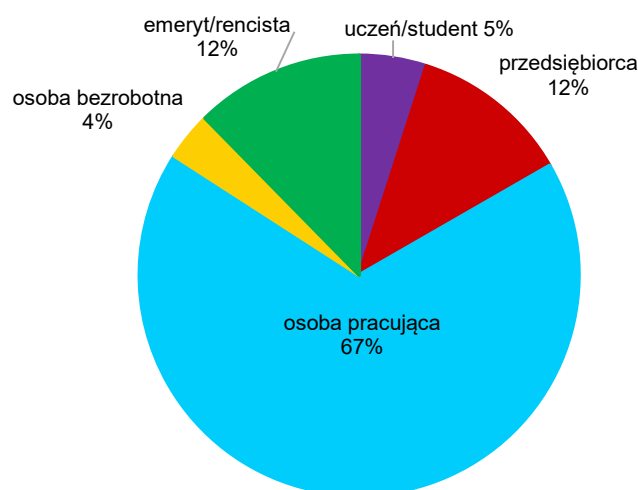
Ryc. 2 Struktura płci ankietowanych

Ryc. 3 Struktura wieku ankietowanych

Ryc. 4 Ankietowani według zatrudnienia

4.1. Ocena sytuacji Miasta

W Mieście Kościanie w skali od 0 do 5, gdzie:

- 0 – oznacza „nie mam zdania”,
- 1 – oznacza „bardzo źle”,
- 2 – oznacza „źle”,
- 3 – oznacza „dostatecznie/zadowolająco/neutralnie”,
- 4 – oznacza „dobrze”,
- 5 – oznacza „bardzo dobrze”,

Mieszkańcy **najkorzystniej** oceniają działania w zakresie **edukacji i kultury oraz infrastruktury technicznej** – średnia ocen dla obu obszarów wyniosła 3,00. Z kolei **najmniej korzystnie** oceniony został sektor **gospodarki**, który uzyskał średnią ocen wynoszącą 2,3. Średni wynik Miasta dla wszystkich kategorii wyniósł 2,6, co oznacza, iż ogólny poziom jakości życia został oceniony na mniej niż zadowolający.

Ryc. 5. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Edukacja i kultura

Edukacja i kultura została obszarem najwyżej ocenionym przez respondentów w badaniu ankietowym. Najwyżej zostały ocenione **dostęp do edukacji w szkołach podstawowych** na terenie Miasta (średnia 3,77). Na drugim miejscu, ze średnią 3,63 ankietowani uplasowali **działalność biblioteki**. Generalnie kwestie związane z edukacją przedszkolną, na poziomie podstawowym oraz ponadpodstawowym zostały ocenione powyżej przeciętnej, zarówno w zakresie jej jakości, dostępności jak i stanu bazy dydaktycznej. Poniżej poziomu zadowolającego oceniono z kolei aspekty związane z kulturą. Wyjątek stanowi działalność biblioteki, która została oceniona pozytywnie. Zdecydowanie najgorzej oceniono **jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w Mieście** (średnia ocena 2,0, co w przyjętej skali ocen oznacza „źle”). Nisko oceniono również dostępność oraz działalność obiektów kultury w Mieście.

Tab. 1 Ocena poszczególnych aspektów w obszarze edukacji i kultury

Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	3,77
Działalność biblioteki	3,63
Jakość edukacji przedszkolnej w mieście	3,47
Dostęp do edukacji przedszkolnej	3,32
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie miasta	3,31
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych	3,30
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w mieście	3,21
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych	3,01
Jakość infrastruktury w szkołach ponadpodstawowych	2,99
Jakość edukacji w szkołach ponadpodstawowych w mieście	2,98
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie miasta	2,79
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie miasta	2,57
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie miasta	2,54
Działalność domu kultury	2,54
Organizację dowozu dzieci do szkół	2,53
Dostęp do obiektów kulturalnych w mieście	2,51
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w mieście	2,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Infrastruktura techniczna

W zakresie infrastruktury technicznej ocenie respondentów poddane zostały aspekty związane z dostępnością cyfrową, dostępnością komunikacyjną i bezpieczeństwem drogowym, a także zaopatrzeniem mieszkańców w podstawowe media. Najwyżej oceniono **jakość sieci gazowej** na terenie Miasta (średnia 3,56) oraz **dostępność Internetu** (3,52). Najgorzej oceniono z kolei aspekty związane z jakością infrastruktury drogowej: **stan dróg w mieście** (średnia 2,32), **małą infrastrukturę drogową** (średnia 2,4) oraz bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych (2,66).

Tab. 2 Ocena poszczególnych aspektów w obszarze infrastruktury technicznej

Jakość sieci gazowej	3,56
Dostęp do Internetu w mieście	3,52
Jakość sieci kanalizacyjnej	3,23
Jakość sieci wodociągowej	3,21
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych	2,66

Mała infrastruktura drogowa (chodniki, oświetlenie, przystanki)	2,40
Stan dróg w mieście	2,32

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Środowisko i przestrzeń

Kolejnym obszarem poddanym opiniowaniu ze strony ankietowanych było środowisko i przestrzeń. W obszarze tym oceniano walory środowiska przyrodniczego, jego jakość oraz czystość, podejmowanie działań proekologicznych oraz zagospodarowanie przestrzenne. Najkorzystniej oceniono **system odbioru odpadów na terenie Miasta** (średnia 3,27) oraz **czystość terenów zieleni** (3,18). Tym samym, zadowalająco oceniono również ogólną estetykę Miasta. Poniżej przeciętnej oceniono z kolei efektywność zagospodarowania przestrzeni w Mieście (2,48), czy aspekty związane z rozwojem odnawialnych źródeł energii na terenie Miasta (2,45) oraz świadomością ekologiczną mieszkańców (2,44). Niemniej, najgorzej ocenionym elementem została **oferta Miasta w działaniach wspierających ochronę środowiska** (2,34).

Tab. 3 Ocena poszczególnych aspektów w obszarze środowiska i przestrzeni

System odbioru odpadów na terenie miasta	3,27
Czystość terenów zieleni	3,18
Walory środowiska przyrodniczego w mieście	3,04
Estetyka miasta	2,97
Jakość powietrza w mieście	2,76
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających	2,56
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w mieście	2,48
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie miasta	2,45
Świadomość ekologiczna mieszkańców	2,44
Infrastruktura melioracji szczegółowej	2,35
Oferta miasta w działaniach wspierających ochronę środowiska	2,34

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Spółeczeństwo

Obszar społeczeństwa uzyskał średnią ocen na poziomie 2,5. Jest to szeroki obszar traktujący o dostępności i jakości usług publicznych i społecznych, ale również zdrowotnych czy opiekuńczych. Zdecydowanie najgorzej oceniono **dostęp do specjalistycznej opieki medycznej** (średnia 1,89). Niemniej, należy podkreślić, iż jest to problem wykraczający poza zadania własne i kompetencje Miasta. Ponadto trudności w dostępie do lekarzy specjalistów, a także ich niedobór obserwowany jest w skali całego kraju. Nisko oceniono również **dostęp do żłobków** (2,26), a także jakość infrastruktury żłobkowej i opieki w nich oferowanej. Należy podkreślić, iż w Mieście nie funkcjonują żłobki publiczne, co wpływa na niską ocenę tego elementu. Pozytywnie oceniono z kolei **bezpieczeństwo publiczne na terenie Miasta** (3,00) oraz **funkcjonalność budynków administracji publicznej** (2,95). Zwrócić uwagę należy również na stosunkowo wysoką ocenę **skuteczności działań Ośrodka Pomocy Społecznej** (2,8), co w zestawieniu z dość wysokim odsetkiem beneficjentów jest jednym z kluczowych aspektów rozwoju społecznego.

Tab. 4 Ocena poszczególnych aspektów w obszarze społeczeństwa

Bezpieczeństwo publiczne na terenie miasta	3,00
Funkcjonalność budynków administracji publicznej	2,95
Skuteczność działania pomocy społecznej	2,80
Wsparcie osób starszych oferowane przez Miasto (Korpus Wsparcia Seniorów)	2,59
Wsparcie osób niesamodzielných	2,49

Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Miejski	2,47
Aktywność mieszkańców na rzecz miasta	2,45
Dostęp do podstawowej opieki medycznej	2,36
Jakość opieki żłobkowej na terenie miasta	2,34
Dostęp do żłobków / klubów malucha	2,26
Jakość infrastruktury żłobkowej na terenie miasta	2,17
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej	1,89

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Turystyka i rekreacja

W zakresie turystyki i rekreacji ocenie poddawane są elementy związane z zagospodarowaniem czasu wolnego, możliwościami wypoczynku czy uprawiania sportu. Zdecydowanie najkorzystniej respondenci ocenili **wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych** (3,18), umożliwiającymi aktywne spędzenie czasu na świeżym powietrzu zarówno wśród dzieci jak i dorosłych. Stosunkowo wysoko oceniono również poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w Mieście (2,88) oraz poziom bazy gastronomicznej (2,84). Zdecydowanie najniżej oceniono **działania promocyjne Miasta, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów** (1,6). Niezadowolająca okazała się również oferta spędzania wolnego czasu na terenie Miasta dla osób dorosłych i młodzieży.

Tab. 5 Ocena poszczególnych aspektów w obszarze turystyki i rekreacji

Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	3,18
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w mieście	2,88
Poziom bazy gastronomicznej	2,84
System ścieżek rowerowych	2,61
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie miasta dla dzieci	2,42
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie miasta dla seniorów	2,31
Atrakcyjność turystyczna miasta	2,25
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej	2,14
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie miasta dla dorosłych	1,95
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie miasta dla młodzieży	1,84
Działania promocyjne miasta, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów	1,60

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Gospodarka

Najslabiej ocenionym obszarem na terenie Miasta Kościana była gospodarka, gdzie żaden z branż pod uwagę elementów nie został oceniony zadowalająco. Najlepiej oceniono **dostępność usług na terenie Miasta** (2,79) oraz **połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami** (2,71). Najniżej oceniono z kolei **perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Mieście** (1,78), co ze względu na wielofunkcyjność ośrodka nie jest wynikiem niepokojącym. Niestety, również nisko oceniono jednak **warunki do prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie Miasta** (2,09) oraz **możliwość uzyskania zatrudnienia** (2,02).

Tab. 6 Ocena poszczególnych aspektów w obszarze gospodarki

Dostępność usług na terenie Miasta	2,79
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami	2,71
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym	2,42
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru miasta	2,32
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji	2,22

Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie miasta	2,09
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie miasta	2,02
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Mieście	1,78

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Celem podsumowania, poniżej przedstawiono najlepiej i najgorzej oceniane elementy przez ankietowanych w poszczególnych obszarach. Najniżej ocenione ze wszystkich obszarów zostały działania promocyjne Miasta, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów (1,60). Mieszkańcy wskazywali również na niską dostępność specjalistycznej opieki medycznej, małe możliwości uzyskania zatrudnienia na terenie Miasta, a także niewystarczającą dostępność do instytucji kultury i różnorodność przygotowywanej przez nie oferty. Wymienione elementy uzyskały średnią ocen poniżej 2,5, co oznacza, iż mieszkańcy oceniają je źle lub bardzo źle. Najwyżej ocenionymi elementami były z kolei kwestie związane z dostępem do edukacji w szkołach podstawowych, jakością edukacji przedszkolnej oraz działalnością biblioteki. Należy jednak podkreślić, iż żaden element nie uzyskał przeciętnej powyżej 4, a zatem nie został oceniony dobrze lub bardzo dobrze.

Tab. 7 Najlepiej i najgorzej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych

Obszar	Najlepiej oceniane:	Najgorzej oceniane:
Społeczeństwo	Bezpieczeństwo publiczne na terenie Miasta	Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej
Gospodarka	Dostępność usług na terenie Miasta	Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Mieście
Środowisko i przestrzeń	System odbioru odpadów na terenie Miasta	Oferta Miasta w działaniach wspierających ochronę środowiska
Infrastruktura techniczna	Jakość sieci gazowej	Stan dróg w Mieście
Turystyka i rekreacja	Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	Działania promocyjne Miasta
Edukacja i kultura	Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w Mieście

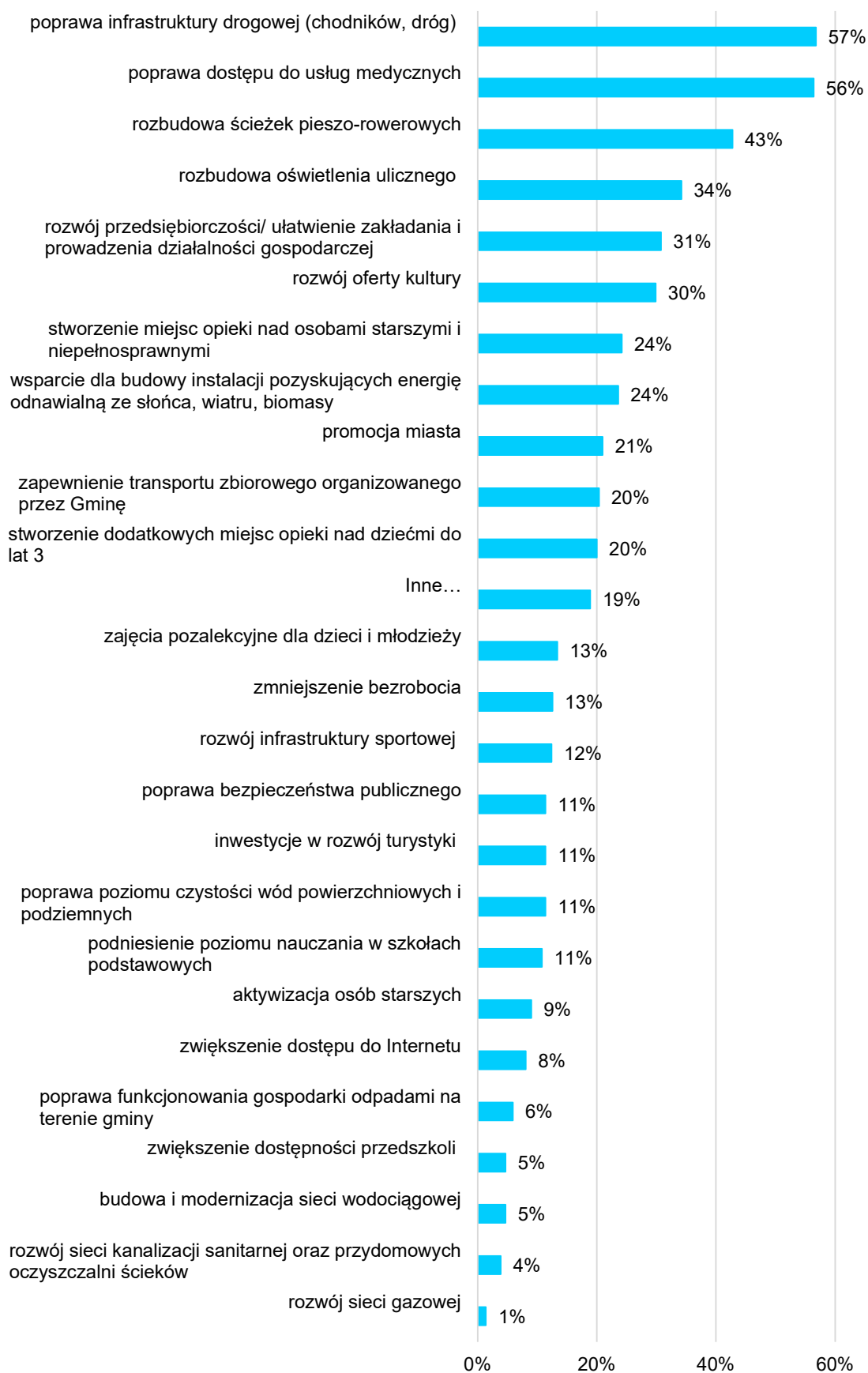
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Miasta Kościana. Wśród najczęściej wskazywanych odpowiedzi znalazła się poprawa infrastruktury drogowej (57%) oraz poprawa dostępu do usług medycznych (56%). Wśród często wskazywanych działań priorytetowych znalazły się również: rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych (43%), rozbudowa oświetlenia ulicznego (34%), rozwój przedsiębiorczości oraz ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej (31%, a także rozwój oferty kultury (30%). Z kolei wśród najmniej pożądanych inwestycji znalazły się te związane przede wszystkim z infrastrukturą techniczną i usieciowieniem, jak np. rozwój sieci gazowej, rozwój sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, budowa i modernizacja sieci wodociągowej.

Na kolejnej stronie zamieszczona została rycina przedstawiająca szczegółowo poruszone wyżej aspekty, a także inne elementy, o których ocenę zostali poproszeni respondenci.

Ryc. 6. Główne priorytety rozwoju Miasta Kościana według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Ankietowanym zadano również jedno pytanie otwarte, na które mogli odpowiedzieć w formie swobodnej, krótkiej wypowiedzi. Pytanie natomiast dotyczyło tego, co powinno być wizytówką Miasta, a zatem stanowić jego główny znak rozpoznawczy nie tylko wśród mieszkańców, ale również wśród osób odwiedzających jednostkę. Wśród najczęściej wskazywanych odpowiedzi znalazły się:

- Rynek Miejski wraz ze starówką – Rynek Miejski w Kościanie zlokalizowany jest w rozwidleniu Kanału Kościańskiego, przyjmując wrzecionowaty kształt i będąc otoczonym wodą. Po mieście lokacyjnym zostały się pozostałości murów obronnych oraz nieliczne zabudowania. Większość śródmieścia stanowią XIX i XX w. kamienice, które jednak nawiązują do zwartej, stosunkowo niskiej zabudowy historycznej. Warto również podkreślić, iż został zachowany układ urbanistyczny historycznego centrum Kościana. Miejsce to zatem dysponuje potencjałem do tego, aby stać się miejscem centralnym i rozpoznawalnym również wśród mieszkańców miejscowości ościennych;
- Wieża ciśnień – kościańska wieża ciśnień stanowi unikatowy w skali kraju projekt architektoniczny nawiązujący do londyńskiego Tower Bridge. Pochodząca w 1908 r. wieża stanowiła pierwotnie element systemu wodociągowego, będąc od początku swojego istnienia okazałym obiektem architektury przemysłowej. Wieżę wieńczy czterospadowy dach, który pełni również rolę obrotowej kopuły dla obserwatorium astronomicznego. Uzupełnieniem nowych funkcji nadanych wieży w ramach procesu rewitalizacji jest ścianka wspinaczkowa oraz punkt widokowy. Wieża od początku swojego istnienia stanowiła zatem ważny element krajobrazu miejskiego, trwale wpisując się w obraz Miasta. Po dziś dzień stanowi jeden z najbardziej charakterystycznych obiektów, a jej unikatowość w skali kraju może wspomóc uczynienie z niej wizytówki Miasta;
- Zadbane tereny nadobrzańskie – lokalizacja centrum Kościana, w tym kościańskich Łazienek determinuje wysoką atrakcyjność estetyczną i wizualną terenów nadobrzańskich. Dodatkowo, skanalizowanie rzeki i jej poprowadzenie w ciągu dwóch ramion odpływowych stanowi rzadkie rozwiązanie, które wpłynęło na kształtowanie się mikroklimatu i otoczenia przyrodniczego Miasta. Te wszystkie aspekty powodują, iż tereny nad Kanałem Środkowej Obry w Kościanie są pewnym wyróżnikiem dla Miasta.

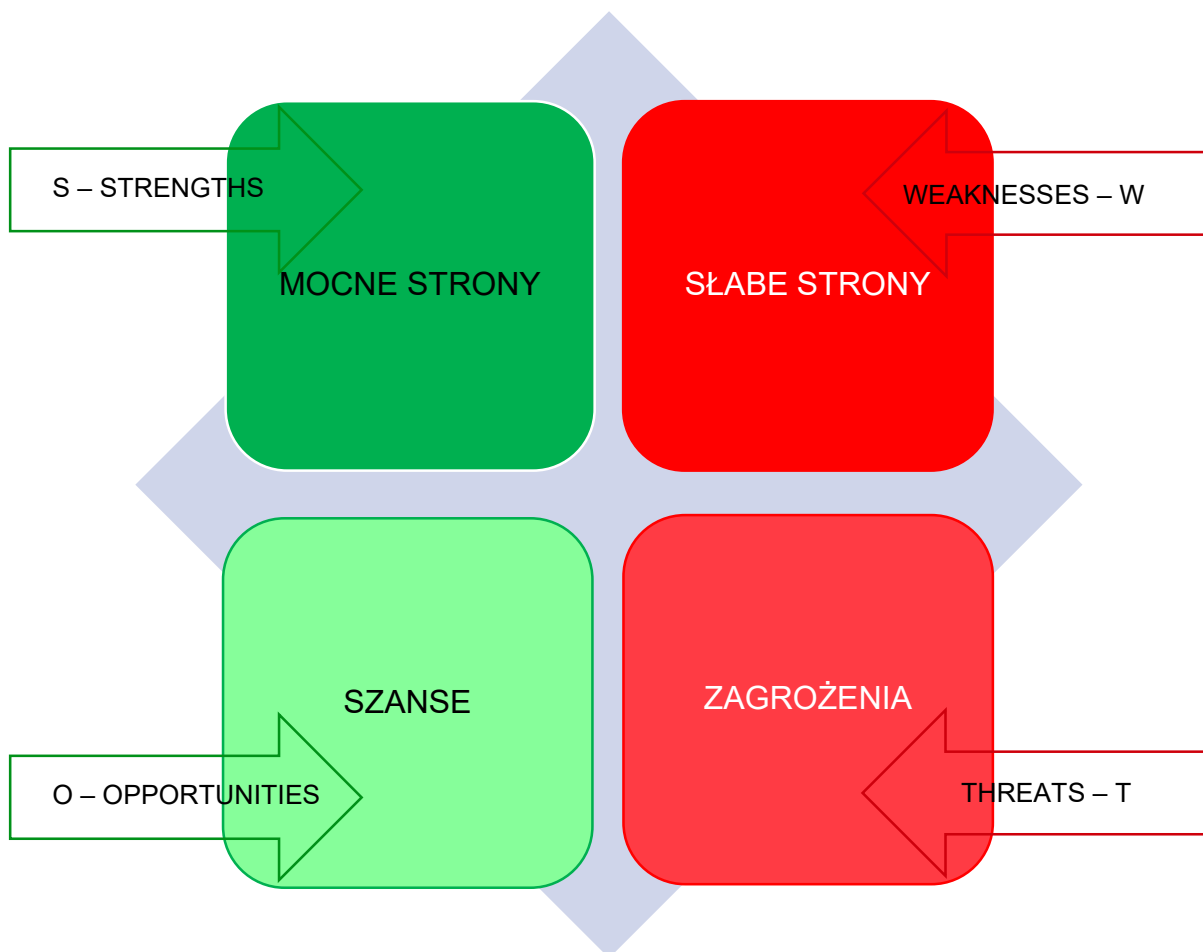

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest powszechnie stosowanym narzędziem diagnozy strategicznej w jednostkach administracji publicznej. Jest to narzędzie pozwalające porównać mocne i słabe strony jednostki wynikające z jej otoczenia wewnętrznego oraz zidentyfikować szanse i zagrożenia dla rozwoju, które płyną z otoczenia zewnętrznego. Analiza SWOT pozwala ponadto na określenie wzajemnych powiązań i oddziaływań występujących między poszczególnymi elementami.

Analizę SWOT dla Miasta Kościana opracowano na podstawie:

- 1) wniosków z diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Miasta Kościana,
- 2) danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Miejskiego Kościana, gminnych jednostek organizacyjnych oraz źródeł zewnętrznych,
- 3) wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Miasta oraz interesariuszy Strategii,
- 4) danych pozyskanych podczas przeprowadzonych w dniu 8 lutego i 19 marca 2024 r. warsztatów strategicznych z interesariuszami Strategii.

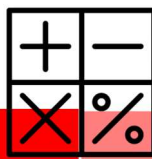

Analizę SWOT dla Miasta Kościana przedstawia poniższe zestawienie.

SILNE STRONY

- dobra lokalizacja Miasta i jego dostępność komunikacyjna związana z bliskością drogi ekspresowej S5 i dwóch węzłów (Kościan - południe i Kościan - północ), a także linii kolejowej nr 271 umożliwiającymi dojazd do Poznania w ok. 40 minut;
- pełne zwodociągowanie oraz skanalizowanie Miasta, a także wysokorozwinięta sieć gazowa;
- zwarta struktura przestrzenna Miasta umożliwiająca sprawne poruszanie się po nim pieszo;
- Kanał Środkowej Obry biegnący przez ścisłe centrum Miasta wpływający na korzystny mikroklimat;
- duża powierzchnia terenów zieleni urządzonej, pozwalającej na wypoczynek i aktywną rekreację mieszkańców;
- wysoka dostępność dobrze wyposażonych terenów sportowo-rekreacyjnych (basen, lodowisko, ścianka wspinaczkowa itp.), w tym placów zabaw dla najmłodszych;
- niska przestępczość i związany z nią wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa;
- duża liczba aktywnie działających organizacji pozarządowych, kreujących życie społeczne Kościana;
- rozbudowana i dopasowana do potrzeb mieszkańców oferta Miejskiej Biblioteki Publicznej;
- funkcjonowanie budżetu obywatelskiego, kreującego społeczną odpowiedzialność za rozwój Miasta;
- funkcjonowanie Karty Mieszkańca, dającej dostęp do wielu zniżek i ofert specjalnie przygotowanych dla mieszkańców;
- wysoki poziom przedsiębiorczości i powiązany z nim niski poziom bezrobocia w Mieście;
- wysoka dostępność placówek wychowania przedszkolnego i szkół podstawowych, zapewniających wysoki poziom kształcenia;

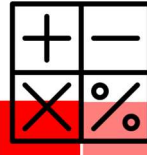
SŁABE STRONY

- brak publicznego złołka na terenie Miasta;
- emigracja osób w wieku kreatywnym, co przekłada się na wyludnianie Miasta oraz spadek poziomu dzietności i starzenie się społeczeństwa;
- niskie rezerwy terenowe pozostające we władaniu Miasta, co utrudnia rozwój nowej zabudowy mieszkaniowej, usługowej czy przemysłowej;
- niewystarczająco rozwinięty system ścieżek rowerowych;
- obecność terenów szczególnego zagrożenia powodzią, na których ryzyko wystąpienia powodzi wynosi 10%, 1% i 0,2% w centralnej części Miasta;
- występowanie nieutwardzonych dróg gminnych;
- niewystarczający poziom współpracy między Miastem, a zarządcami dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych;
- niewystarczający poziom współpracy z gminami ościennymi w zakresie implementacji wspólnie wypracowanych rozwiązań o skali ponadlokalnej;
- niewystarczająco rozwinięta oferta spędzania czasu wolnego dla młodzieży i dorosłych;
- mała różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w Mieście;
- występowanie barier architektonicznych w przestrzeniach publicznych oraz budynkach administracji publicznej;
- niewystarczająca promocja Miasta Kościana, jego historii oraz bieżącej oferty zarówno wśród mieszkańców jak i potencjalnych turystów;
- brak rozwiniętej oferty edukacyjnej skierowanej do dzieci z trudnościami w nauce oraz szczególnie uzdolnionych;
- przenoszenie się działalności usługowej i gospodarczej na obrzeża Miasta lub na tereny podmiejskie;

SILNE STRONY

- wysokie zaangażowanie społeczne oraz aktywność seniorów związana m.in. z funkcjonowaniem Uniwersytetu III wieku;
- dostęp do specjalistycznej opieki medycznej, gwarantowany m.in. poprzez funkcjonowanie szpitali na terenie Miasta;
- dobry stan techniczny większości obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie Miasta;
- znaczny udział budynków użyteczności publicznej, które poddane zostały procesowi głębokiej termomodernizacji, co wpłynęło na ich efektywność energetyczną i emisyjność, a także ogólną funkcjonalność.

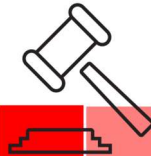
SŁABE STRONY

- stosunkowo wysoki udział beneficjentów pomocy społecznej w strukturze społecznej.

SZANSE

- rozwój inwestycji związanych z pozyskiwaniem energii ze źródeł odnawialnych, wpływających na walory środowiskowe Miasta, głównie zaś jakość powietrza;
- rozwój inwestycji mających na celu zwiększenie retencji wód opadowych, ograniczenie spływu powierzchniowego i ograniczenie zjawiska "miejskiej wyspy ciepła";
- dalsze aktywne pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na potrzeby rozwoju czy modernizacji m.in.: bazy dydaktycznej szkół i przedszkoli publicznych, budowę Żłobka miejskiego, rozwój infrastruktury technicznej;
- powołanie Rady Seniorów, jako organu reprezentującego aktywną grupę seniorów również przed władzami miejskimi;

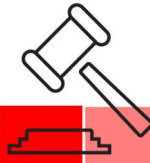
ZAGROŻENIA

- zachodzące zmiany klimatyczne, skutkujące wzrostem częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych, tj. powodzie, szczególnie w miejscach wysokiego zagrożenia jakim jest centrum Kościana;
- ograniczone zasoby wody słodkiej w ujęciu lokalnym, regionalnym i krajowym;
- ograniczanie naturalnej retencji wód poprzez betonowanie, murowanie, czy zabudowywanie terenów zalewowych i zielonych;
- dalsza intensyfikacja natężenia ruchu drogowego, skutkująca powstawaniem kongestii drogowych, obniżeniem jakości powietrza oraz lokalnym wzrostem temperatury;

SZANSE

- rozwój współpracy z gminami ościennymi w zakresie wspólnej realizacji poszczególnych zadań własnych samorządu;
- prowadzenie spójnej i racjonalnej gospodarki przestrzennej, opartej na miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz wdrożeniu planu ogólnego;
- rozwój oferty turystycznej, ze szczególnym uwzględnieniem turystyki weekendowej;
- rozwijanie oferty edukacyjnej Miasta Kościana, również w zakresie rozwoju bazy dydaktycznej, tworzenia profili nauczania oraz podtrzymywania wysokiego poziomu nauczania;
- prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie ekologii, ochrony środowiska i świadomości ekologicznej;
- wprowadzenie dialogu społecznego w zakresie miejskiej oferty kulturalnej, rozrywkowej, sportowej i edukacyjnej, aby odpowiadała ona bieżącym potrzebom mieszkańców.

ZAGROŻENIA

- dalsze zmiany w strukturze wieku społeczeństwa skutkujące brakiem zastępowalności pokoleń na rynku pracy;
- wzrost konkurencyjności gminy wiejskiej Kościan w zakresie pozyskiwania nowych inwestorów oraz atrakcyjności osiedleńczej;
- ubożenie Miasta oraz jego mieszkańców, w związku z odpływem osób młodych, starzeniem się społeczeństwa i ogólnym spadkiem jakości kapitału społecznego.

CZEŚĆ II:
STRATEGICZNE
KIERUNKI ROZWOJU
MIASTA KOŚCIANA

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Miasta Kościana na lata 2024-2033 jest dokumentem kompleksowym, podczas opracowywania którego dokładnie przeanalizowano aktualną sytuację Miasta. Przeprowadzone analizy uwzględniły zarówno mocne strony, które stanowią fundament do wykorzystania, jak i obszary problemowe wymagające szczególnej uwagi i podjęcia interwencji. Podczas warsztatów strategicznych, wraz z zaangażowanymi interesariuszami stworzono misję. Stanowi ona syntezę głównych celów i wartości, będąc jednocześnie przewodnikiem do określenia celów strategicznych Miasta Kościana na przyszłość. Wizja Miasta, stanowi sprecyzowany obraz przyszłości, będąc kluczowym elementem pomagającym w zdefiniowaniu kierunku, w którym Miasto powinno zmierzać, aby zrealizować swoje aspiracje i spełnić oczekiwania lokalnej społeczności. Cały proces strategiczny miał na celu ustalenie ram rozwoju Miasta na kolejne lata, gwarantując rozsądne działania i harmonijne wysiłki w dążeniu do zamierzonych celów.

Misja to element strategii, który ukazuje najważniejsze kierunki rozwoju Miasta. Koncentruje się ona na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom Miasta Kościana oraz jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje ona także czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedź na pytanie, co jest naszym priorytetem.

Uwzględniając powyższe założenia misja Miasta Kościana brzmi następująco:

Miasto Kościan dzięki współpracy i zaangażowaniu mieszkańców tworzy bezpieczne i przyjazne warunki do życia, pozostając otwartym również na przedsiębiorców i osoby odwiedzające. Rozwój społeczno-gospodarczy Miasta odbywa się w poszanowaniu dla jego bogatej historii, tradycji i kultury. Kościan uczy się razem z mieszkańcami wdrażać proekologiczne rozwiązania, stale dbając o otoczenie przyrodnicze Miasta.

W procesie powstawania dokumentu istotne jest również stworzenie wizji, czyli obrazu Miasta, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Wizja ukazuje Miasto Kościan w perspektywie strategicznej, zmienionej poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez władze celów.

Wizja Miasta:

- obrazuje stan docelowy Miasta w 2033 roku,
- ukazuje aspiracje władz i mieszkańców Miasta,
- jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

Wizja Miasta Kościana brzmi następująco:

Miasto Kościan w 2033 roku jest miejscem przyjaznym do życia, pracy i rozwoju osobistego dla wszystkich grup społecznych, aktywnie wykorzystującym: potencjał mieszkańców, korzystne położenie geograficzne, walory przyrodnicze i bogatą historię. Kościan to ekologiczne miasto bez barier z bogatą i różnorodną ofertą kulturalną, sportową, rekreacyjną, rozrywkową i oświatową.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie analizy aktualnego stanu Miasta Kościana, jego sytuacji gospodarczej, społecznej i przestrzennej oraz towarzyszących czynników otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego, określono trzy główne cele strategiczne, które mają być osiągnięte w zgodzie z wizją rozwoju Miasta. W celu realizacji założeń strategicznych, ustalono również cele szczegółowe, nazywane celami operacyjnymi, które stanowią konkretne działania do osiągnięcia.

Poniższa tabela prezentuje cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im celami szczegółowymi (operacyjnymi). Realizacja założonych celów będzie kluczowym elementem dla osiągnięcia zakładanych rezultatów rozwoju Miasta Kościana.

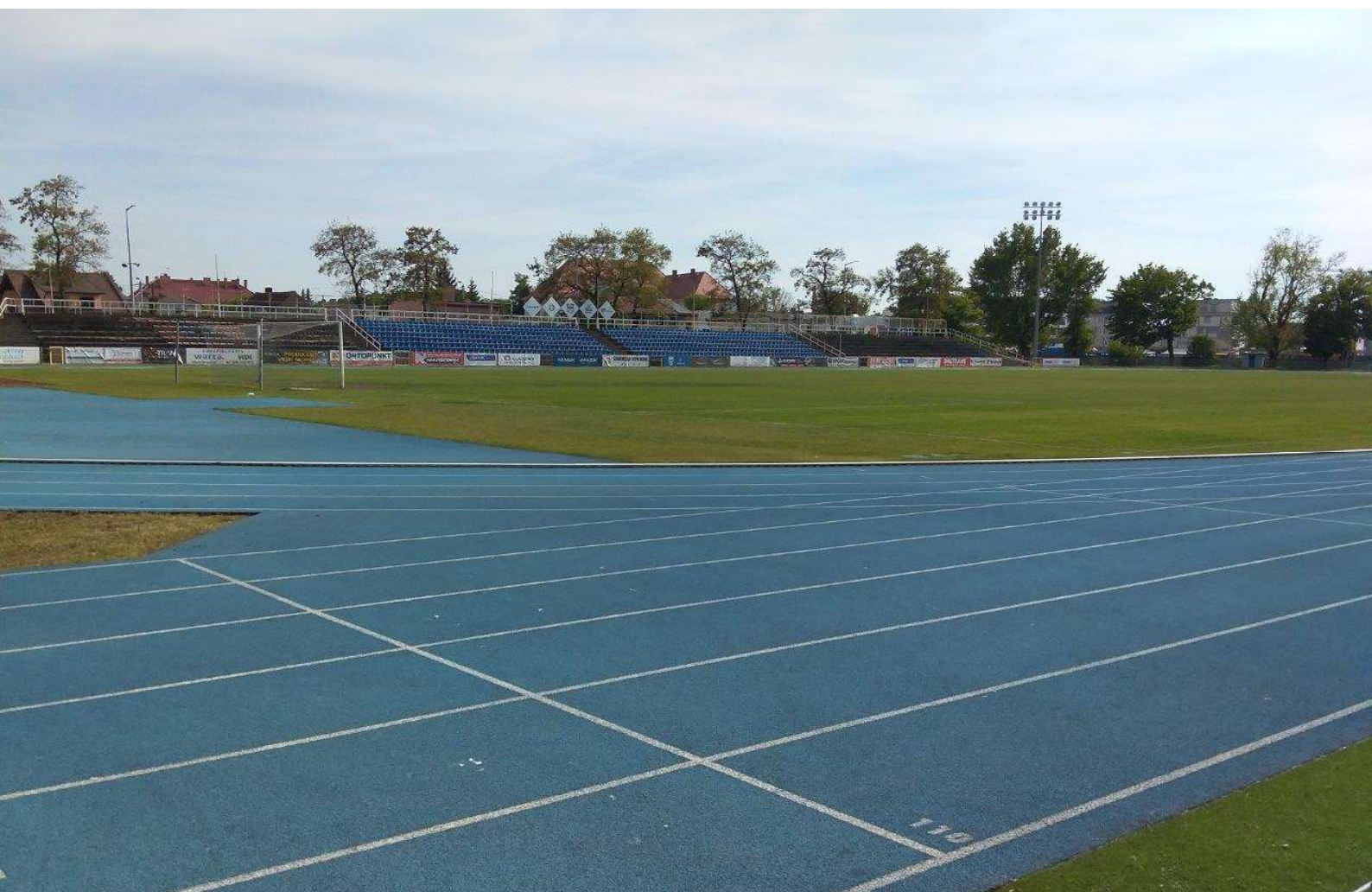

CELE OPERACYJNE

- 1.1. Rozwój oraz bieżąca konserwacja infrastruktury technicznej, w tym sieci komunikacyjnych
- 1.2. Zwiększanie zasobów wodnych Miasta poprzez rozwój systemów retencjonowania wody oraz systemu zieleni miejskiej
- 1.3. Wdrażanie działań mitygacyjnych i adaptacyjnych do zmian klimatu
- 1.4. Prowadzenie racjonalnej gospodarki przestrzennej, z uwzględnieniem aktywnego dążenia do zwiększania rezerwy terenowej Miasta

- 2.1. Dywersyfikacja rynku pracy poprzez wsparcie lokalnych przedsiębiorców, rzemieślników i rękodzielników
- 2.2. Aktywne profilowanie i pozyskiwanie nowych inwestorów
- 2.3. Rozwój turystyki w oparciu o uwarunkowania przyrodniczo-kulturowe
- 2.4. Promocja Miasta w oparciu o lokalne zabijki, produkty i tradycje

- 3.1. Integracja międzypokoleniowa jako główny element budowania więzi społecznych i wspierania włączenia społecznego
- 3.2. Rozwój usług senioralnych, w tym usług medycznych, rehabilitacyjnych i opiekuńczych
- 3.3. Rozwój oferty czasu wolnego, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży
- 3.4. Społeczeństwo oparte na wiedzy – wsparcie rozwoju społecznego, edukacyjnego i kulturalnego

CEL STRATEGICZNY I: POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO I ŚRODOWISKOWEGO, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM ZASOBÓW WODNYCH

Cel strategiczny w obszarze przestrzeni zakłada podjęcie przez Miasto Kościan działań zmierzających do poprawy bezpieczeństwa energetycznego i środowiskowego. W aspekcie środowiskowym szczególnie istotne jest dążenie do zwiększania zasobów wodnych Miasta oraz troska o zachowanie standardów czystości wód. Realizacji powyższego celu ma służyć zachowaniu wysokiego standardu środowiska życia mieszkańców.

Pierwszy cel strategiczny sformułowany w obszarze przestrzeni zakłada, iż Miasto Kościan stanie się ośrodkiem odpornym, bezpiecznym i dostępnym, nie tylko komunikacyjnie, ale również cyfrowo. Realizacji założonego celu ma służyć szereg zaplanowanych kierunków działań, przyporządkowanych czterem celom operacyjnym, zestawionym w tabeli na następnym stronie.

Rozwój infrastruktury technicznej na terenie Miasta Kościana ma służyć przede wszystkim zwiększeniu bezpieczeństwa w zakresie: zaopatrzenia mieszkańców w wodę, energetycznym i komunikacyjnym. Sieć wodociągowo-kanalizacyjna w Mieście częściowo wymaga modernizacji, która pozytywnie wpłynie zarówno na jakość dostarczanej mieszkańcom wody, ale również jej ubytek w czasie transportu czy możliwość wystąpienia awarii sieci.

Poprawa stanu technicznego dróg miejskich wraz z infrastrukturą towarzyszącą jak ciągi piesze czy oświetlenie uliczne wiąże się bezpośrednio z bezpieczeństwem wszystkich uczestników ruchu drogowego: pieszych, rowerzystów czy kierowców. Poprawa oznakowania dróg, przejść dla pieszych, a także ich doświetlenie wpłynie pozytywnie na czytelność układu komunikacyjnego Miasta, zapewniając wysoki komfort jego użytkownikom. Dodatkowo, rozwój energooszczędnego systemu oświetlenia miejskiego wraz z jego automatyzacją przyczyni się do ograniczenia zapotrzebowania energetycznego Miasta.

Poza dostępnością komunikacyjną, dla współczesnych ośrodków miejskich kluczowa jest również dostępność cyfrowa. W Mieście mieszkańcy mają zapewniony dostęp do szerokopasmowego Internetu w swoich domostwach. Uzupełnienie sieci o punkty bezprzewodowego dostępu do Internetu w przestrzeniach publicznych, będzie stanowiło kolejny krok w budowaniu przyjaznej przestrzeni do życia i pracy dla mieszkańców oraz przedsiębiorców w Kościanie.

Deficyt wodny dotyczy całego województwa wielkopolskiego, co stanowi realne zagrożenie w dobie trwających zmian klimatycznych. Zwiększanie zasobów wodnych Miasta stanowi zatem działanie krytyczne, elementarne do zapewnienia dalszego rozwoju ośrodka. Implikacja działań mitygacyjnych i adaptacyjnych do zmian klimatu będzie wiązką działań uzupełniających względem budowania zasobów wodnych Miasta, ale również umożliwiających budowanie ośrodka odpornego na zmiany klimatyczne.

Ze względu na niewielką powierzchnię Kościana oraz mnogość pełnionych funkcji, prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej będzie kluczowe dla zachowania funkcjonalności Miasta. Aktywne powiększanie rezerwy terenowej, wraz z inicjacją procesu rewitalizacji pozwoli przywrócić przestrzenie dotychczas niewykorzystane lub zdegradowane, tworząc zrównoważone i przyjazne środowisko do życia dla mieszkańców.

Szczegółowy opis celów operacyjnych, kierunków działań oraz rezultatów i ich wskaźników, znajduje się w tabelach na kolejnych stronach.

CEL STRATEGICZNY I: Poprawa bezpieczeństwa energetycznego i środowiskowego, ze szczególnym uwzględnieniem zasobów wodnych

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>1.1. Rozwój oraz bieżąca konserwacja infrastruktury technicznej, w tym sieci komunikacyjnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Remont i bieżąca konserwacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Miasta • Poprawa stanu technicznego i rozwój infrastruktury drogowej, w tym oznakowania poziomego i pionowego • Współpraca z zarządcami dróg wojewódzkich i powiatowych w zakresie ich utrzymania i planu remontowego • Poprawa stanu technicznego i rozwój sieci ciągów pieszych, w tym zwiększenie bezpieczeństwa w obrębie przejść dla pieszych poprzez ich odpowiednie oznakowanie, doświetlenie oraz montaż barierek w miejscach szczególnie niebezpiecznych • Modernizacja systemu oświetlenia miejskiego, poprzez montaż energooszczędnych punktów świetlnych, wraz z automatycznym systemem sterowania oświetleniem miejskim • Poprawa dostępności cyfrowej Miasta, poprzez rozwój bezpłatnych punktów bezprzewodowego dostępu do sieci Internet w przestrzeniach publicznych 	<p>Ograniczenie awaryjności systemu wodociągowo-kanalizacyjnego, w tym uchybu wody</p> <p>Poprawa jakości wody</p> <p>Poprawa jakości życia mieszkańców</p> <p>Wzrost komfortu i bezpieczeństwa ruchu kołowego na terenie Miasta</p> <p>Wysoki poziom bezpieczeństwa pieszych, rowerzystów i kierowców uczestniczących w ruchu</p> <p>Ograniczenie zapotrzebowania energetycznego systemu oświetlenia miejskiego</p> <p>Umożliwienie dostępu do Internetu w przestrzeniach publicznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Długość wyremontowanej sieci kanalizacyjnej (km), • Długość wyremontowanej sieci wodociągowej (km), • Długość wybudowanych dróg (km), • Długość zmodernizowanych dróg (km), • Długość wybudowanych chodników (km), • Długość zmodernizowanych chodników (km), • Liczba doświetlonych, nowo oznakowanych przejść dla pieszych (szt.), • Liczba zamontowanych energooszczędnych lamp oświetlenia ulicznego (szt.), • Liczba uruchomionych bezpłatnych punktów bezprzewodowego dostępu do Internetu (szt.).
<p>1.2. Zwiększanie zasobów wodnych Miasta po-</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzenie rozwiązań z zakresu małej retencji, w tym zbiorni- 	<p>Wzrost poziomu retencji wody w Mieście</p> <p>Ograniczenie spływu powierzchniowego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pojemność zbiorników retencyjnych przy budynkach użyteczności publicznej (m³),

<p>przez rozwój systemów retencjonowania wody oraz systemu zieleni miejskiej</p>	<p>ków gromadzących wodę deszczową przy budynkach użyteczności publicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zakładanie zielonych ścian przy budynkach użyteczności publicznej • Wprowadzenie systemu skrzynkowych ogrodów deszczowych • Zakładanie łąk kwietnych, z wyłączeniem miejsc w bezpośrednim pobliżu zabudowań mieszkalnych • Wsparcie mieszkańców, w tym spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych w zakresie budowy systemów służących retencji wody • Ograniczenie uszczelniania powierzchni w Mieście oraz ich rozszczelnienie w miejscach, w których będzie to możliwe • Utrzymanie wysokich standardów i powiązań między systemami zielonymi w Mieście • Zwiększanie powierzchni terenów zielonych poprzez zakładanie parków kieszonkowych, zieleńców osiedlowych i wprowadzanie nowych nasadzeń, w tym zadrzewień 	<p>Ograniczenie i przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu</p> <p>Rozwój terenów zielonych w Mieście</p> <p>Wzrost poziomu jakości powietrza</p> <p>Wzrost bioróżnorodności fauny i flory</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba założonych zielonych ścian (szt.), • Łączna powierzchnia założonych zielonych ścian (m²), • Liczba założonych skrzynkowych ogrodów deszczowych (szt.), • Łączna powierzchnia założonych łąk kwietnych (m²), • Łączna powierzchnia terenów częściowo rozszczelnionych (m²), • Liczba założonych parków kieszonkowych i zieleńców (szt.), • Powierzchnia założonych parków kieszonkowych i zieleńców (m²), • Liczba zasadzonych drzew, bez uwzględnienia nasadzeń kompensacyjnych (szt.)
<p>1.3. Wdrażanie działań mitygacyjnych i adaptacyjnych do zmian klimatu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzenie niskoemisyjnej komunikacji miejskiej, wraz z budową sieci zielonych przystanków • Wprowadzenie ograniczenia indywidualnego ruchu samochodowego w obrębie ścisłego centrum Miasta • Rozwój sieci dróg rowerowych utwardzonych i nieutwardzonych, wraz z ich wytyczeniem i oznakowaniem, a także infrastrukturą towarzyszącą, m.in.: samodzielnyymi 	<p>Wzrost mobilności niezmotoryzowanych mieszkańców Miasta</p> <p>Ograniczenie ruchu samochodowego w obrębie centrum</p> <p>Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego na terenie Miasta</p> <p>Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego poprzez zwiększenie udziału energii produkowanej ze źródeł odnawialnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Długość wybudowanych utwardzonych dróg rowerowych (km), • Długość wybudowanych nieutwardzonych dróg rowerowych (km), • Liczba utworzonych stacji samodzielnej naprawy roweru (szt.), • Liczba utworzonych miejsc obsługi rowerzysty (szt.),

	<ul style="list-style-type: none"> • stacjami naprawy roweru, miejscami obsługi rowerzysty itp. • Lokalizacja instalacji pozyskujących energię ze źródeł odnawialnych na budynkach użyteczności publicznej, obiektach oraz gruntach miejskich • Wsparcie mieszkańców, w tym spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych w zakresie rozwoju pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych • Wsparcie wymiany przez mieszkańców indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe • Montaż czujników jakości powietrza w punktach strategicznych na terenie Miasta • Promocja wdrażania działań proekologicznych wśród przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie Miasta • Podnoszenie wiedzy i świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez edukację wszystkich grup wiekowych (organizacja warsztatów, kolportaż ulotek, plakatów itp.) 	<p>Ograniczenie tzw. niskiej emisji</p> <p>Monitorowanie stanu jakości powietrza atmosferycznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba utworzonych zielonych przystanków komunikacji publicznej (szt.), • Liczba zakupionych niskoemisyjnych środków transportu (szt.), • Udział energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych w ogólnej strukturze zużycia energii w Mieście (%), • Liczba wymienionych indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe (szt.), • Liczba zamontowanych czujników jakości powietrza (szt.), • Liczba przeprowadzonych spotkań/warsztatów z zakresu podnoszenia wiedzy i świadomości ekologicznej wśród mieszkańców (szt.).
<p>1.4. Prowadzenie racjonalnej gospodarki przestrzennej, z uwzględnieniem aktywnego dążenia do zwiększenia rezerwy terenowej Miasta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie Planu Ogólnego dla Miasta Kościana • Przeciwdziałanie zabudowywaniu terenów zalewowych • Zwiększenie obszarów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego • Podejmowanie działań w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych na terenie Miasta 	<p>Harmonijne zagospodarowanie przestrzeni miejskiej w procesie prowadzenia spójnej, długookresowej polityki przestrzennej</p> <p>Wyprowadzanie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego</p> <p>Zwiększenie powierzchni terenów możliwych do zagospodarowania na cele: mieszkaniowe, inwestycyjne czy społeczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Udział powierzchni Miasta objętej MPZP (%), • Powierzchnia terenów niezabudowanych, możliwych do zainwestowania będących własnością Miasta (ha), • Liczba przeprowadzonych projektów rewitalizacyjnych (szt.).

	<ul style="list-style-type: none"> • Dążenie do zwiększenia rezerwy terenowej Miasta, w zakresie gruntów niezabudowanych • Rozwój funkcjonalno-przestrzenny w oparciu o przyjęte strefy funkcjonalne Miasta	Przeciwdziałanie konfliktom przestrzennym dzięki czytelnej strukturze Miasta oraz różnicowaniu funkcjonalnemu terenów	
--	--	---	--

CEL STRATEGICZNY II: DYWERSYFIKACJA RYNKU PRACY I ROZ- WÓJ GOSPODARCZY W OPARCIU O LOKALNE POTENCJAŁY EN- DOGENICZNE: PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ, RZEMIOSŁO I TURYSTYKĘ

Cel strategiczny w obszarze gospodarki został sformułowany z uwzględnieniem stymulacji procesów gospodarczych, maksymalizacji wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego Miasta oraz ochrony i promocji jego dziedzictwa kulturowego.

Podstawą do rozwoju gospodarczego jest kreowanie zróżnicowanego rynku pracy, dopasowanego do wykształcenia zwłaszcza osób młodych, dopiero wchodzących na rynek pracy. Ponadto, należy również podejmować działania zwiększające kompetencje i możliwości przekwalifikowania się wśród osób pracujących. Dynamika zmian gospodarczych, a także idea gospodarki opartej na wiedzy wymusza stałe podnoszenie kwalifikacji przez pracowników, a także zwiększanie zakresu ich kompetencji. Pojawiają się nowe techniki, technologie i profesje. Miasto Kościan będzie dążyć do zawiązania szerokiej współpracy między lokalnymi przedsiębiorcami i wytwórcami, dużymi inwestorami oraz sektorem szkolnictwa, aby lokalnie: kapitał ludzki i rynek pracy jak najbardziej sobie odpowiadały.

Łącznikiem między rozwojem gospodarczym Miasta, a ochroną dziedzictwa lokalnego ma być zapewnienie warunków do rozwoju i sukcesji zakładów rzemieślniczych, rękodzielniczych i małych, lokalnych przedsiębiorstw. Rzemiosło pozwala rozwijać rynek dóbr unikatowych, dopasowanych bezpośrednio do potrzeb klienta. Dalszy rozwój lokalnego wytwórstwa, kultywowanie lokalnych tradycji i wykorzystywanie potencjału społecznego pozwoli na stopniowe rozwijanie sektora turystycznego, głównie weekendowego. Wśród głównych celów, znalazły się m.in. wytyczenie kajakowych tras turystycznych, umożliwiających aktywną rekreację i wypoczynek.

Działaniami uzupełniającymi będzie prowadzenie aktywnego marketingu terytorialnego w oparciu o produkty lokalne oraz dziedzictwo kulturowe Miasta. Promocja wydarzeń kulturalnych, sportowych czy rywkowych będzie powiązana nie tylko z rozwojem turystyki, ale również budowaniem rozpoznawalnej marki Miasta Kościana w regionie.

Szczegółowy opis celów operacyjnych, kierunków działań oraz rezultatów i ich wskaźników, znajduje się w tabelach na kolejnych stronach.

CEL STRATEGICZNY II: Dywersyfikacja rynku pracy i rozwój gospodarczy w oparciu o lokalne potencjały endogeniczne: przedsiębiorczość, rzemiosło i turystykę

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>2.1. Dywersyfikacja rynku pracy poprzez wsparcie lokalnych przedsiębiorców, rzemieślników i rękodzielników</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie cyfrowego katalogu lokalnych przedsiębiorców, rzemieślników i rękodzielników • Wsparcie lokalnych przedsiębiorców, rzemieślników i rękodzielników poprzez wspólne działania promocyjne: organizacja lokalnych targów, promocja na stronach miejskich w mediach społecznościowych, itp. • Stworzenie instrumentów służących podnoszeniu kwalifikacji, nabywaniu nowych kompetencji i zdobywaniu doświadczenia zawodowego mieszkańców, w szczególności osób młodych • Aktywna współpraca z powiatem kościańskim w zakresie profilu kształcenia zawodowego w szkołach ponadpodstawowych i ich dostosowywania do potrzeb lokalnego rynku pracy • Stworzenie programu edukacyjnego wraz ze szkołami zawodowymi w Kościanie (Szkoła Branżowa I stopnia oraz Technikum) stymulującego postawy przedsiębiorcze wśród młodzieży • Stworzenie systemu zachęt dla lokalnych przedsiębiorców, rzemieślników oraz rękodzielników, aby chcieli szkolić młodzież 	<p>Wzrost liczby działających przedsiębiorstw na terenie Miasta</p> <p>Zwiększenie udziału sektora małych i średnich przedsiębiorstw w ogólnej strukturze gospodarczej</p> <p>Wzrost przedsiębiorczości wśród mieszkańców Miasta</p> <p>Wzrost gospodarczy w wyniku zwiększającej się liczby przedsiębiorstw działających w różnych dziedzinach</p> <p>Rozwój lokalnego wytwórstwa</p> <p>Dopasowanie oferty kształcenia do lokalnego rynku pracy i jego potrzeb</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie Miasta (szt.), • Udział małych i średnich przedsiębiorstw w strukturze gospodarczej (%), • Poziom bezrobocia na terenie Miasta (%), • Liczba ujętych w katalogu lokalnych przedsiębiorców, rzemieślników i rękodzielników (szt.), • Liczba działań promocyjnych przeprowadzonych ze wsparciem Miasta (szt.), • Liczba interesariuszy wspartych w ramach działania punktu doradczego (os.), • Liczba uczniów szkół zawodowych objętych programem edukacyjnym (os.), • Liczba osób objętych przyuczeniem do zawodu w ramach stworzonego systemu zachęt (os.).

	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie punktu doradczego dla lokalnych rzemieślników i rękodzielników w zakresie nawiązywania współpracy ze stowarzyszeniami i fundacjami wspierającymi rozwój rzemiosła 		
2.2. Aktywne profilowanie i pozyskiwanie nowych inwestorów	<ul style="list-style-type: none"> • Zawiązanie współpracy między przedsiębiorcami a władzami samorządowymi w zakresie budowania społecznej odpowiedzialności biznesu • Aktywne dążenie do pobudzania przedsiębiorczości, w tym poprzez stworzenie i implementację systemu zachęt podatkowych i finansowych dla nowych przedsiębiorców • Promocja kierunków kształcenia, w tym poprzez nawiązywanie współpracy między przedsiębiorcami, a szkołami zawodowymi w zakresie staży, praktyk i zatrudnienia osób młodych • Aktywna współpraca w ramach Kustrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej • Dążenie do rozwoju obecnie funkcjonujących na terenie Miasta przedsiębiorstw 	<p>Wzrost współpracy między władzami samorządowymi a działającymi na terenie Miasta przedsiębiorcami</p> <p>Rozwój współpracy między przedsiębiorcami a lokalnymi jednostkami oświatowymi</p> <p>Wzrost poziomu przedsiębiorczości w Mieście</p> <p>Zapewnienie możliwości zatrudnienia dla osób młodych kończących swoją edukację</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba nowych inwestorów na terenie Miasta (szt.), • Liczba zastosowanych zachęt podatkowych i finansowych (szt.), • Łączna kwota zastosowanych zachęt podatkowych i finansowych (zł), • Liczba uczniów skierowanych na staże i praktyki (os.).
2.3. Rozwój turystyki w oparciu o uwarunkowania przyrodniczo-kulturowe	<ul style="list-style-type: none"> • Dążenie do zwiększania bazy noclegowej i gastronomicznej poprzez tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi turystyki • Wytyczenie kajakowych tras turystycznych wiodących przez istotne punkty w topografii Miasta 	<p>Rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej</p> <p>Zapewnienie miejsc przyjaznych rekreacji i turystyce na terenie Miasta, w tym szlaków kajaków</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba miejsc noclegowych dostępnych w Mieście (szt.), • Liczba punktów gastronomicznych (szt.), • Długość wyznaczonych kajakowych tras turystycznych (km),

	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie punktu informacji turystycznej, odpowiadającego również za udostępnianie i promocje aktualnej oferty rozrywkowo-kulturalnej Miasta • Utworzenie ścieżek edukacyjno-historyczny w ciągu najważniejszych zabytków Miasta • Rozwój działalności Muzeum Regionalnego w Kościanie, z uwzględnieniem jego cyfryzacji • Utworzenie wirtualnego przewodnika po najważniejszych zabytkach Miasta, uwzględniającego bogatą historię Kościana 	<p>Rozszerzenie wiedzy mieszkańców oraz osób odwiedzających w zakresie oferty turystycznej Miasta Kościana</p> <p>Rozszerzenie wiedzy mieszkańców oraz osób odwiedzających w zakresie historii i dziedzictwa lokalnego Miasta Kościana</p> <p>Zwiększenie poziomu cyfryzacji w zakresie usług kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba utworzonych ścieżek edukacyjno-historycznych (szt.), • Liczba utworzonych wirtualnych przewodników (szt.), • Liczba promowanych przez Punkt Informacji Turystycznej wydarzeń rozrywkowo-kulturalnych (szt.).
<p>2.4. Promocja Miasta w oparciu o lokalne zabytki, produkty i tradycje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja bieżącej oferty rekreacyjnej, kulturalnej, społecznej, edukacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców i osób odwiedzających • Promocja oferty produktów lokalnych (m.in. masła kościańskiego) i dziedzictwa lokalnego (m.in. wieży ciśnień, zabytkowych zabudowań) • Organizacja inicjatyw promujących Miasto, w tym wydarzeń kulturalnych czy sportowych • Stworzenie strategii promocji Miasta Kościan, wraz z materiałami promocyjnymi • Wsparcie i współpraca ze stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi w zakresie rozwoju turystyki i promocji dziedzictwa lokalnego • Kulturowanie i promocja lokalnych tradycji, w tym m.in. obchodów świąt wielkanocnych w Kościanie 	<p>Zwiększenie rozpoznawalności Miasta Kościana oraz jego produktów lokalnych i dziedzictwa kulturowego</p> <p>Wzmacnianie marki produktów lokalnych</p> <p>Wzrost wiedzy mieszkańców i osób odwiedzających w zakresie bieżącej oferty usług</p> <p>Rozwój tożsamości lokalnej mieszkańców</p> <p>Wspieranie i ochrona tradycji lokalnych i dziedzictwa kulturowego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych wydarzeń promujących Miasto (szt.), • Liczba opracowanych strategii promocji Miasta (szt.), • Liczba inicjatyw przeprowadzonych we współpracy z organizacjami samorządowymi w zakresie rozwoju turystyki i promocji dziedzictwa lokalnego (szt.), • Liczba inicjatyw promujących lokalne tradycje (szt.), • Liczba produktów lokalnych objętych działaniami promocyjnymi (szt.).

	czy tradycji dudziarskich, np. przez organizację zajęć z zakresu nauki gry na dudach		
--	--	--	--

CEL STRATEGICZNY III: ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO PO- PRZEZ ZACHĘCANIE DO AKTYWNOŚCI OBYWATELSKIEJ, WSPARCIE WŁĄCZENIA SPOŁECZNEGO ORAZ ROZWÓJ DOPASO- WANEJ OFERTY USŁUG

Cel strategiczny sformułowany w wymiarze społecznym zakłada rozwój społeczny w oparciu o kreowanie otwartego, odpowiedzialnego społeczeństwa, aktywnie uczestniczącego w procesie zarządzania Miastem. Wynikową powyższego założenia, będzie możliwość stworzenia odpowiadającej potrzebą mieszkańców oferty usług, których realizacja wpłynie pozytywnie na jakość życia w Mieście.

W Mieście Kościanie widoczny jest proces stopniowego starzenia się społeczeństwa. Rosnący odsetek osób starszych determinuje potrzebę nie tylko rozwoju usług senioralnych, ale również integracyjnych w tym z zakresu integracji międzypokoleniowej. Zintegrowane i współdziałające społeczeństwo będzie zdolne do stymulowania dalszego rozwoju. Działania podejmowane przez Miasto Kościan wpłyną również na niwelację potencjalnych konfliktów społecznych.

Niemniej, Kościan dostrzega również potrzebę rozwoju usług dedykowanych seniorom. Wśród najważniejszych z nich należy wskazać: rozwój usług rehabilitacyjnych, organizację bezpłatnego transportu dla seniorów do lekarzy specjalistów czy wdrożenie programu „Pudełko życia”. Działania te mają wpłynąć na budowanie komfortu i jakości życia seniorów w Mieście.

Drugą, szczególnie wrażliwą grupą społeczną jest młodzież. Kościan chcąc zapewnić młodym prawidłowe warunki do rozwoju, chce nie tylko oferować im nowe miejsca aktywności (jak skatepark czy miasteczko rowerowe), ale również stopniowo przekazywać odpowiedzialność za kierunek, w którym podąży Miasto. Kieszonkowy budżet obywatelski Młodych zakłada realizację niewielkich projektów, na podstawie których osoby młode nauczą się wnioskować o środki, pisać podstawowe projekty, a także analizować własne potrzeby i dostosowywać je do realnych możliwości.

Kluczowym aspektem społecznym jest edukacja, dostęp do niej oraz wyrównywanie szans edukacyjnych. Rozwój nie tylko oferty zajęć wyrównawczych czy dodatkowych, ale również podnoszenie kwalifikacji nauczycieli wpłynie na konkurencyjność placówek oświatowych zlokalizowanych w Kościanie. Dostęp do zróżnicowanej oferty rekreacyjnej, kulturalnej, sportowej i rozrywkowej dla wszystkich mieszkańców stanowi uzupełnienie oferty spędzania czasu wolnego na terenie Miasta, wpływając bezpośrednio na jakość życia mieszkańców.

Szczegółowy opis celów operacyjnych, kierunków działań oraz rezultatów i ich wskaźników, znajduje się w tabelach na kolejnych stronach.

CEL STRATEGICZNY III: Rozwój kapitału społecznego poprzez zachęcanie do aktywności obywatelskiej, wsparcie włączenia społecznego oraz rozwój dopasowanej oferty usług

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>3.1. Integracja międzypokoleniowa jako główny element budowania więzi społecznych i wspierania włączenia społecznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie programu wolontariatu dla młodzieży, wspierającej osoby starsze i niesamodzielne w codziennym funkcjonowaniu • Organizacja międzypokoleniowych zajęć edukacyjnych z zakresu ekologii i ochrony środowiska dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów • Ewaluacja i likwidacja występujących w przestrzeniach publicznych barier architektonicznych • Stworzenie poradni psychologiczno-terapeutycznej dla dzieci, młodzieży i seniorów • Powołanie Senioralnej Rady Miasta • Rozwój działalności Nadobrzeńskiego Klubu Seniora, w tym o aspekt integracji międzypokoleniowej 	<p>Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu</p> <p>Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców, w tym osób starszych</p> <p>Zapewnienie odpowiedniej opieki i wsparcia osobom zależnym i rodzinom, w tym w ramach usług realizowanych w miejscu zamieszkania</p> <p>Rozwój usług wolontariatu, szczególnie wśród młodzieży</p> <p>Wzmocnienie więzi społecznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób korzystających z usług rehabilitacyjnych (os.) • Liczba osób korzystających z opieki psychologicznej lub psychoterapeutycznej (os.) • Liczba członków Klubu Seniora (os.) • Liczba osób objętych opieką w ramach realizacji programu wolontariatu (os.), • Liczba młodych osób, które przystąpiły do programu wolontariatu (os.), • Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.), • Liczba zorganizowanych międzypokoleniowych zajęć edukacyjnych (szt.).

<p>3.2. Rozwój usług senioralnych, w tym usług medycznych, rehabilitacyjnych i opiekuńczych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych, m.in. w zakresie rehabilitacji, domowej opieki medycznej i pielęgniarstwa • Stworzenie i realizacja programu profilaktyki prozdrowotnej we współpracy z podmiotami świadczącymi opiekę medyczną • Dalsza organizacja bezpłatnego transportu dla osób starszych, celem skorzystania z usług lekarzy specjalistów • Utworzenie wypożyczalni specjalistycznego sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego • Utworzenie programu „Pudełko życia” dla seniorów i osób przewlekle chorych 	<p>Poprawa stanu zdrowia wśród seniorów, dzięki dostępowi do usług rehabilitacyjnych, opiekuńczych i medycznych</p> <p>Zwiększenie wykrywalności chorób we wczesnym stadium rozwoju, dzięki programowi profilaktycznemu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stopień realizacji utworzonego programu profilaktycznego (opisowy – raport ewaluacyjny), • Liczba zrealizowanych usług transportowych dla seniorów (szt.), • Liczba wypożyczeni sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego (szt.), • Liczba wydanych „Pudełek życia” w ramach programu (szt.).
<p>3.3. Rozwój oferty czasu wolnego, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa skatepark’u w Kościanie • Budowa miasteczka rowerowego w Kościanie • Modernizacja, rozbudowa i bieżąca konserwacja obiektów sportowo-rekreacyjnych, w tym placów zabaw dla dzieci • Zwiększenie dostępu i różnorodności zajęć sportowych w zakresie dyscyplin, m.in. we współpracy z organizacjami pozarządowymi • Rozwój oferty kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej skierowanej do wszystkich grup wiekowych: dzieci, młodzieży, osób dorosłych i seniorów • Utworzenie „Kieszonkowego budżetu obywatelskiego Młodych”, gdzie jedynie dzieci i młodzież będą 	<p>Stworzenie miejsc aktywności dla dzieci i młodzieży</p> <p>Zróznicowana oferta kulturalno-rekreacyjna</p> <p>Rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna umożliwiająca aktywny wypoczynek</p> <p>Zwiększenie aktywności fizycznej dzieci i młodzieży, poprzez możliwość podejmowania czynnego wypoczynku</p> <p>Zwiększenie zaangażowania społecznego młodzieży</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba powstałych, zmodernizowanych lub rozbudowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych (szt.), • Liczba wydarzeń kulturalnych organizowanych w ciągu 1 roku (szt.), • Liczba wydarzeń sportowych organizowanych w ciągu 1 roku (szt.), • Liczba projektów zgłoszonych do „Kieszonkowego budżetu obywatelskiego Młodych” (szt.).

	<p>mogli składać projekty, które podane zostaną głosowaniu i finansowaniu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie zaangażowania młodzieży w życie społeczne Miasta 		
3.4. Społeczeństwo oparte na wiedzy – wsparcie rozwoju społecznego, edukacyjnego i kulturalnego	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie uczniów szczególnie uzdolnionych oraz z trudnościami w nauce • Zapewnienie szerokiej oferty bezpłatnych zajęć dodatkowych i wyrównawczych dla uczniów • Budowa miejskiego żłobka • Rozwój kompetencji pedagogów, opiekunów i kadry nauczycielskiej • Dopuszczenie szkół w pomocy dydaktyczne, celem zapewnienia wysokiego poziomu nauczania • Utworzenie kalendarza cyklicznych imprez kulturalnych i rozrywkowych • Utworzenie wspólnego, cyfrowego kalendarza zajęć organizowanych przez jednostki organizacyjne Miasta, wraz z jego zamieszczeniem na stronie internetowej Miasta • Wspieranie inicjatyw oddolnych i współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji usług edukacyjnych i kulturalnych 	<p>Wyrównywanie szans edukacyjnych i rozwojowych uczniów z problemami w nauce</p> <p>Wspieranie potencjału uczniów szczególnie uzdolnionych</p> <p>Zapewnienie różnorodnej, interesującej oferty bezpłatnych zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych</p> <p>Poprawa kompetencji kadry nauczycielskiej i pedagogicznej</p> <p>Umożliwienie wcześniejszego powrotu rodziców na rynek pracy</p> <p>Wzrost wiedzy mieszkańców w zakresie oferty wydarzeń organizowanych w Mieście</p> <p>Budowanie społeczeństwa obywatelskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczniów objętych systemem stypendialnym (os.) • Liczba zajęć pozalekcyjnych, dodatkowych i wyrównawczych dla dzieci i młodzieży (os.) • Liczba nauczycieli, pedagogów i opiekunów biorących udział w szkoleniach (os.) • Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (szt.), • Liczba utworzonych kalendarzy cyfrowych (szt.), • Liczba inicjatyw oddolnych wspartych przez Miasto (szt.).

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Kościana oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Mieście

Miasto Kościan to gmina miejska położona w powiecie kościańskim, w zachodniej części województwa wielkopolskiego. Powierzchnia Miasta wynosi ok. 9 km² i jest ono zamieszkiwane przez 23 563 osoby. Miasto pełni rolę lokalnego centrum administracyjnego, będąc siedzibą dla władz Miasta Kościana, gminy wiejskiej Kościan oraz Starostwa Powiatowego. W strukturze użytkowania gruntów przeważają grunty zurbanizowane, które zajmują ok. 68% powierzchni Miasta. Niespełna 32% powierzchni Miasta zajmują z kolei użytki rolne. Lesistość jednostki wynosi ok. 0,04%.

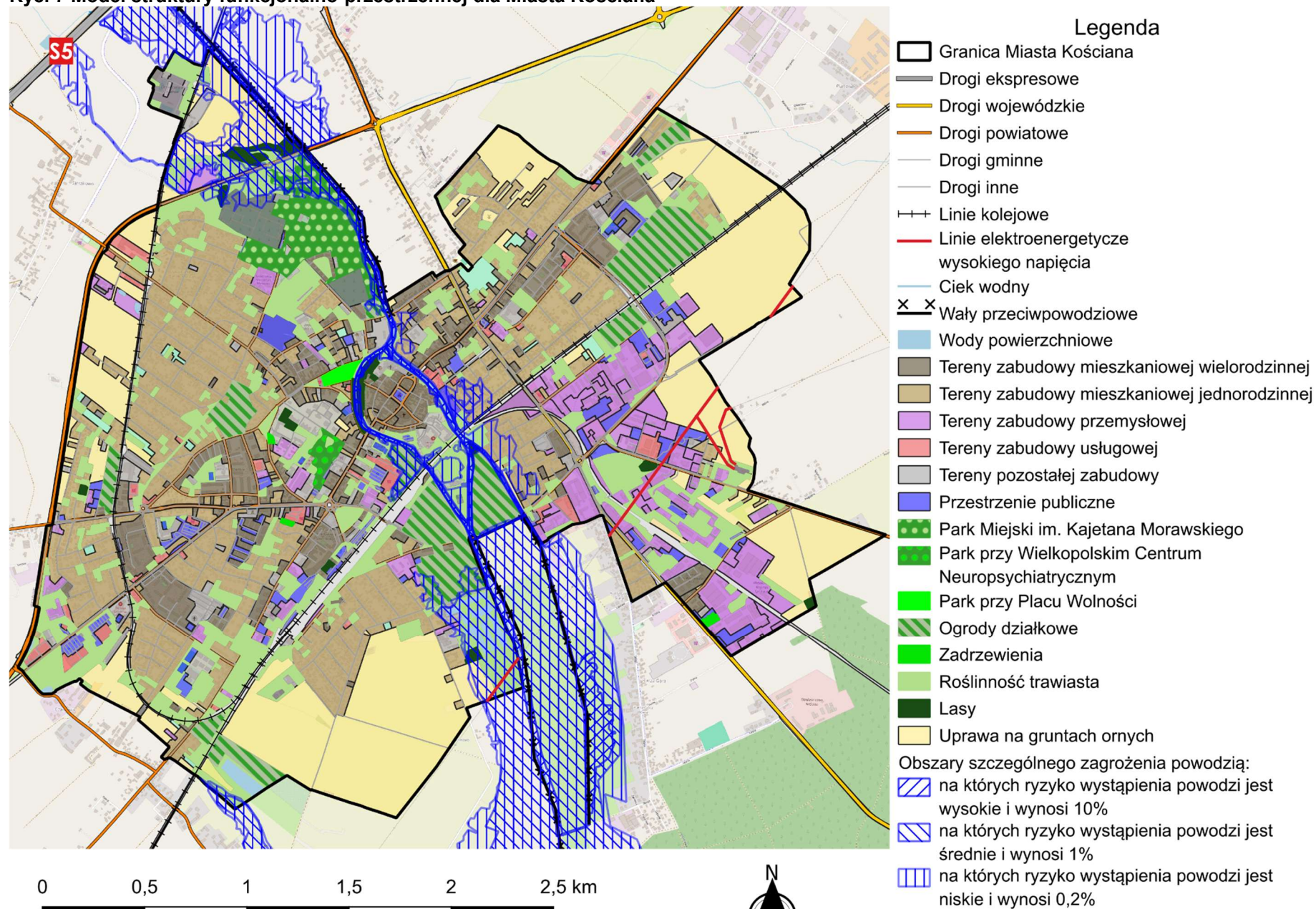
Miasto cechuje się dobrą dostępnością komunikacyjną, co warunkuje przebieg drogi ekspresowej S5 relacji Wrocław – Bydgoszcz, wraz z dwoma węzłami drogowymi w jej ciągu – „Kościan Północ” oddalony o niespełna 6 km od centrum Miasta oraz „Kościan Południe” oddalony o niespełna 5 km od centrum Miasta. Droga ekspresowa S5 oraz wskazane węzły drogowego zlokalizowane są na terenie gminy wiejskiej Kościan. Na układ komunikacyjny w obrębie granic administracyjnych Miasta składają się jedynie droga wojewódzka nr 308 oraz drogi powiatowe. Przez Miasto przebiega również linia kolejowa nr 271 relacji Poznań Główny – Wrocław Główny. W centralnej części Miasta zlokalizowany jest dworzec kolejowy oraz dworzec autobusowy.

Kościan pełni rolę nie tylko ośrodka lokalnego, ale również powiatowego zapewniając dostęp do usług wyższego rzędu, jak np. specjalistyczna opieka zdrowotna, administracja szczebla powiatowego, instytucje kultury czy edukacja na poziomie ponadpodstawowym. W ramach jednostek pomocniczych w Mieście wydzielono 9 osiedli: Błonie, Wesole Miasteczko, Konstytucji 3 Maja, Śródmieście, Piastowskie, Gen. Sikorskiego, Wolności, Jagiellońskiego i Gurostwo.

Centrum Miasta, z zachowanym historycznym układem urbanistycznym oraz pozostałościami murów miejskich położone jest w rozwidleniu Kanału Środkowej Obry. Ze względu na występujące w rejonie zagrożenie powodziowe, w bezpośrednim sąsiedztwie Miasta zostały posadowione wały przeciwpowodziowe. Zagrożenie powodziowe obejmuje swoim zasięgiem głównie tereny niezabudowane. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na wschód od kanału są częściowo zlokalizowane na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, na którym ryzyko wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%.

Zabudowa mieszkaniowa w Kościanie zlokalizowana jest głównie na północ od linii kolejowej nr 271. Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna koncentruje się głównie w centralnej części Miasta, a także ciągach ulic Poznańskiej, Naclawskiej, Śmigielskiej, Wielichowskiej, Szkolnej i Czempińskiej. Stopniowo, oddalając się od centrum, zabudowa ta zmienia charakter na jednorodzinny, cechującą się mniejszym zagęszczeniem. Tereny mieszkaniowe uzupełnione są elementami zieleni urządzonej, w tym zlokalizowanym w północno-zachodniej części Miasta Parkiem Miejskim im. Kajetana Morawskiego, który jest największym parkiem miejskim pod względem zajmowanej powierzchni. Część południowo-zachodnia Miasta charakteryzuje się z kolei ekstensywną formą zagospodarowania, z dużym udziałem gruntów ornych oraz terenów zielonych. W południowo-wschodniej części Miasta dominuje z kolei zabudowa przemysłowa i usługowa, skupiając największe przedsiębiorstwa działające w Mieście. Na obrzeżach również dominują użytki rolne. Tereny te jednak cechują się dalszym potencjałem do rozwoju funkcji gospodarczych.

Ryc. 7 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej dla Miasta Kościana

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej Miasta

Ustalenia Strategii Rozwoju Miasta Kościana na lata 2024-2033 obowiązują na terenie całej jednostki samorządu terytorialnego. Poszczególne cele operacyjne i kierunki działań będą realizowane zgodnie z aktualnymi potrzebami i uwarunkowaniami występującymi na terenie Miasta.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kościana zostało opracowane w 2021 r. i przyjęte Uchwałą nr XXXII/416/22 Rady Miejskiej Kościana z dnia 24 marca 2022 r. w sprawie: uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kościana.

W obowiązującym studium dokonano rozróżnienia na dwie grupy terenów: przeznaczonych pod rozwój zabudowy oraz tych na których należy ograniczać zabudowę lub z całkowitym zakazem zabudowy. Wśród terenów przeznaczonych pod rozwój zabudowy wskazano: tereny przeznaczone pod rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej, tereny produkcyjne i składowe, tereny zabudowy usługowej. Z kolei wśród terenów, na których należy ograniczać zabudowę lub terenów z zakazem zabudowy, wymieniono: tereny zieleni, tereny stacji uzdatniania wody, tereny urządzeń infrastruktury technicznej, tereny wód powierzchniowych, tereny cmentarzy oraz tereny ogrodów działkowych.

W studium wskazano również ogólne zasady, które winny być uwzględniane przy zagospodarowaniu przestrzeni i ochronie środowiska przyrodniczego, w tym:

- zagospodarowanie poszczególnych terenów powinno eliminować możliwość kolizji sąsiadujących ze sobą funkcji,
- tereny potencjalnie uciążliwe należy sytuować w odpowiedniej odległości od terenów wymagających ochrony,
- podczas szczegółowego planowania lokalizacji budynków i terenów należy uwzględnić możliwość odseparowania obiektów wymagających ochrony od obiektów potencjalnie uciążliwych,
- utrzymywanie powierzchni biologicznie czynnych w obrębie terenów zurbanizowanych,
- harmonijne rozwijanie przestrzeni publicznych – ulic i placów,
- uwzględnianie w zagospodarowaniu terenów takich elementów jak skwery, parki, aleje, ogrody oraz wyznaczenie miejsc parkingowych,
- ochrona dziedzictwa kulturowego, tożsamości i tradycyjnych elementów środowiska miejskiego, takich jak: zabytkowe dzielnice, budynki, dominanty przestrzenne i widokowe, panoramy, tereny zielony i tereny otwarte, respektowanie zaleceń wynikających z przepisów ochronnych,
- podnoszenie wymogów architektonicznych, szczególnie w stosunku do obiektów realizowanych na obszarach śródmieścia oraz w pobliżu terenów o najwyższych walorach kulturowych i przyrodniczych,
- dozbrojenia terenów w infrastrukturę techniczną,
- zabezpieczenia terenów pod inwestycje publiczne,
- zapobieganie nadmiernemu wydłużaniu zabudowy wzdłuż głównych tras komunikacyjnych,
- proponowanie nowych układów urbanistycznych, odznaczających się zwartością i różnorodnością funkcji,
- wprowadzenie różnorodnych form przestrzeni publicznych, takich jak aleje, miejsca spotkań, skwery i place zabaw,
- wypracowanie koegzystencji dominujących form zagospodarowania,
- projektowanie dróg serwisowych oraz węzłów komunikacyjnych umożliwiających sprawne włączenie ruchu lokalnego do głównych tras,
- ochrona zabytkowych budynków mieszkalnych i gospodarczych oraz innych elementów charakterystycznych dla architektury miejskiej,
- tworzenie korytarzy infrastrukturalnych poprzez wprowadzanie nowych urządzeń sieciowych przy już istniejących magistralach i liniach elektroenergetycznych,

- w otoczeniu linii elektroenergetycznych należy uwzględnić ograniczenia w zagospodarowaniu wynikające z przepisów odrębnych.

Poza uwarunkowaniami o znaczeniu lokalnym i wynikających z nich kierunków zagospodarowania, kształtowanie polityki przestrzennej opiera się również na rekomendacjach zawartych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego (PZPWW). Miasto Kościan w planie zostało sklasyfikowane jako ośrodek lokalny, dla których wskazano następujące kierunki działań:

- poprawa dostępności komunikacyjnej do większych ośrodków,
- poprawa dostępności podstawowych usług,
- ograniczenie wykluczenia cyfrowego,
- aktywizacja środowisk lokalnych na rzecz rozwoju,
- wsparcie lokalnej gospodarki,
- wsparcie rozwoju zaplecza usługowego dla rolnictwa.

Dodatkowo, Miasto Kościan zostało zaliczone do obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy, dla których wskazano następujące kierunki działań:

- zwiększenie skali sztucznej retencji, zarówno retencji małej poprawiającej zaopatrzenie rolnictwa w wodę, jak i retencji dużej na głównych ciekach wodnych,
- modernizacja i rozbudowa budowli hydrotechnicznych zabezpieczających przed zbyt wysokimi stanami powodziowymi oraz łagodzących ich skalę i skutki – rozbudowa systemu wałów i polderów,
- wzrost retencji korytowej przez konserwację międzywali bądź teras zalewowych rzek,
- prace melioracyjne porządkujące stosunki wodne, ograniczające stany ekstremalne,
- odnowa i ochrona ekosystemów wilgotnych,
- zadrzewienia i zalesienia,
- ochrona wód przed zanieczyszczeniami rolniczymi,
- ilościowa ochrona wód podziemnych oraz ochrona przed zanieczyszczeniami,
- renaturalizacja cieków wodnych (w tym odbudowa zdegradowanych środowisk wodnych),
- „oddawanie” rzekom terenów zalewowych,
- racjonalna gospodarka wodami opadowymi,
- wsparcie działalności oraz wyposażenie jednostek straży pożarnej w sprzęt służący do usuwania skutków powodzi i podtopień.

Miasto Kościan zostało również ujęte jako miejsce realizacji inwestycji celu publicznego, w ramach których w planie wskazano:

- prace na linii kolejowej E 59 (linia nr 271) na odcinku Wrocław – Poznań, etap IV, odcinek granica województwa dolnośląskiego – Czempień,
- Komenda Powiatowa Policji Kościan – rozbudowa siedziby.

Analiza powyższych dokumentów, a także diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz cele i kierunki działań przedstawione w niniejszej Strategii, pozwoliły na określenie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Mieście Kościanie, które przedstawia poniższa tabela.

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- zachowanie terenów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych,
- ochrona terenów objętych ochroną prawną oraz innych obszarów cennych przyrodniczo, w tym terenów otwartych,

- zachowanie i przywracanie układu lokalnych korytarzy ekologicznych oraz ochrona przed ich defragmentacją,
- utrzymanie różnorodności biologicznej,
- przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy,
- wsparcie rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, w szczególności poprzez ustalanie racjonalnych wskaźników w zakresie powierzchni biologicznie czynnej w dokumentach planistycznych, zapewnienie i egzekwowanie odpowiedniej retencji oraz wykorzystanie istniejącej przestrzeni i obiektów do jej rozwoju, w tym rozwój korytarzy ułatwiających przewietrzanie (redukcja smogu i obniżenie temperatury),
- tworzenie nowych oraz powiększenie już istniejących obszarów zielonych blisko obszarów mieszkaniowych (parki i skwery „kieszonkowe”),
- dążenie do realizacji zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz istniejących i projektowanych zespołów zabudowy,
- ochrona cieków wodnych, m.in. poprzez zakaz lub ograniczenie zabudowy w pobliżu zbiorników i cieków wodnych z uwzględnieniem przepisów dotyczących zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,
- ochrona wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami pochodzenia komunikacyjnego i bytowego poprzez kontrole stanu technicznego instalacji kanalizacji sanitarnej i burzowej, konserwację urządzeń do separacji substancji ropopochodnych i osadników piaskowych, itp.
- wykorzystanie obszarów zielonych do celów turystycznych i rekreacyjnych poprzez budowę ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, budowę i utrzymanie infrastruktury rekreacyjnej,
- ochrona terenów rekreacyjnych i wypoczynku, lasów i terenów zielonych przed zabudową związaną z uciążliwą działalnością gospodarczą (zakłady przemysłowe, magazynowe i usługowe),
- nadanie funkcji edukacyjnej nowym i istniejącym obszarom zielonym oraz elementom zielono-błękitnej infrastruktury,
- ochrona powietrza i zapobieganie przekraczaniu poziomów dopuszczalnych stężeń substancji szkodliwych w powietrzu poprzez działania termomodernizacyjne, wprowadzanie do celów grzewczych urządzeń o wysokiej sprawności energetycznej, rozwój zielonej energii i ograniczanie niskiej emisji wynikającej z ruchu samochodowego,
- rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- kształtowanie struktury przestrzennej wypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych,
- ochrona elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności wartościowych układów urbanistycznych, zadrzewień i obiektów cennych przyrodniczo oraz obiektów zabytkowych,
- ochrona różnorodności i wielokulturowości dziedzictwa kulturowego regionu i dóbr kultury współczesnej,
- przystosowanie zachowanych założeń i obiektów, które utraciły swoje pierwotne funkcje, do nowych, współczesnych potrzeb, z uwzględnieniem wymogów w zakresie ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami oraz – w miarę możliwości – wykorzystujących rozwiązania w zakresie efektywności energetycznej oraz rozwiązania w zakresie adaptacji do zmian klimatu (zatrzymanie wód opadowych, przepuszczalność terenu, ogrody deszczowe i inne),
- restauracja i modernizacja techniczna obiektów zabytkowych zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości zabytkowej obiektów, służącej jednocześnie rozwojowi gospodarczemu i włączeniu społecznemu,
- podporządkowanie nowej zabudowy historycznej kompozycji przestrzennej,
- zachowanie indywidualnych cech historycznego założenia urbanistycznego i charakterystycznych elementów kompozycji przestrzennej centrum miasta,
- uspokajanie ruchu w historycznych częściach miasta poprzez: priorytet komunikacji pieszej, rowerowej i zbiorowej, ograniczanie ruchu samochodowego, dążenie do powiększenia powierzchni przeznaczonej do ruchu pieszego,

- podnoszenie walorów użytkowych oraz komercjalizacja funkcji turystycznej, z wykorzystaniem zasobu historycznego jako istotnego komponentu.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy, z możliwością jej uzupełnienia,
- kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,
- wyznaczanie zróżnicowanych standardów zabudowy dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w dostosowaniu do charakteru miejsca – z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia dostępności do usług społecznych (przedszkola, szkoły, place zabaw, zieleni publiczna, usługi sportu, rekreacji i turystyki),
- kształtowanie nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej w oparciu o układ komunikacyjny o parametrach dostosowanych do intensywności zabudowy i zapewniający przepustowość w skali lokalnej i ponadlokalnej,
- zachowanie, ochrona przed zainwestowaniem i wykorzystanie zasobów w postaci gleb wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- ograniczenie negatywnego wpływu terenów aktywności gospodarczej na sąsiadującą zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz (np. strefowanie zabudowy, tworzenie pasów zieleni izolacyjnej i granic przestrzennych),
- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Miasta,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- przeciwdziałanie konfliktom przestrzennym poprzez zachowanie równowagi pomiędzy dostępnością usług, lokalizacji terenów działalności gospodarczej i terenów produkcyjnych a uciążliwością ich oddziaływania na tereny sąsiednie,
- nawiązanie gabarytami, powierzchnią zabudowy i stylem architektonicznym nowych i przebudowywanych obiektów do istniejącej zabudowy występującej na danym obszarze, w szczególności w obszarze zabytkowej zabudowy i zabudowy śródmiejskiej,
- planowanie zabudowy wielorodzinnej w sposób ekstensywny, z zachowaniem dużej przestrzeni dla zieleni, retencji wodnej oraz miejsc postojowych dla pojazdów i zaplecza społecznego,
- podnoszenie dostępności terenów i obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- wsparcie dla rozwoju odnawialnych źródeł energii,
- przyjęcie rozwiązań wynikających z przepisów prawa wodnego oraz ograniczenie rozwoju nowej zabudowy na terenach zagrożonych ryzykiem powodziowym.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem handlu wielkopowierzchniowego rozumie się handel realizowany w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Jego lokalizacja jest regulowana w planie ogólnym poprzez wskazanie strefy handlu wielkopowierzchniowego oraz konieczność sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku potrzeby realizacji tego obiektu. Plan miejscowy sporządza się wtedy dla terenu położonego na obszarze obejmującym co najmniej obszar, na którym powinny nastąpić zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej w wyniku realizacji tego obiektu.

Na obszarze Miasta Kościana nie dopuszcza się lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem inwestycji celu publicznego należy rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), oraz metropolitalnym (obejmującym obszar metropolitalny) bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, m.in.:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji,
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania lub ich wykorzystania w instalacji odnawialnego źródła energii wytwarzającej biogaz w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii,
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- budowa, utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa, a także ustanowienie strefy ochronnej terenu zamkniętego, w tym wynikające z umów lub porozumień międzynarodowych, a także na potrzeby ochrony granicy państwowej lub zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich,
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictwem,
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy,
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej,
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody,
- wydzielanie gruntów pod publicznie dostępne przestrzenie i obiekty: ciągi piesze, place, parki, promenady lub bulwary, a także ich zarządzanie, w tym budowa lub przebudowa.

W przypadku lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego na terenie Gminy przyjmuje się w szczególności:

- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- lokalizowanie kluczowych inwestycji celu publicznego poza obszarami chronionymi, glebami wysokiej przydatności rolniczej i terenami leśnymi,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- wykorzystanie istniejącej infrastruktury do realizacji inwestycji celu publicznego.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

W zakresie transportu i komunikacji:

- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej poprzez rozwój układu drogowego, komunikacji zbiorowej, infrastruktury pieszo-rowerowej, węzłów komunikacyjnych,
- zwiększenie zrównoważonej mobilności i funkcjonalności oraz efektywności transportu miejskiego poprzez budowę, przebudowę i modernizację infrastruktury transportu oraz zakup

i modernizację zero- lub niskoemisyjnych aktywów mobilnych wykorzystywanych w transporcie zbiorowym,

- dążenie do ograniczenia ruchu indywidualnych pojazdów samochodowych, szczególnie na obszarach o dużych walorach przyrodniczych i dużej wrażliwości środowiska na czynniki antropopresyjne,
- wyznaczanie w dokumentach planistycznych dróg o szerokości zapewniającej możliwość wykonania wszystkich niezbędnych do prawidłowego wykorzystania drogi elementów, jak chodniki, parkingi, ciągi rowerowe,
- wprowadzanie rozwiązań drogowych w obszarach zabudowy minimalizujących geometrię dróg i skrzyżowań, pozostawiając jednocześnie wystarczającą, wygodną przestrzeń dla pieszych, ruchu rowerowego, planowanego transportu publicznego, jak również dla osób z niepełnosprawnościami i starszych,
- wspieranie zeroemisyjnych form indywidualnej mobilności, m.in. poprzez budowę i rozbudowę dróg rowerowych (w tym kontrapasów) oraz dróg dla pieszych i rowerów, wraz z infrastrukturą towarzyszącą, kontraruchów oraz pasów ruchu dla rowerów,
- wspieranie rozwoju wielogłęziowego powiązania podsystemów transportu publicznego oraz indywidualnego m.in. centrów przesiadkowych, dworców, systemu parkingów P&R, B&R wraz z układem komunikacji kołowej i pieszo-rowerowej oraz rozbudową niezbędnej infrastruktury,

W zakresie infrastruktury technicznej i społecznej:

- kreowanie połączeń pomiędzy zabudową mieszkaniową a infrastrukturą społeczną oraz dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej i technicznej,
- dalszy rozwój systemów infrastruktury technicznej, w tym wodno-kanalizacyjnej, będącej podstawą do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z działalnością gospodarczą,
- utrzymywanie i poprawa jakości usług o charakterze publicznym (szkoły, przedszkola, instytucje kultury, obiekty sportowe), w tym bazy infrastrukturalnej oraz rozwój systemu opieki nad osobami ze szczególnymi potrzebami,
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zapewnienie odpowiedniej retencji (powierzchnia biologicznie czynna, budowa zbiorników na deszczówkę z terenów utwardzonych w celu wtórnego wykorzystania),
- tworzenie warunków dla lokalizacji instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii na poziomie aktów planistycznych (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW powinny być lokalizowane na gruntach klasy IV lub V i nie mogą wpływać na poszerzenie obszaru stref ochronnych, które związane są z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu oraz użytkowaniu terenu poza granicami wyznaczonego obszaru. W przypadku lokalizacji takich urządzeń wyznacza się następujące zasady:

- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- lokalizowanie ośrodków produkcyjnych i infrastruktury technicznej (w tym odnawialnych źródeł energii) na terenach ściśle określonych, z uwzględnieniem istniejących form ochrony przyrody oraz z zachowaniem bezpiecznej strefy ochronnej od zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży,
- dbałość o relacje funkcjonalno-przestrzenne z terenami sąsiednimi,
- podejmowanie działań powstrzymujących znaczne przeobrażenie krajobrazu kulturowego,
- w granicach stref ochronnych dla elektrowni fotowoltaicznych wszelkie przedsięwzięcia nie mogą przekraczać standardów jakości środowiska,

- wyłącza się obszary chronionego krajobrazu z lokalizowania elektrowni wiatrowych o mocy większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się te przedsięwzięcia, które zostały określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w podziale na przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz te mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W przypadku lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie Gminy należy uwzględnić:

- lokalizację w miejscach, które nie naruszają funkcjonowania korytarzy ekologicznych, obszarów chronionych oraz nie przyczyniają się do niszczenia siedlisk gatunków występujących w Gminie,
- rozmieszczenie form ochrony przyrody, ograniczenia wynikające z uchwał je powołujących, planów ochrony tych obszarów oraz aktów prawa miejscowego,
- realizację działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą możliwych negatywnych oddziaływań na środowisko
- przeprowadzenie indywidualnej procedury badania wpływu przedsięwzięcia na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- utrzymywanie powierzchni biologicznie czynnych w obrębie terenów zurbanizowanych,
- zagospodarowanie i retencjonowanie wód opadowych i roztopowych w kierunku umożliwiającym zwiększenie zasilania wód podziemnych,
- zachowanie ciągłości ochrony systemów otwartych, parków i terenów rekreacyjnych,
- zapewnienie sprawnego systemu gospodarki odpadami.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Cały obszar przeznaczony pod zabudowę należy uznać za obszar przekształceń przestrzennych, z głównym elementem dalszej rozbudowy układu komunikacyjnego miasta, odpowiadającego funkcji węzła regionalnego oraz właściwej obsługi lokalnej wyznaczonych terenów.

Obszar historycznej zabudowy miasta należy uznać za obszar wymagający rehabilitacji poprzez:

- przebudowę układu komunikacyjnego,
- wyznaczenie przestrzeni publicznych kształtujących obszar centrum usługowego,
- poprawę standardu technicznego zabudowy, z zachowaniem jej walorów architektonicznych.

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Mieście Kościanie wyznaczony został na podstawie uchwały nr XIII/142/16 Rady Miejskiej Kościana z dnia 17 marca 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

Główne zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na wskazanych terenach powinny uwzględniać:

W zakresie obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji:

- określenie rozwiązań planistycznych zgodnie z założeniami gminnego programu rewitalizacji,

- utrzymanie i kontynuację istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy z możliwością jej uzupełnienia,
- przywrócenie estetyki i funkcjonalności obszarów zdegradowanych,
- utworzenie wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych,
- zwiększenie dostępności do terenów zieleni oraz terenów rekreacyjnych,
- współpracę z instytucjami naukowymi i ekspertami w celu opracowania innowacyjnych rozwiązań technicznych i projektowych dla obszarów zdegradowanych.

W zakresie obszarów wymagających przekształceń – terenów w ciągu linii kolejowych oraz terenów przemysłowych:

- zagospodarowanie zgodne z zagospodarowaniem najbliższego otoczenia, celem niedopuszczenia do występowania konfliktów przestrzennych,
- dopuszcza się wykorzystanie terenów jako ciągów komunikacyjnych, w tym ścieżek pieszych i pieszo-rowerowych.

Na terenie Miasta Kościana nie zidentyfikowano obszarów wymagających rehabilitacji, remediacji lub rekultywacji.

4. Spójność kierunków rozwoju Miasta z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.

Cele strategiczne oraz kierunki działań zawarte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów, które mieszkańcy napotykają na obszarze Miasta Kościana. Jednocześnie, są one zgodne i harmonijne z dokumentami strategicznymi wyższej rangi, na stopniu krajowym i wojewódzkim, takimi jak *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)* oraz *Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku*. Współgranie celów jakie wyznacza Strategia z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji niniejszego dokumentu.

Cel główny KSRR zakłada *efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym*. Cel ten uzupełniony jest 3 celami operacyjnymi:

- Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,
- Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,
- Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Natomiast w *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku* wyznaczono 4 cele strategiczne, które brzmią następująco:

- Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców,
- Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu,
- Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski,
- Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji sprawności zarządzania regionem.

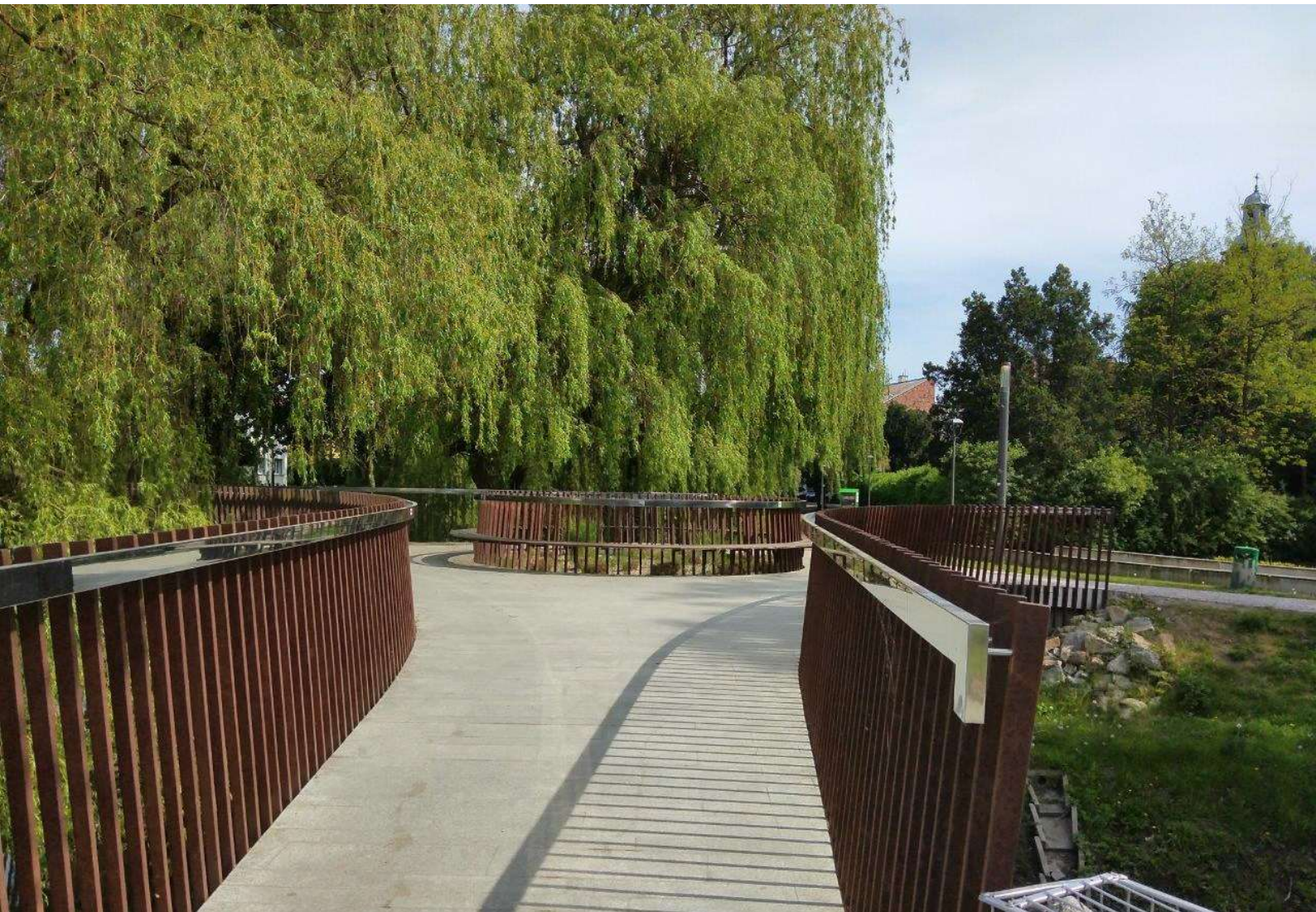
Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego wskazuje również obszary strategicznej interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Projektowanie interwencji przebiegać będzie zgodnie z zasadami wielopoziomowego zarządzania, subsydiarności, partycypacji społecznej, w dialogu z partnerami społeczno-gospodarczymi.

Miasto Kościan w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego zostało zaliczone do Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego (POM). POM zajmuje centralną część województwa, skupiając większość potencjału rozwojowego województwa oraz stanowiąc o jego konkurencyjności. Ze względu na swoje położenie w regionie POM charakteryzuje się również bardzo dobrą dostępnością komunikacyjną. W ramach wyznaczonych w dokumencie celów strategicznych, dla POM wyznaczone zostały również dedykowane kierunki działań:

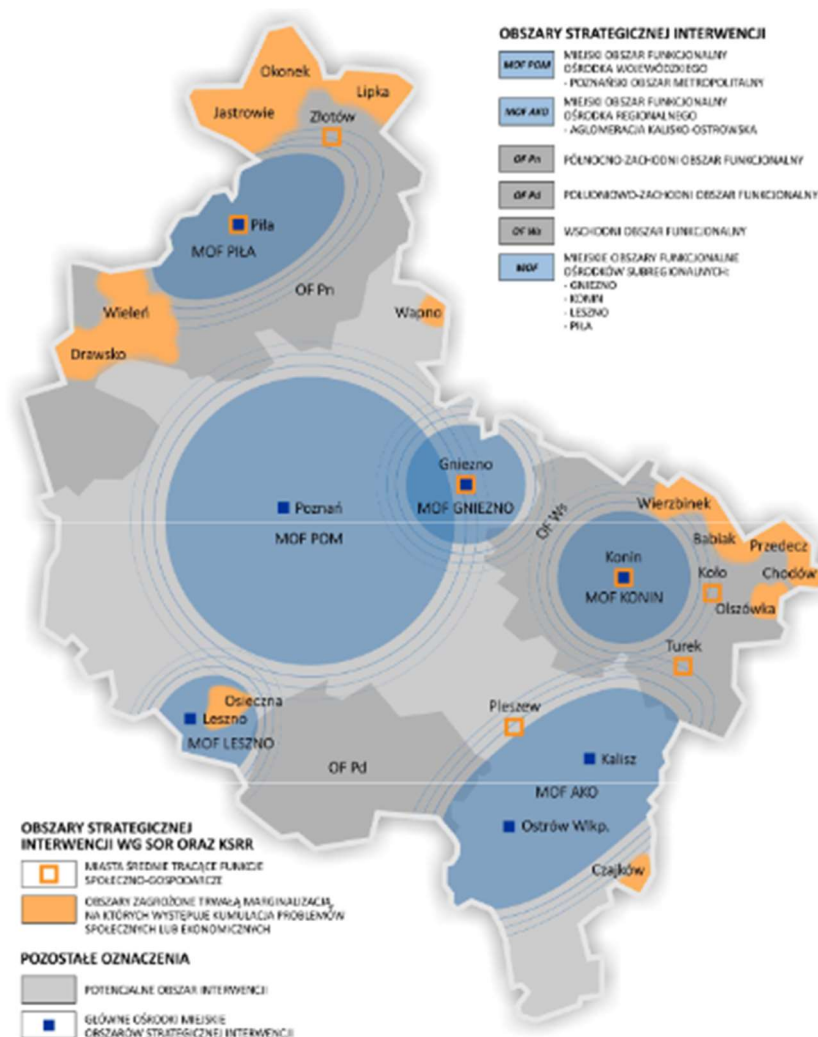
1. Wzrost gospodarczy wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców
  - budowanie atrakcyjnego wizerunku POM wśród inwestorów i turystów oraz działania na rzecz wzrostu atrakcyjności osiedleńczej wśród kadry wysoko wykwalifikowanej,
  - rozwój funkcji metropolitalnych, w tym konferencyjnych i kongresowych,
  - podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej jako jednego z elementów kształtujących aktywność gospodarczą i konkurencyjność,
  - zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw, w szczególności MŚP, przedsiębiorstw sektora TIK, m.in. przez doradztwo, działania sieciujące i kooperację, wsparcie procesów rozwojowych przedsiębiorstw i/lub pracowników,
  - rozwój społeczeństwa informacyjnego,

- rozwój sektora B+R, w tym rozwój infrastruktury B+R, wsparcie w realizacji innowacyjnych projektów badawczo-rozwojowych poznańskich uczelni, instytutów badawczych i jednostek naukowych oraz innowacyjności przedsiębiorstw, zwiększenie efektywności kapitałowej opracowań innowacyjnych przez komercjalizację wiedzy i technologii oraz ich implementowanie do gospodarki regionalnej,
  - rozwój IOB, współpracy sieciowej,
  - rozwój sektorów kreatywnych (działalności gospodarczej związanej z kulturą i technologią, łączących działalność artystyczną z przedsiębiorczością) opartych na akademickich, lokalnych zasobach ludzkich,
  - podniesienie atrakcyjności lokalnego rynku pracy jako narzędzia przeciwdziałającego emigracji zarobkowej,
  - podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do lokalnego rynku pracy, wsparcie rozwoju infrastruktury edukacyjnej wysokiej jakości, upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
  - wsparcie rzemiosła przez rozwój edukacji, produkcji i usług związanych z tym sektorem, wykorzystanie potencjału Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Poznaniu,
  - wspieranie rozwoju POM jako ośrodka akademickiego zdolnego do konkurowania na arenie międzynarodowej,
  - podnoszenie jakości życia ludzi młodych stanowiących potencjał (zasoby pracy) dla rozwoju gospodarki kreatywnej i innowacyjnej;
2. Rozwój społeczny wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu
- ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego, wyrównywanie dostępu do dóbr i usług kultury, m.in. przez inwestycje w infrastrukturę kultury i poprawę warunków jej funkcjonowania,
  - rozwój turystyki przez wykorzystanie istniejącego potencjału kulturowego
  - polityka integracji obcokrajowców ze społecznością lokalną, w tym promowanie wśród migrantów czynnego udziału w społeczeństwie obywatelskim
  - działania na rzecz dopasowania oferty usług publicznych do zmieniających się potrzeb demograficznych, m.in. budowa wysoko wyspecjalizowanych ośrodków świadczenia usług zdrowotnych (np. Ośrodek Protonoterapii, Centrum Diagnostyczne Instytutu Genetyki Człowieka Polskiej Akademii Nauk, Centralny Zintegrowany Szpital Kliniczny Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego),
  - upowszechnienie programów profilaktycznych i rehabilitacyjnych dla poprawy stanu zdrowia mieszkańców POM,
  - zwiększenie dostępności do realizowanych na terenie POM usług społecznych oraz budowa/modernizacja placówek je świadczących;
3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski
- poprawa dostępności komunikacyjnej przez rozwój infrastruktury transportowej, utworzenie efektywnego systemu komunikacyjnego, w tym rozbudowa Poznańskiej Kolei Metropolitalnej (m.in. w układzie pierścieniowym), poznańskiego węzła kolejowego (w tym usunięcie wąskiego gardła na odcinku Poznań Wschód – Poznań Główny; budowa dodatkowego korytarza kolejowego), budowa północno-wschodniej obwodnicy Poznania, inwestycje dotyczące ulicy Obornickiej w Poznaniu i Suchym Lesie, budowa/modernizacja dróg (m.in. S 5, S 11, DK nr 92, DW nr 430, nr 434),
  - rozbudowa i integracja transportu zbiorowego w oparciu o partnerstwa międzygminne, powiatowo-gminne o charakterze pozamiejskim i innymi poziomami samorządu terytorialnego w obszarze metropolitalnym oraz zmniejszenie jego emisyjności,
  - zapobieganie kongestii na drogach POM przez rozbudowę bezkolizyjnego układu drogowego, budowę mostów i wiaduktów, węzłów przesiadkowych,
  - rozbudowa sieci tras tramwajowych na obszarze miasta Poznania,

- zagęszczenie sieci dróg i ścieżek rowerowych, ze szczególnym uwzględnieniem łączenia odcinków już istniejących, w tym pomiędzy sąsiadującymi jednostkami samorządu terytorialnego,
  - wsparcie kształtowania zielonego pierścienia POM w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom suburbanizacji,
  - ograniczenie niskiej emisji z sektora bytowo-komunalnego i negatywnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców, wdrożenie programów poprawy efektywności energetycznej budynków,
  - przeciwdziałanie fragmentacji środowiska przyrodniczego, ochrona krajobrazu i racjonalne korzystanie z zasobów środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony bioróżnorodności na obszarze Wielkopolskiego Parku Narodowego,
  - działania na rzecz racjonalnej gospodarki odpadami – promowanie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
  - zwiększenie zdolności retencyjnej POM i zagospodarowanie wód opadowych;
4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem
- wzmacnianie i kreowanie rozwoju funkcji metropolitalnych Poznania,
  - rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz obszarów o wysokich wartościach historycznych i kulturowych,
  - promocja i wsparcie inicjatyw obywatelskich oraz kontynuacja procesów włączania organizacji pozarządowych, partnerów społeczno-gospodarczych do prac programowych w rozwoju ZIT MOF Poznania,
  - przeciwdziałanie chaotycznej suburbanizacji w zakresie budownictwa mieszkaniowego,
  - koordynowanie polityk przestrzennych samorządów lokalnych POM oraz wsparcie rozwoju nowoczesnych usług, w tym e-usług (np. Metropolitalna Platforma Danych, Metropolitalny System Informacji Przestrzennej).

Ryc. 8 Obszary strategicznej interwencji województwa wielkopolskiego

Źródło: Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

Odrębnym opracowaniem jest plan zagospodarowania przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego, w którym przyjęto siedem celów polityki przestrzennej:

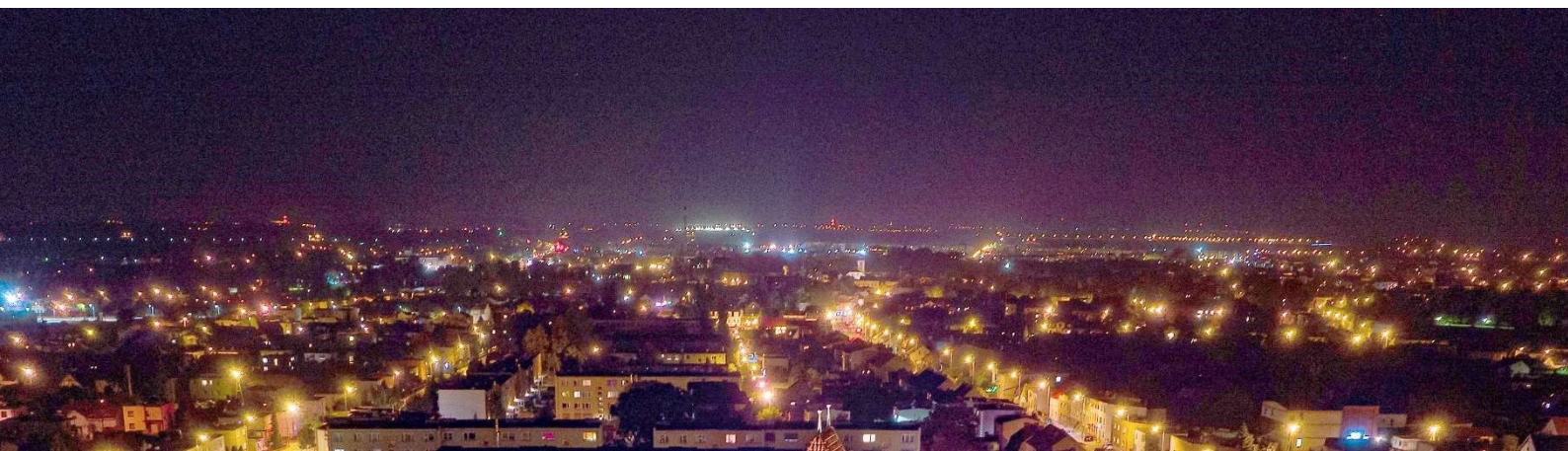
- Rozwój funkcji metropolitalnych,
- Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii,
- Kształtowanie spójnego systemu przyrodniczego,
- Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego,
- Rozwój zintegrowanego transportu zbiorowego,
- Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego,
- Rozwój efektywnych struktur osadniczych.

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii rozwoju Miasta Kościana na lata 2024-2033 ze Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

Cele		
Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	Kluczowe kierunki działań dla Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego (POM)	Strategia Rozwoju Miasta Kościana na lata 2024-2033
<p>WZROST GOSPODARCZY WIELKOPOLSKI BAZUJĄCY NA WIEDZY SWOICH MIESZKAŃCÓW</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu 2) Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia 3) Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • budowanie atrakcyjnego wizerunku POM wśród inwestorów i turystów oraz działania na rzecz wzrostu atrakcyjności osiedleńczej wśród kadry wysoko wykwalifikowanej • rozwój funkcji metropolitalnych, w tym konferencyjnych i kongresowych, • podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej jako jednego z elementów kształtujących aktywność gospodarczą i konkurencyjność, • zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw, w szczególności MŚP, przedsiębiorstw sektora TIK, m.in. przez doradztwo, działania sieciujące i kooperację, wsparcie procesów rozwojowych przedsiębiorstw i/lub ich pracowników, • rozwój społeczeństwa informacyjnego, • rozwój sektora B+R, w tym rozwój infrastruktury B+R, wsparcie w realizacji innowacyjnych projektów badawczo-rozwojowych poznańskich uczelni, instytutów badawczych i jednostek naukowych oraz innowacyjności przedsiębiorstw, zwiększenie efektywności kapitałowej opracowań innowacyjnych przez komercjalizację wiedzy i technologii oraz ich implementowanie do gospodarki regionalnej, • rozwój IOB, współpracy sieciowej, • rozwój sektorów kreatywnych (działalności gospodarczej związanej z kulturą i technologią, łączących działalność artystyczną z przedsiębiorczością) opartych na akademickich, lokalnych zasobach ludzkich, • podniesienie atrakcyjności lokalnego rynku pracy jako narzędzia przeciwdziałającego emigracji zarobkowej, • podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do lokalnego rynku pracy, wsparcie rozwoju infrastruktury edukacyjnej wysokiej jakości, upowszechnienie kształcenia ustawicznego, • wsparcie rzemiosła przez rozwój edukacji, produkcji i usług związanych z tym sektorem, wykorzystanie potencjału Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Poznaniu, • wspieranie rozwoju POM jako ośrodka akademickiego zdolnego do konkurencyjności na arenie międzynarodowej, • podnoszenie jakości życia ludzi młodych stanowiących potencjał (zasoby pracy) dla rozwoju gospodarki kreatywnej i innowacyjnej. 	<p>CEL II: Dywersyfikacja rynku pracy i rozwój gospodarczy w oparciu o lokalne potencjały endogeniczne: przedsiębiorczość, rzemiosło i turystykę</p> <p>2.1. Dywersyfikacja rynku pracy poprzez wsparcie lokalnych przedsiębiorców, rzemieślników i rękodzielników</p> <p>2.2. Aktywne profilowanie i pozyskiwanie nowych inwestorów</p> <p>CEL III: Rozwój kapitału społecznego poprzez zachęcanie do aktywności obywatelskiej, wsparcie włączenia społecznego oraz rozwój dopasowanej oferty usług</p> <p>3.1. Społeczeństwo oparte na wiedzy – wsparcie rozwoju społecznego, edukacyjnego i kulturalnego</p>

<p>ROZWÓJ SPOŁECZNY WIELKOPOLSKI OPARTY NA ZASOBACH MATERIALNYCH I NIEMATERIALNYCH REGIONU</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie 2) Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom 3) Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu 	<ul style="list-style-type: none"> • ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego, wyrównanie dostępu do dóbr i usług kultury, m.in. przez inwestycje w infrastrukturę kultury i poprawę warunków jej funkcjonowania, • rozwój turystyki przez wykorzystanie istniejącego potencjału kulturowego, • polityka integracji obcokrajowców ze społecznością lokalną, w tym promowanie wśród migrantów czynnego udziału w społeczeństwie obywatelskim, • działania na rzecz dopasowania oferty usług publicznych do zmieniających się potrzeb demograficznych, m.in. budowa wysoko wyspecjalizowanych ośrodków świadczenia usług zdrowotnych (np. Ośrodek Protonoterapii, Centrum Diagnostyczne Instytutu Genetyki Polskiej Akademii Nauk, Centralny Zintegrowany Szpital Kliniczny Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego, • upowszechnienie programów profilaktycznych i rehabilitacyjnych dla poprawy stanu zdrowia mieszkańców POM, • zwiększenie dostępności do realizowanych na terenie POM usług społecznych oraz budowa/modernizacja placówek je świadczących. 	<p>CEL II: Dywersyfikacja rynku pracy i rozwój gospodarczy w oparciu o lokalne potencjały endogeniczne: przedsiębiorczość, rzemiosło i turystykę</p> <p>2.3. Rozwój turystyki w oparciu o uwarunkowania przyrodniczo-kulturowe</p> <p>2.4. Promocja Miasta w oparciu o lokalne zabytki, produkty i tradycje</p> <p>CEL III: Rozwój kapitału społecznego poprzez zachęcanie do aktywności obywatelskiej, wsparcie włączenia społecznego oraz rozwój dopasowanej oferty usług</p> <p>3.1. Integracja międzypokoleniowa jako główny element budowania więzi społecznych i wspierania włączenia społecznego</p> <p>3.2. Rozwój usług senioralnych, w tym usług medycznych, rehabilitacyjnych i opiekuńczych</p> <p>3.3. Rozwój oferty czasu wolnego, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży</p> <p>3.4. Społeczeństwo oparte na wiedzy – wsparcie rozwoju społecznego, edukacyjnego i kulturalnego</p>
<p>ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa 2) Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski 3) Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa dostępności komunikacyjnej przez rozwój infrastruktury transportowej, utworzenie efektywnego systemu komunikacyjnego, w tym rozbudowa Poznańskiej Kolei Metropolitalnej (m.in. w układzie pierścieniowym), poznańskiego węzła kolejowego (w tym usunięcie wąskiego gardła na odcinku Poznań Wschód – Poznań Główny, budowa dodatkowego korytarza kolejowego), budowa północno-wschodniej obwodnicy Poznania, inwestycje dotyczące ulicy Obornickiej w Poznaniu i Suchym Lesie, budowa/modernizacja dróg (m.in. S5, S11, DK nr 92, DW nr 430, nr 434), • rozbudowa i integracja transportu zbiorowego w oparciu o partnerstwa międzygminne, powiatowo-gminne o charakterze pozamiejskim i innymi poziomami samorządu terytorialnego w obszarze metropolitalnym oraz zmniejszenie jego emisyjności, • zapobieganie kongestii na drogach POM przez rozbudowę bezkolizyjnego układu drogowego, budowę mostów i wiaduktów, węzłów przesiadkowych, 	<p>CEL I: Poprawa bezpieczeństwa energetycznego i środowiskowego, ze szczególnym uwzględnieniem zasobów wodnych</p> <p>1.1. Rozwój oraz bieżąca konserwacja infrastruktury technicznej, w tym sieci komunikacyjnych</p> <p>1.2. Zwiększanie zasobów wodnych Miasta poprzez rozwój systemów retencjonowania wody oraz systemu zieleni miejskiej</p> <p>1.3. Wdrażanie działań mitygujących i adaptacyjnych do zmian klimatu</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowa sieci tras tramwajowych na obszarze miasta Poznania, • zagęszczenie sieci dróg i ścieżek rowerowych, ze szczególnym uwzględnieniem łączenia odcinków już istniejących, w tym pomiędzy sąsiadującymi jednostkami samorządu terytorialnego, • wsparcie kształtowania zielonego pierścienia POM w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom suburbanizacji, • ograniczenie niskiej emisji z sektora bytowo-komunalnego i negatywnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców, wdrożenie programów poprawy efektywności energetycznej budynków, • przeciwdziałanie fragmentacji środowiska przyrodniczego, ochrona krajobrazu i racjonalne korzystanie z zasobów środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony bioróżnorodności na obszarze Wielkopolskiego Parku Narodowego, • działania na rzecz racjonalnej gospodarki odpadami – promowanie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym, • zwiększenie zdolności retencyjnej POM i zagospodarowanie wód opadowych. 	
<p>WZROST SKUTECZNOŚCI WIELKOPOLSKICH INSTYTUCJI I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA REGIONEM</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług 2) Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju 	<ul style="list-style-type: none"> • wzmacnianie i kreowanie rozwoju funkcji metropolitalnych Poznania, • rewitalizacja obszarów zdegradowanych i obszarów o wysokich wartościach historycznych i kulturowych, • promocja i wsparcie inicjatyw obywatelskich oraz kontynuacja procesów włączania organizacji pozarządowych, partnerów społeczno-gospodarczych do prac programowych w rozwoju ZIT MOF Poznania, • przeciwdziałanie chaotycznej suburbanizacji w zakresie budownictwa mieszkaniowego, • koordynowanie polityk przestrzennych samorządów lokalnych POM oraz wsparcie rozwoju nowoczesnych usług, w tym e-usług (np. Metropolitalna Platforma Danych, Metropolitalny System Informacji Przestrzennej). 	<p>CEL I: Poprawa bezpieczeństwa energetycznego i środowiskowego, ze szczególnym uwzględnieniem zasobów wodnych</p> <p>1.4. Prowadzenie racjonalnej gospodarki przestrzennej, z uwzględnieniem aktywnego dążenia do zwiększania rezerwy terenowej Miasta</p> <p>CEL III: Rozwój kapitału społecznego poprzez zachęcanie do aktywności obywatelskiej, wsparcie włączenia społecznego oraz rozwój dopasowanej oferty usług</p> <p>3.4. Społeczeństwo oparte na wiedzy – wsparcie rozwoju społecznego, edukacyjnego i kulturalnego</p>

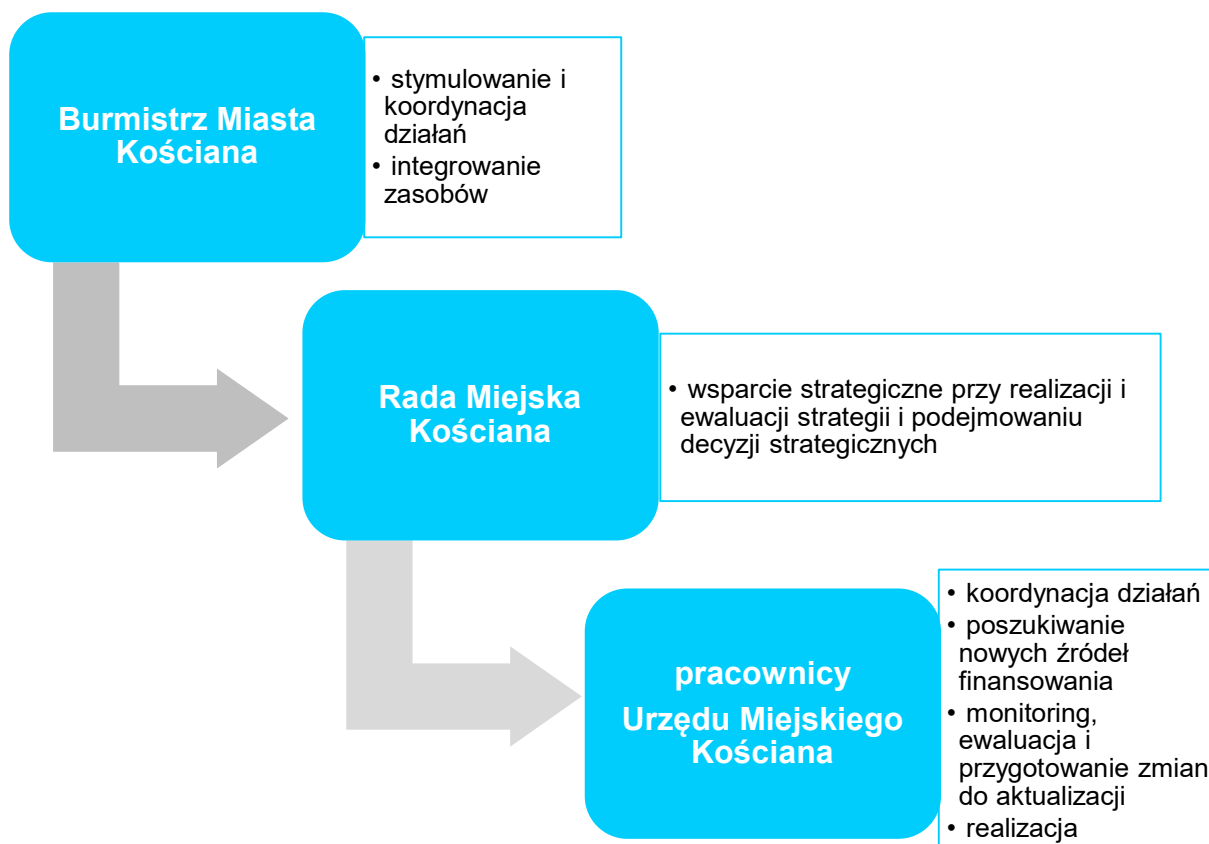

6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg realizacji Strategii Rozwoju Miasta Kościana na lata 2024-2033 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, ewaluację i w razie konieczności – aktualizację.

Wdrażanie Strategii

Strategia realizowana będzie w latach na jakie przyjęty został dokument, a więc w latach 2024-2033. Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji Strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Burmistrz Miasta Kościana, Rada Miejska Kościana oraz pracownicy Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Miasta.

Strategia Rozwoju Miasta Kościana na lata 2024-2033 jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w poszczególnych obszarach funkcjonowania samorządu.

W celu zachowania nadrzędności oraz spójności Strategii wobec innych planów, programów i dokumentów o charakterze strategicznym, opracowywanych w Mieście na potrzeby realizacji zadań, rekomenduje się ich aktualizację zgodnie z celami strategicznymi. Zagwarantowanie spójnego podejścia do polityki rozwoju wymagać zatem będzie uwzględnienia zapisów Strategii w zakresie konkretnych obszarów zarówno w dokumentach wieloletnich, jak i programach przyjmowanych corocznie. Pozwoli to wzmocnić efekt podejmowanych działań i jednocześnie uszczegółwić zapisy Strategii.

Wdrażając Strategię, Miasto Kościan będzie dbało o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Miasto będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jego otoczenia.

W celu zaangażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Miasta, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji.

Monitoring i ewaluacja Strategii

W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raplocie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Monitoring będzie odbywał się przy pomocy tabeli ewaluacyjnej, stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. Tabela będzie zawierała przykładowe wskaźniki stopnia realizacji poszczególnych zadań. Odpowiednie uzupełnienie tabeli pozwoli na sprawdzenie tego czy i w jakim stopniu zaplanowane działanie zostało zrealizowane. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części wykonano założony cel operacyjny, a dalej strategiczny. Monitoring przeprowadzany będzie co 2 lata od roku przyjęcia Strategii i tym samym rozpoczęcia wdrażania jej założeń.

Po wdrożeniu Strategii zostanie przeprowadzona ewaluacja ex-post. Punktem bazowym, do oparcia wyników, będzie przeprowadzona w 2023 roku ewaluacja ex-ante (Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Miasta Kościana). Celem ewaluacji ex-post będzie określenie długotrwałych efektów wdrażania Strategii, w tym wielkości zaangażowanych środków oraz skuteczności i efektywności podjętych działań. Wynikiem oceny końcowej powinny być wskazania odnośnie do dalszej polityki rozwoju Miasta oraz zdefiniowane czynniki, przyczyniające się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania Strategii.

Aktualizacja Strategii

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Strategii Rozwoju Miasta Kościana na lata 2024-2033 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w dokumencie w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Burmistrz zidentyfikuje konieczność modyfikacji Strategii Rozwoju Miasta, występuje do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę.

Ewentualna aktualizacja Strategii Rozwoju Miasta Kościana będzie następować w trybie przewidzianym w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż strategia rozwoju gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju gminy stosuje się wtedy zapisy z art. 10f ust. 1–4 ustawy o samorządzie gminnym.

7. Ramy finansowe i źródła finansowania

Miasto Kościan na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, m.in. w ramach Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027;
- ogólnopolskie programy operacyjne;
- programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Fundusz Inwestycji Lokalnych, Polski Ład oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przed podmioty publiczne i prywatne.

Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 będzie głównym dokumentem określającym kierunki wsparcia finansowanego ze środków Unii Europejskiej w województwie wielkopolskim w okresie budżetowym 2021-2027.

W ramach nowej perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak:

- **EFRR** – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- **FS** – Fundusz Spójności,
- **EFSD** – Europejski Fundusz Społeczny+.

Do programów krajowych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- **FEnIKS** – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- **FENG** – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- **FERS** – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- **FERC** – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy, 7
- **PTFE** – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
- **FEPŻ** – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Miasta wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Miasta Kościana na lata 2024-2033. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Miasta, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych referatów Urzędu Miejskiego Kościana oraz jednostek organizacyjnych Miasta.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem kościańskim oraz województwem wielkopolskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Miasta oraz wieloletnia prognoza finansowa. Miasto będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczane będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Miasta, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczania limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Miasta.

Poniższa tabela przedstawia prognozę wysokości głównych kategorii budżetowych w latach 2024-2033 na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2024-2040. W analizowanych latach łączne dochody wyniosą niespełna 1 484,3 mln zł, z czego dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych ponad 414,8 mln zł i podatku od nieruchomości ponad 203 mln zł. Łączne wydatki wyniosą natomiast nieco ponad 1 452,1 mln zł.

Tabela 1. Prognozowane środki budżetowe w okresie realizacji Strategii (zł)

	Dochody ogółem	w tym:		Wydatki
		PIT	podatek od nieruchomości	ogółem
2024	171 512 078,11 zł	35 770 109,00 zł	17 508 500,00 zł	170 979 534,14 zł
2025	138 303 844,00 zł	37 823 313,00 zł	18 513 488,00 zł	135 103 844,00 zł
2026	134 219 543,00 zł	38 995 836,00 zł	19 087 406,00 zł	131 219 543,00 zł
2027	137 575 031,00 zł	39 970 732,00 zł	19 564 591,00 zł	134 575 031,00 zł
2028	141 427 132,00 zł	41 089 912,00 zł	20 112 400,00 zł	137 927 132,00 zł
2029	145 104 238,00 zł	42 158 250,00 zł	20 635 322,00 zł	141 104 238,00 zł
2030	148 731 844,00 zł	43 212 206,00 zł	21 151 205,00 zł	144 231 844,00 zł
2031	152 301 408,00 zł	44 249 299,00 zł	21 658 834,00 zł	148 801 408,00 zł
2032	155 804 340,00 zł	45 267 033,00 zł	22 156 987,00 zł	152 304 340,00 zł
2033	159 387 840,00 zł	46 308 175,00 zł	22 666 598,00 zł	155 887 840,00 zł
Ogółem	1 484 367 298,11 zł	414 844 865,00 zł	203 055 331,00 zł	1 452 134 754,14 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały nr LV/681/24 Rady Miejskiej Kościana z dnia 14 marca 2024 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miejskiej Kościana na lata 2024-2040.

Natomiast potencjał inwestycyjny Miasta rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2024-2030 wyniesie ponad 28,5 mln zł.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Miasta Kościana

**Diagnoza sytuacji przestrzennej,
gospodarczej i społecznej
Miasta Kościan**

SPIS TREŚCI

METODOLOGIA BADAŃ.....	73
CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ MIASTA.....	73
1.1. Informacje ogólne.....	73
1.2. Transport i łączność.....	75
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne.....	76
1.4. Walory przyrodnicze i sportowo-rekreacyjne.....	80
1.5. Walory historyczno-kulturowe.....	83
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY.....	85
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy.....	85
2.2. Infrastruktura i środowisko.....	90
<i>Infrastruktura drogowa.....</i>	<i>90</i>
<i>Urządzenia sieciowe.....</i>	<i>91</i>
<i>Gospodarka odpadami.....</i>	<i>93</i>
<i>Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska.....</i>	<i>95</i>
2.3. Stan finansów samorządowych.....	96
<i>Wykonanie budżetu.....</i>	<i>96</i>
<i>Struktura dochodów i wydatków.....</i>	<i>100</i>
<i>Pozyskane środki zewnętrzne.....</i>	<i>103</i>
<i>Potencjał inwestycyjny.....</i>	<i>105</i>
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY.....	106
3.1. Demografia.....	106
3.2. Kapitał społeczny.....	110
<i>Żłobki i przedszkola.....</i>	<i>110</i>
<i>Edukacja szkolna.....</i>	<i>113</i>
<i>Bezpieczeństwo publiczne.....</i>	<i>117</i>
<i>Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy.....</i>	<i>118</i>
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	121

Metodologia badań

Punktem wyjścia do opracowania Strategii Rozwoju Miasta Kościana na lata 2024-2033 jest niniejsza Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej jednostki. Dokument wskazuje na główne wyzwania społeczno-gospodarcze stojące przed Miastem, które powinny zostać podjęte w wyniku realizacji Strategii. W tym celu przeprowadzona została ocena stanu istniejącego jednostki w ujęciu systemowym oraz dynamicznym. Ujęcie systemowe oznacza rozpoznanie związków pomiędzy środowiskiem przyrodniczym, społecznym i gospodarczym Miasta oraz jego relacji z zewnętrznym otoczeniem, mającymi podstawowe znaczenie dla efektywnego funkcjonowania systemu, jako całości. Ujęcie dynamiczne oznacza z kolei porównanie sytuacji jednostki w danym przedziale czasowym. Na potrzeby niniejszego opracowania analizie poddano lata 2018-2022 (o ile nie zaznaczono inaczej).

Dokument powstał w oparciu o dane Urzędu Miejskiego Kościana, gminne plany, programy oraz dokumenty strategiczne, a także dane Głównego Urzędu Statystycznego. Ponadto przeanalizowane zostały dokumenty wyższego szczebla pod względem ujęcia w nich Miasta. Dane demograficzne pochodzące z Banku Danych Lokalnych GUS mogą różnić się od informacji udostępnianych przez Urząd Miejski Kościana, ponieważ w procesie ich pozyskiwania wykorzystano różne metody badawcze.

W celu oceny stanu istniejącego, zastosowano metodę analizy porównawczej, w której Miasto Kościan zestawione zostało z grupą porównawczą. Kryterium doboru jednostek porównawczych była zbliżona do Miasta Kościana liczba mieszkańców w 2022 roku (mieszcząca się w przedziale 18-26 tys.), położenie w województwie wielkopolskim, status gminy miejskiej oraz funkcja centrum administracyjnego dla otaczającej miasto tzw. „gminy obwarzankowej”¹. Grupę porównawczą stanowią zatem takie jednostki jak: Koło, Turek, Wągrowiec oraz Złotów. Do analizy wskaźnikowej wykorzystano również średnie wartości dla powiatu kościańskiego oraz województwa wielkopolskiego.

Do przygotowania Diagnozy wykorzystane zostały najaktualniejsze dla Miasta dane dostępne w momencie opracowywania dokumentu. Przedstawione zatem informacje prezentują stan na rok 2022, chyba że zaznaczono inaczej.

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ MIASTA

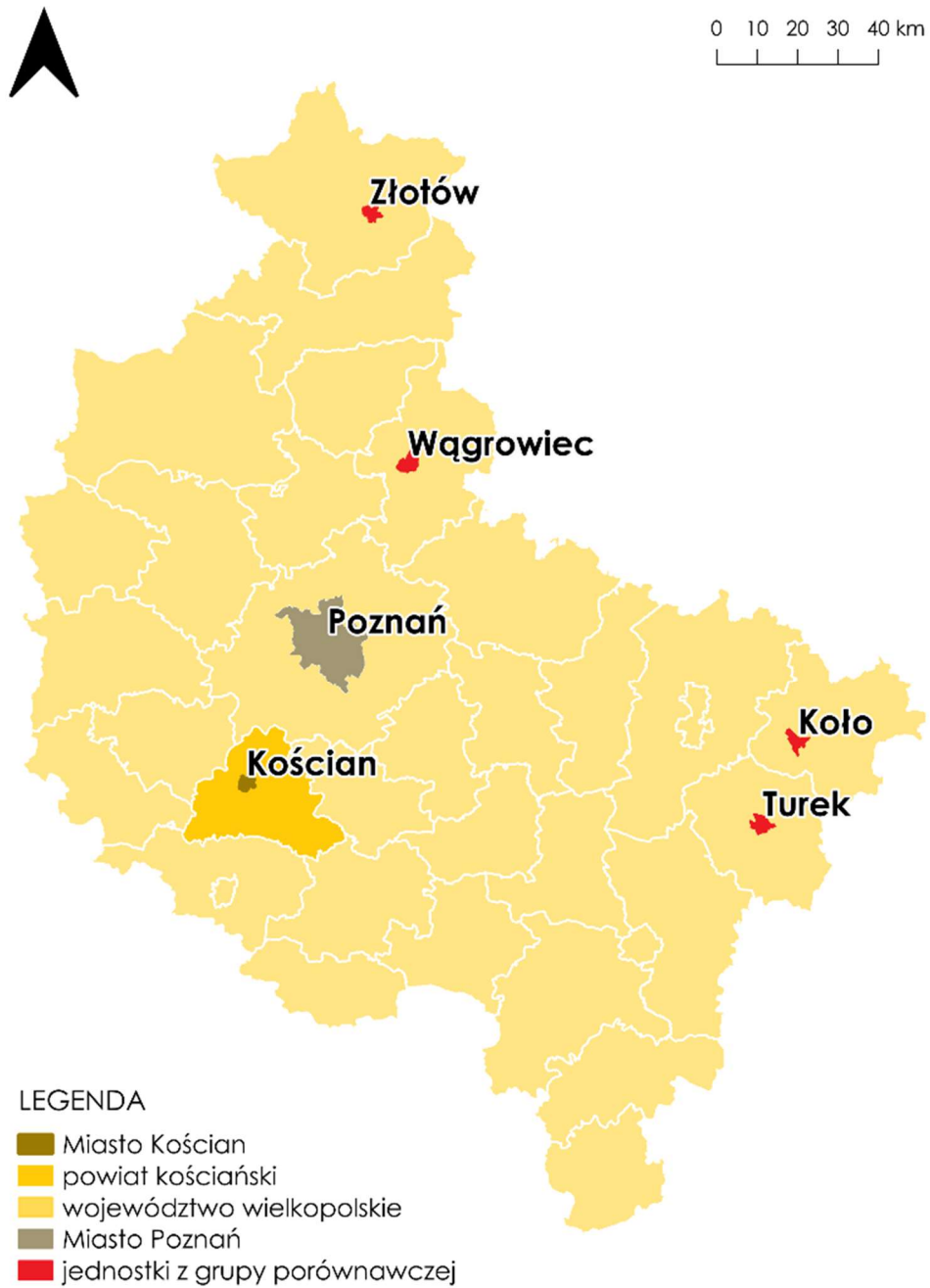
1.1. Informacje ogólne

Miasto Kościan jest gminą miejską położoną w południowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie kościańskim, 50 km na południe od miasta Poznania. Dodatkowo badana jednostka usytuowana jest w centrum gminy wiejskiej Kościan, która tym samym tworzy tzw. gminę obwarzankową. Miasto Kościan stanowi zatem lokalne centrum administracyjne – na jego terenie znajduje się siedziba władz gminy wiejskiej Kościan oraz Starostwo Powiatowe. W 2022 roku Kościan zamieszkiwały 23 563 osoby, co stanowiło ok. 30% wszystkich mieszkańców powiatu. Z kolei powierzchnia całkowita badanej jednostki wynosiła ok. 9 km², co stanowiło ok. 1,2% powierzchni powiatu. W tym samym roku gęstość zaludnienia jednostki wyniosła 2 615,2 os./km². Miasto podzielone jest na 9 jednostek pomocniczych:

- Osiedle „Błonie”,
- Osiedle „Wesołe Miasteczko”,
- Osiedle „Konstytucji 3 Maja”,
- Osiedle „Śródmieście”,
- Osiedle „Piastowskie”,
- Osiedle „Gen. Sikorskiego”,
- Osiedle „Wolności”,
- Osiedle „Gurostwo”.

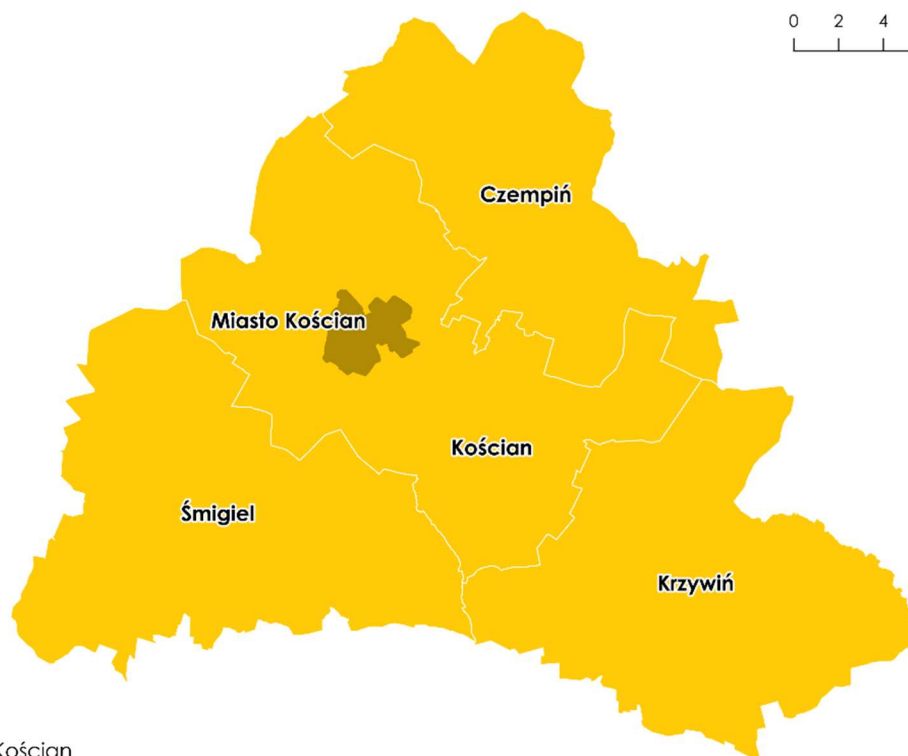
¹ Gmina obwarzankowa – gmina wiejska, której siedziba zlokalizowana jest w odrębnej gminie miejskiej.

Ryc. 9. Położenie Miasta Kościana na tle powiatu kościańskiego i województwa wielkopolskiego oraz położenie jednostek z grupy porównawczej na tle województwa wielkopolskiego
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

0 2 4 6 8 km

LEGENDA

- Miasto Kościan
- powiat kościański

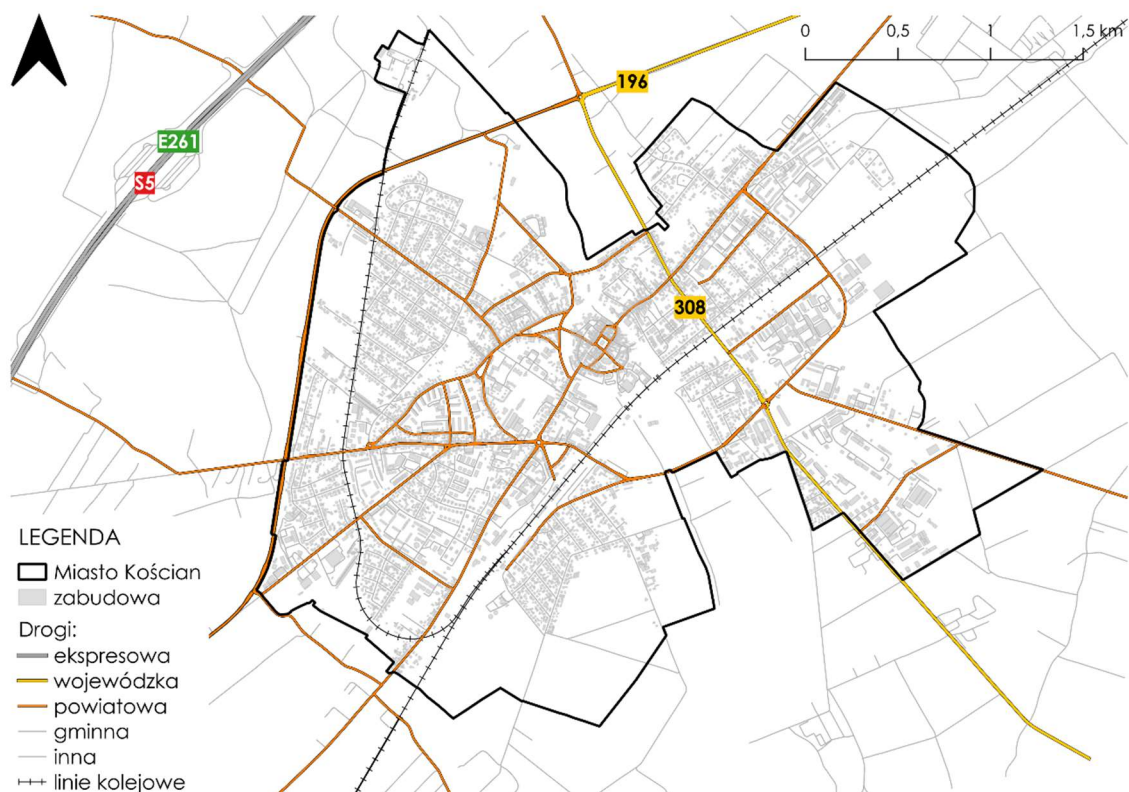
Ryc. 10. Położenie Miasta Kościana na tle powiatu kościańskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

1.2. Transport i łączność

Sieć drogową Miasta Kościana tworzą szlaki o znaczeniu regionalnym i lokalnym. Przez centralną część jednostki przebiega droga wojewódzka nr 308 (relacji Nowy Tomyśl-Kunowo), która dzieli Miasto na dwie strony – zachodnią oraz wschodnią. Uzupełnieniem sieci drogowej Miasta są drogi powiatowe i drogi gminne. Ponadto, na północ od badanej jednostki, na terenie gminy wiejskiej Kościan, przebiega droga ekspresowa S5/E261 (relacji Wrocław-Bydgoszcz) wraz z węzłami – „Kościan Północ” (oddalony o 5,9 km od centrum Miasta) oraz „Kościan Południe” (oddalony o 4,7 km od centrum Miasta). Średni czas podróży samochodem osobowym z centrum Miasta Kościana do Poznania wynosi ok. 50 minut, a do Wrocławia ok. 1,5 godziny.

Na terenie Miasta Kościana znajduje się również dworzec kolejowy wraz z stacją „Kościan”, który obsługuje podróżnych korzystających z linii kolejowej nr 271 (relacji Poznań Główny – Wrocław Główny). W 2022 roku dobowy ruch pasażerki w Kościanie wyniósł ok. 3 000 osób, a głównym kierunkiem dojazdu była stolica województwa wielkopolskiego. Średni czas podróży pociągiem z Kościana do stacji Poznań Główny wynosił ok. 40 minut, a liczba kursów w ciągu doby na wskazanym odcinku wyniosła 40. Dodatkowo na terenie Miasta funkcjonuje dworzec autobusowy PKS przy ul. Dworcowej, z którego podróźni mogą udać się do Leszna, Krzywinia, Grodziska Wielkopolskiego czy Starego Bojanowa.

Ryc. 11. Sieć drogowa w Mieście Kościan

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego „Wielkopolska 2020+” jest nadrzędnym dokumentem planistycznym, który reguluje kwestie związane z planowaniem przestrzennym w regionie. W ramach zapisów zawartych w Planie, Miasto Kościan włączone zostało do **Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego**. Obszar ten złożony jest z 45 gmin o różnym statusie administracyjnym, z których wszystkie wykazują powiązania funkcjonalno-przestrzenne z miastem Poznań. Do głównych celów rozwojowych wyznaczonego obszaru zalicza się: rozwój funkcji metropolitalnych, kształtowanie zielonego pierścienia Metropolii, kształtowanie spójnego systemu przyrodniczego, rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego, rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego, zapewnienie bezpieczeństwa publicznego oraz rozwój efektywnych struktur osadniczych.

Dodatkowo, w ramach podziału na pozostałe obszary interwencji, badana jednostka zidentyfikowana została w Planie Zagospodarowania Województwa Wielkopolskiego „Wielkopolska 2020+” jako **ośrodek lokalny** oraz **obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy**. Ośrodki lokalne to jednostki uzupełniające rolę ośrodków subregionalnych, oferując tym samym usługi publiczne i ponadlokalne w zakresie wykraczającym poza możliwości finansowe oraz kompetencje gmin wiejskich lub miejsko-wiejskich. Ośrodki lokalne mają szczególne znaczenie dla stymulacji procesów rozwojowych obszarów wiejskich, przede wszystkim jako miejsca koncentracji i tworzenia funkcji pozarolniczej. Głównymi celami polityki regionalnej wobec ośrodków lokalnych, w tym Miasta Kościana, są: poprawa dostępności komunikacyjnej do większych ośrodków, poprawa dostępności podstawowych usług, ograniczenie wykluczenia cyfrowego, aktywizacja środowisk lokalnych na rzecz rozwoju, wsparcie lokalnej gospodarki oraz wsparcie rozwoju zaplecza usługowego dla rolnictwa.

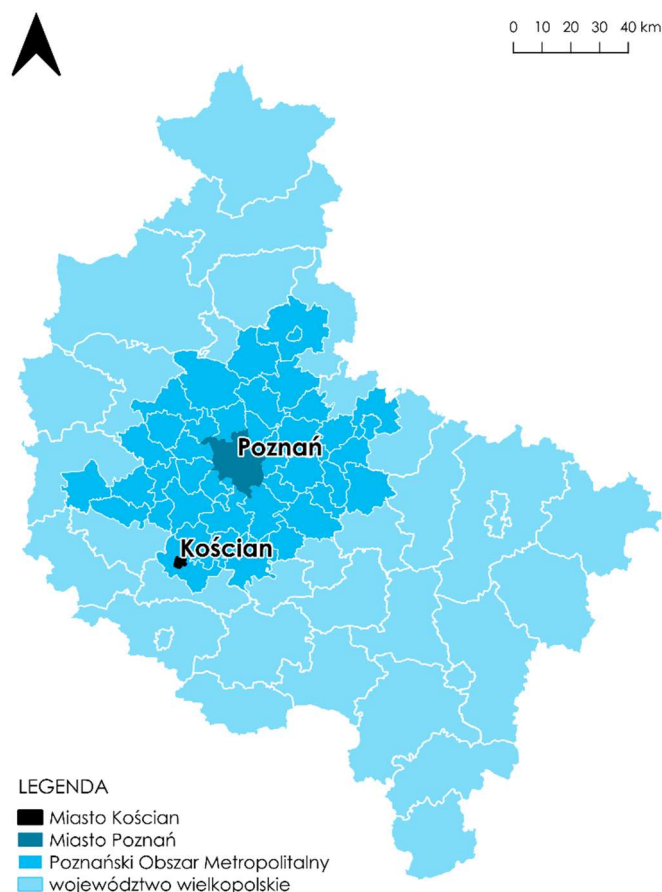
Obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy określany jest z kolei na podstawie map zagrożenia powodziowego w oparciu o zapisy zawarte w ustawie Prawo Wodne. Ze względu na lokalizację Miasta Kościana nad Kanałem Kościańskim Obry, badany obszar charakteryzuje się:

- Wysokim prawdopodobieństwem i wynosi 10% (raz na 10 lat);

- Średnim prawdopodobieństwem i wynosi 1% (raz na 100 lat);
- Niskim prawdopodobieństwem i wynosi 0,5% (raz na 500 lat).

Głównymi kierunkami działań na tego typu obszarach jest zwiększanie skali sztucznej retencji, modernizacja i rozbudowa infrastruktury hydrotechnicznej, wzrost retencji korytovej, prowadzenie prac melioracyjnych porządkujących stosunki wodne, odnowa i ochrona ekosystemów wilgotnych, zadrzewianie obszarów, ochrona wód przed zanieczyszczeniami rolniczymi, ilościowa ochrona wód podziemnych, renaturalizacja cieków wodnych, zwiększanie terenów zalewowych, racjonalna gospodarka wodami opadowymi oraz wsparcie działalności, a także doposażenie jednostek straży pożarnej w sprzęt służący do usuwania skutków powodzi i podtopień.

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku jest dokumentem definiującym kluczowe kierunki działań, które stanowią integralną część założeń przedstawionych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego „Wielkopolska 2020+”. W ramach postanowień zapisanych w Strategii, Miasto Kościan ujęte zostało jako jednostka wchodząca w skład **Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego**. Kluczowymi kierunkami rozwojowymi Metropolii, wynikającymi z zapisów w dokumencie, są: wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców, rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu, rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego wielkopolski oraz wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

Ryc. 12. Miasto Kościan na tle Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

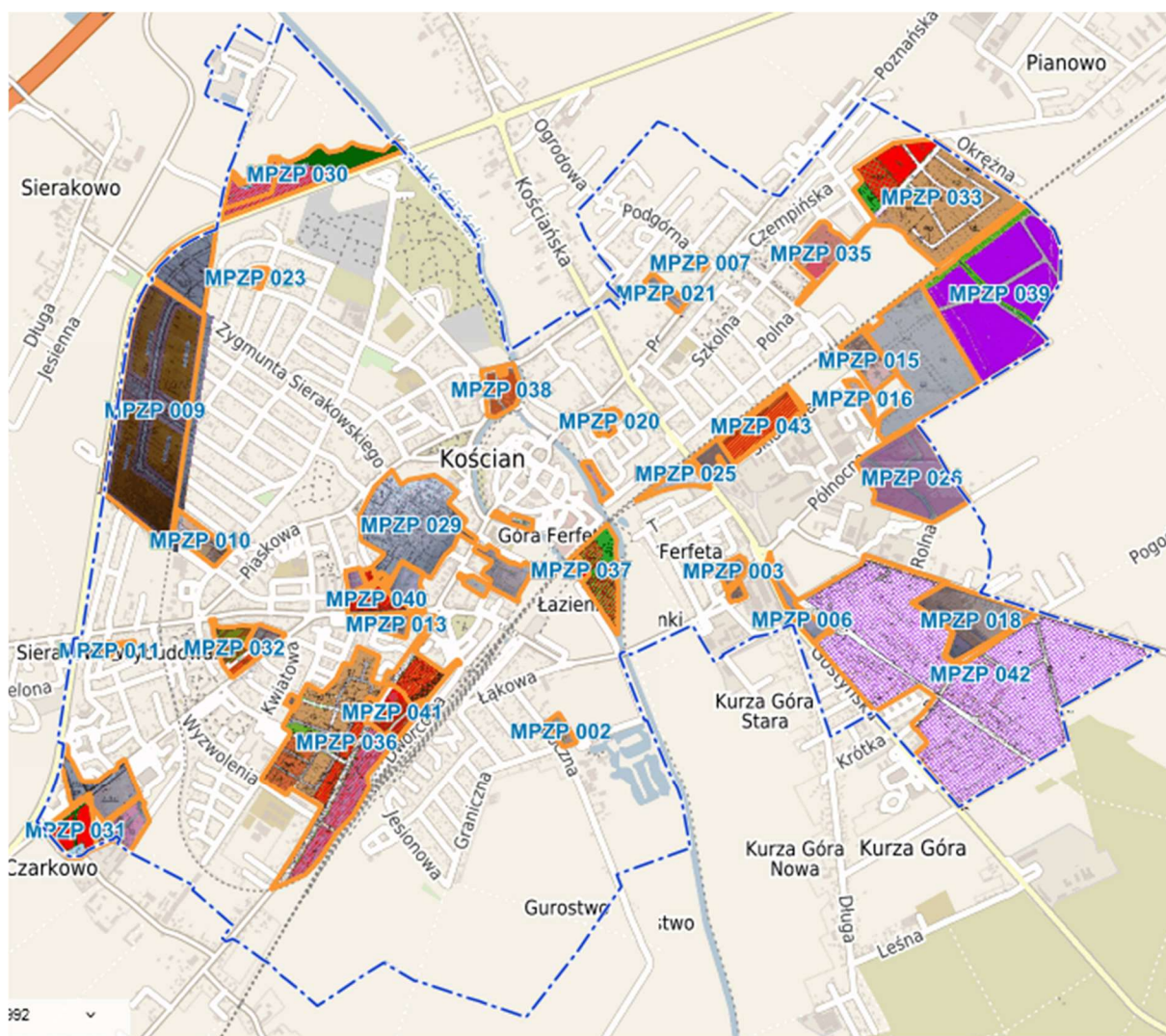
Powierzchnia całkowita Miasta Kościan wynosi 9 km² (901 ha), z czego lasy stanowią 0,04% powierzchni, a użytki rolne 31,9%. Tym samym tereny przeznaczone na cele pozarolnicze (mieszkaniowe, usługowe, przemysłowe) stanowią ponad 68% powierzchni jednostki. Centrum Miasta stanowi zabytkowy Rynek z kamieniczną zabudową, która zlokalizowana jest w rozwidleniu Kanału Kościańskiego

Obry. Głównymi ośrodkami rozwojowymi jednostki są jednak tereny znajdujące się przy ul. Czempieńskiej na Osiedlu „Ogrody”, obszar byłej Cukrowni przy ul. Naclawskiej oraz Osiedle „Literatów”. Pod względem zabudowy, w Mieście dominuje zwarta zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, która koncentruje się w północno-zachodniej części jednostki, stwarzając tym samym barierę przestrzenną dla rozwoju poszczególnych funkcji. We wschodniej części Kościana zaobserwowano z kolei większy udział terenów przemysłowych oraz obiektów gospodarczych.

Na terenie Miasta wyznaczone zostały tereny inwestycyjne o łącznej powierzchni 26 ha. Obejmują one działkę zlokalizowaną w rejonie ul. Północnej w Mieście Kościana, w bezpośrednim sąsiedztwie linii kolejowej. Teren ten uzbrojony jest w sieć elektryczną, gazową oraz wodno-kanalizacyjną. Dodatkowo działka została objęta miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, który reguluje kwestie związane z jej wykorzystaniem – na wskazanym terenie dopuszcza się budowę obiektów produkcyjnych o max. wysokości 35 metrów oraz nie przekraczających 60% powierzchni tego obszaru.

Aktualizacja Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Kościana uchwalona została w marcu 2022 roku na mocy Uchwały nr XXXII/416/22 Rady Miejskiej Kościana z dnia 24 marca 2022 roku. Nadrzędnym celem sporządzenia dokumentu była racjonalizacja oraz usystematyzowanie prowadzonej na terenie badanej jednostki polityki przestrzennej, poprzez dostosowanie Studium do założeń wypracowanych w ramach Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego „Wielkopolska 2020+” oraz wdrożenie rekomendacji dotyczących kierunków rozwojowych dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Poznania, ze względu na zmianę granic administracyjnych Miasta oraz jego struktury przestrzennej. Dodatkowo wyznaczone zostały nowe tereny o funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej w południowo-zachodniej części miasta oraz tereny produkcyjne, składowe i magazynowe w północnej części jednostki.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP) stanowią akty prawa miejscowego, które regulują funkcję oraz sposób wykorzystania danego terenu. Do 2023 roku przyjęto 43 dokumenty tego typu, które pokryły około 50% powierzchni Miasta Kościana. Ostatni miejscowy plan zagospodarowania terenu przyjęto w sierpniu 2023 roku (stan na październik 2023 roku) na mocy Uchwały nr XLIX/581/23 Rady Miejskiej Kościana z dnia 31 sierpnia 2023 roku i dotyczył on wprowadzenia funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej w rejonie ul. Składowej w Kościanie. W trakcie opracowywania niniejszej Diagnozy prowadzone były prace nad 5 kolejnymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, które dotyczyły około 8% powierzchni Miasta.

Ryc. 13. Zasięg miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie Miasta Kościana
 Źródło: <https://mkoscian.e-mapa.net/> (dostęp: 18.12.2023 r.)

Na terenach, które nie zostały objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego polityka przestrzenna prowadzona jest w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy lub decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W latach 2017-2021 w Mieście Kościanie wydano łącznie 360 decyzji o warunkach zabudowy, co stanowiło około 11% wszystkich wydanych decyzji w powiecie kościańskim. Analizując poszczególne lata zaobserwowano również, że w badanej jednostce największą liczbę decyzji o warunkach zabudowy wydano w 2017 roku (81) oraz w 2021 roku (79), a najmniejszą w 2020 roku (58). Przeliczając podane wartości na 1 tys. mieszkańców odnotowano, że w Mieście wydawano około trzykrotnie mniej decyzji niż w całym powiecie kościańskim. Oznacza to, że polityka przestrzenna w badanej jednostce prowadzona jest w sposób racjonalny, na podstawie dalekosiężnych założeń.

Tab. 8. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w Mieście Kościanie na tle powiatu kościańskiego w latach 2017-2021

		2017	2018	2019	2020	2021
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem	Kościan	81	67	75	58	79
	powiat	540	676	726	612	684
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Kościan	3,39	2,81	3,12	2,43	3,35
	powiat	6,82	8,54	9,29	7,87	8,84

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Porównując jednak otrzymane dane ze średnią dla grupy porównawczej zaobserwowano, że we wszystkich analizowanych latach liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w Mieście Kościanie była stosunkowo wyższa. Odzwierciedla to również liczba decyzji w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców – wartości wskaźnika dla badanej jednostki przewyższały średnią grupy porównawczej. Sytuacja ta może wynikać z faktu, że w jednostkach porównawczych udział powierzchni objętej MPZP w powierzchni ogółem jest wyższy, co tym samym wpływa na mniejszą ilość wydawanych decyzji o warunkach zabudowy.

Tab. 9. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w Mieście Kościanie na tle grupy porównawczej w latach 2017-2021

		2017	2018	2019	2020	2021
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem	Kościan	81	67	75	58	79
	średnia dla GP ²	56	55	50	50	57
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Kościan	3,39	2,81	3,12	2,43	3,35
	średnia dla GP ²	2,53	2,40	2,24	2,32	2,63

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Głównym wyzwaniem rozwojowym Miasta z zakresu ładu przestrzennego jest zagospodarowanie terenów zdegradowanych, na których znajdują się pozostałości po dawnej Cukrowni przy ul. Naclawskiej. Do obszarów problemowych należy również teren przy ul. Śmigielskiej, na którym znajdował się sklep wielkopowierzchniowy. Po wycofaniu się z polskiego rynku firmy TESCO, budynek marketu pozostaje nieużytkowany. Terenami problemowymi są także tereny pomiędzy ul. Bączkowskiego i ul. Marcinkowskiego. Dodatkowo czynnikiem pogarszającym ład przestrzenny w Mieście jest zły stan techniczny części budynków znajdujących się w Śródmieściu.

1.4. Walory przyrodnicze i sportowo-rekreacyjne

Uwarunkowania przyrodnicze i tereny zielone

Miasto Kościan położone jest na terenie podpowincji Pojezierza Południobałtyckiego, w makroregionie Pojezierza Leszczyńskiego, w mezoregionie Równiny Kościańskiej (Regionalizacja wg J. Kondrackiego). Dodatkowo badana jednostka położona jest nad Kanałem Kościańskim Obry (zwanym również Kanałem Środkowej Obry), który odprowadza nadmiar wody z rzeki Obry do Warty oraz Odry. Pod względem ukształtowania powierzchni, Miasto Kościan charakteryzuje się niziną, staroglacjalną rzeźbą terenu, która powstała podczas drugiego zlodowacenia Polski. Najwyżej położony punkt w Mieście znajduje się w rejonie Osiedla Ogrody (75,9 m n.p.m.). Z kolei najniższy położony obszar stanowi koryto Kościańskiego Kanału Obry (64,8 m n.p.m.).

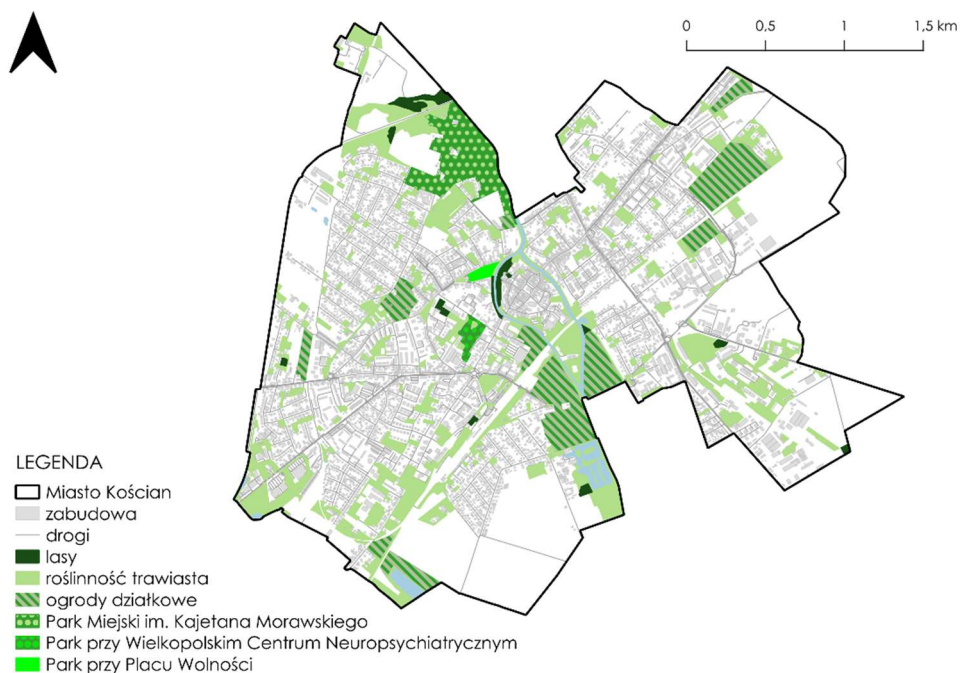
W momencie opracowywania niniejszego Dokumentu na terenie Miasta Kościana nie występowały formy ochrony przyrody, o których mowa w ustawie o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku. Niemniej jednak w bliskim sąsiedztwie badanej jednostki, na terenie gminy wiejskiej Kościan, znajduje się Park Krajobrazowy im. Gen. Dezyderego Czapowskiego, Krzywińsko-Osiecki Obszar Chronionego Krajobrazu oraz Obszar Natura 2000 Zbiornik Wonieść.

Brak form ochrony przyrody na terenie Miasta Kościana nie oznacza jednak, że mieszkańcy pozbawieni są dostępu do terenów zielonych – mogą bowiem korzystać z ponad 115 ha zieleni miejskiej, do której zaliczane są m.in. parki, place, skwery, cmentarze, rodzinne ogrody działkowe oraz zielenie osiedlowe. Zlokalizowany w północnej części Kościana **Park Miejski im. Kajetana Morawskiego** jest jednym z największych obszarów zielonych na terenie badanej jednostki. Park ma charakter lasu mieszanego, którego łączna powierzchnia wynosi ok. 15 ha. Przez zadrzewiony teren przebiegają liczne alejki oraz ścieżki, które umożliwiają mieszkańcom Miasta spacerowanie, bieganie, jazdę na rowerze czy uprawianie nordic walking. Ponadto Park wyposażony został w place zabaw, dzięki którym rodziny z małymi dziećmi mogą spędzać czas na świeżym powietrzu. Ze względu na lokalizację Parku nad Kanałem Ko-

² GP – grupa porównawcza

ściańskim, miejsce to przyciąga również wędkarzy oraz kajakarzy, którzy korzystają z położonej w centralnej części Parku przystani przy jazie regulującym poziom rzeki. Na terenie Miasta Kościana znajduje się również osiem **Rodzinnych Ogrodów Działkowych**, które pełnią funkcję rekreacyjną, umożliwiając mieszkańcom kontakt z naturą, a także realizowanie pasji ogrodniczej. Zajmują one łączną powierzchnię 43 ha, stanowiąc tym samym największy obszar zielony na terenie badanej jednostki. Rozmieszczone są one w bliskim sąsiedztwie Kanału Kościańskiego Obry, linii kolejowej oraz na terenach powypiskowych.³ Równowagę przyrodniczą Miasta Kościana wspierają również dwa mniejsze parki znajdujące się kolejno przy Wielkopolskim Centrum Neuropsychiatrycznym im. Oskara Bielawskiego w Kościanie i Placu Wolności, 7 zieleńców miejskich o łącznej powierzchni 3,95 ha, zielenie osiedlowe oraz ciągi spacerowe zlokalizowane nad Kanałem Kościańskim Obry.

Ryc. 14 Tereny zielone na terenie Miasta Kościana

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Sport i rekreacja

Poza terenami zielonymi, Miasto Kościan posiada również bogatą bazę obiektów sportowo-rekreacyjnych, które umożliwiają aktywny wypoczynek mieszkańcom. Należą do nich:

- Kryta pływalnia;
- Stadion Miejski;
- Hala sportowa „Łazienki”;
- Ścianka wspinaczkowa w wieży ciśnień;
- Sezonowe lodowisko;
- Dwa boiska wielofunkcyjne Orlik znajdujące się na os. Konstytucji 3 Maja oraz przy ul. Wyzwolenia;
- Siłownię zewnętrzne.

Podmiotem odpowiedzialnym za utrzymanie infrastruktury oraz organizację zajęć sportowo-rekreacyjnych na terenie badanej jednostki jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (MOSIR) w Kościanie. **Kryta pływalnia** zlokalizowana jest przy ul. Naclawskiej 84 w Kościanie. W ramach oferty mieszkańcy mogą korzystać z basenu pływackiego, basenu rekreacyjnego, sauny, grotty solnej oraz gabinetów masażu. Na terenie obiektu organizowane są również zajęcia z nauki pływania dla dzieci i dorosłych, zajęcia z aqua aerobiku oraz kursy z nurkowania. Na terenie basenu organizowane są także liczne wydarzenia sportowe. Należą do nich m.in. zawody pływackie dla osób z niepełnosprawnością, charytatywne nocne

³ Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kościana na lata 2015-2018 z perspektywą do 2022 r.

pływanie, zawody pływackie dla dzieci w ramach obchodów rocznicy Powstania Wielkopolskiego czy próba ustanowienia rekordu Guinnessa na dystansie potrójnego IRONMAN, podczas którego zbierane były środki na cele charytatywne. Znajdujący się ok. 800 metrów od Centrum Kościana **Stadion Miejski** składa się z boiska trawiastego do gry w piłkę nożną, bieżni o długości 400 metrów oraz torów do biegów sprinterskich. Obiekt wyposażony został w dwie trybuny, które mogą pomieścić ponad 1 500 kibiców oraz posiada pełne zaplecze socjalne. Stadion wykorzystywany jest do treningów i meczów piłki nożnej oraz lekkoatletyki. Z obiektu korzystają również szkoły, które organizują tu zajęcia z wychowania fizycznego. **Hala Sportowa „Łazienki”** znajduje się przy ul. Szpitalnej 8 w Kościanie. Hala przystosowana została do gry w piłkę koszykową, a w jej bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się również otwarte boiska do gry w siatkówkę plażową. Dodatkowo odbywają się tu zajęcia rehabilitacyjne oraz joga. Obiekt wykorzystywany jest również przez słuchaczy Uniwersytetu III wieku w Kościanie.

Mieszkańcy mogą korzystać z dróg rowerowych znajdujących się na terenie Kościana. Ich łączna długość wynosi 1,6 km oraz stanowią one alternatywę dla transportu samochodowego. Przez Miasto przebiegają również szlaki rowerowe o łącznej długości 14,06 km.

Ryc. 15. Drogi rowerowe na terenie Miasta Kościana

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wielkopolskiej Bazy Dróg Rowerowych.

Ze znajdujących się na terenie Miasta Kościana bazy obiektów rekreacyjno-sportowych korzystają liczne kluby i stowarzyszenia sportowe. Należą do nich:

- BASKET CLUB „OBRA”;
- Klub Karate Gottsu Kościan;
- Klub Piłkarski OBRA 1912 Kościan;
- Klub Sportowy KOBRA KOŚCIAN;
- Klub Tańca Sportowego „Poezja”;
- Kościański Klub Karpiovy PrideoCarp;
- Kościańskie Towarzystwo Pływackie;
- Ludowy Klub Sportowy SANA;
- Międzyszkolny Klub Sportowy „TĘCZA” Kościan;
- Towarzystwo Sportowe Kręglarzy Kościańskich „JEDNOŚĆ”;
- Uczniowski Klub Sportowy „CZWÓRKA”;
- Uczniowski Klub Sportowy „KSM Tęcza”;

- Uczniowski Klub Sportowy „TROPS SPRAWNI – RAZEM”;
- Uczniowski Klub Sportowy SOKÓŁ;
- Uczniowski Klub Żeńskiej Piłki Siatkowej „UKŻPS” Kościan.

Wymienione powyżej kluby i stowarzyszenia sportowe wynajmują odpłatnie obiekty sportowo-rekreacyjne od Miasta na zasadach, które ustalono w Zarządzeniu nr 723/22 Burmistrza Miasta Kościana z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie trybu udostępniania mienia komunalnego oraz opłat z tego tytułu.

Miasto Kościan zapewnia swoim mieszkańcom zróżnicowaną i bogatą ofertę rekreacyjno-wypoczynkową. Jednym ze sposobów na aktywne spędzanie wolnego czasu w Mieście jest kontakt z naturą – na terenie badanej jednostki znajdują się liczne obszary zielone, które wspierają równowagę przyrodniczą tego miejsca. Atutem jest również obecność Kanału Kościańskiego Obry, który sprzyja rozwój rekreacji wodnej. W Kościanie organizowane są bowiem spływy kajakowe oraz wyznaczone zostały miejsca dla wędkarzy. Badana jednostka posiada również dobrze rozwiniętą bazę obiektów sportowych oraz placówek kulturalnych. Wszelkie atrakcje związane z działalnością rekreacyjną na terenie Miasta zebrane zostały pod zbiorczym hasłem **Rekreacyjny Kościan**. Pod tą samą nazwą powstała strona internetowa, na której zamieszczone zostały informacje na temat najciekawszych atrakcji na terenie Kościana – godziny otwarcia poszczególnych obiektów, nadchodzące wydarzenia, cenniki oraz informację o noclegach i gastronomii. W 2016 roku wyemitowany został również na platformie YouTube spot promocyjny pod tym samym hasłem. Ponadto na terenie Miasta funkcjonuje **Kościańska Karta Mieszkańca**, która stanowi dokument uprawniający do zniżek przy zakupie biletów na pływalnię, grotę solną, saunę, sezonowe lodowisko i wieżę ciśnień.

1.5. Walory historyczno-kulturowe

Historia Miasta Kościana

Powstanie Miasta Kościana datowane jest na drugą połowę XIII wieku, czyli okres panowania książąt wielkopolskich z dynastii Piastów. W tym samym czasie ówczesna osada targowa, jaką był Kościan, otrzymała prawa miejskie, które potwierdził w 1400 roku król Władysław Jagiełło. Intensywny rozkwit gospodarczy badanej jednostki rozpoczął się na początku XV wieku, tym samym doprowadzając do sytuacji, w której to Kościan stał się drugim po Poznaniu największym ośrodkiem miejskim w Wielkopolsce. Czas prosperity Miasta zakończył jednak potop szwedzki w latach 1655-1660. W wyniku stoczonych walk Kościan został doszczętnie zniszczony. Po II Rozbiorze Polski, badana jednostka przyłączona została do ziem pruskich. W drugiej połowie XIX wieku na terenie Miasta powstała linia kolejowa, która przyczyniła się do rozwoju przemysłu na terenie Kościana. W trakcie powstania wielkopolskiego, mieszkańcy badanej jednostki aktywnie włączyli się w walkę o niepodległość – w rezultacie Miasto stało się częścią II Rzeczypospolitej. Okres odzyskanej wolności zakończył jednak wybuch II wojny światowej. W latach 1939-1945 mieszkańcy Kościana doświadczyli wszystkich okrucieństw związanych z agresją hitlerowską na Polskę. Miasto wyzwolone zostało dopiero w styczniu 1945 roku przez Armię Czerwoną. Po zakończeniu działań wojennych przystąpiono do odbudowy jednostki. W następnych latach odnotowano znaczny przyrost ludności miejskiej, co związane było z ponownym uruchomieniem zakładów przemysłowych znajdujących się na terenie badanej jednostki.

Zlokalizowane na terenie Miasta Kościana zabytki stanowią świadectwo bogatej historii jednostki. Na badanym obszarze znajdują się łącznie 172 obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków, przy czym 42 z nich wpisane zostały do rejestru zabytków nieruchomych miasta województwa wielkopolskiego, który prowadzony jest przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Poznaniu.

Jednym z najbardziej charakterystycznych punktów na mapie Miasta jest kościański **Rynek**, który znajduje się w rozwidleniu przepływającego przez badaną jednostkę Kanału. W jego rejonie zlokalizowany jest Ratusz, wybudowany w stylu klasycystycznym oraz liczne kamienice pochodzące z pierwszej połowy XIX wieku. Ponadto na uwagę zasługuje również zachowany układ urbanistyczny historycznego centrum Kościana, wraz z fragmentami murów obronnych z okresu późnego średniowiecza. Kolejnym niezwykle ważnym zabytkiem na terenie Miasta jest dawny **Klasztor Bernardynów**, który założony został w XV wieku. Obiekt ten został częściowo wyburzony po II Rozbiorze Polski przez władze pruskie, a poklasztorne pozostałości zaadaptowano na potrzeby powstałego w Kościanie szpitala psychiatrycznego – zachowany został główny gmach Klasztoru, kaplica (dawne prezbiterium kościoła) oraz park.

Obecnie na tym terenie funkcjonuje Wielkopolskie Centrum Neuropsychiatryczne im. Oskara Bielawskiego w Kościanie. **Zabytkowa wieża ciśień** w Kościanie to następny charakterystyczny punkt na mapie Miasta, który stał się jego symbolem. Obiekt wybudowany został w 1908 roku jako element miejskiej infrastruktury wodociągowej, a sam projekt wieży nawiązuje stylem do londyńskiego Tower Bridge. Budynek poddany został rewitalizacji, w wyniku której obecnie wykorzystywany jest w celach rekreacyjnych – w środku wieży znajdują się ścianki wspinaczkowe, obserwatorium astronomiczne oraz punkt widokowy. Należy zaznaczyć, że obrotowy dach obserwatorium nie jest kopułą a czteropłociowym dachem namiotowym pokrytym dachówką, co wpływa na jego unikatowość. Kolejnym obiektem związanym z historią badanej jednostki jest **Wiatrak – koźlak „Michał”** zlokalizowany przy północnej obwodnicy Miasta. Budynek powstał w 1714 roku i stanowi symbol tradycji młynarskich Wielkopolski.

Znajdujące się na badanym terenie zabytki stanowią symbol długiej i bogatej historii Miasta Kościana, tym samym nadając mu unikatowy oraz niepowtarzalny charakter. Ponadto dziedzictwo historyczne badanej jednostki umożliwiło stworzenie ciekawej i zróżnicowanej oferty turystyczno-rekreacyjnej, co pozytywnie wpływa na jej atrakcyjność.

Kultura

Istotnym elementem w procesie tworzenia atrakcyjnego ośrodka miejskiego jest propagowanie idei kultury i czytelnictwa poprzez zapewnianie mieszkańcom dostępu do szeroko rozumianej oferty kulturalnej. Na terenie Miasta Kościana podmiotami odpowiedzialnymi za ten aspekt są:

- Muzeum Regionalne im. dr Henryka Florkowskiego w Kościanie;
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Tomaszewskiego w Kościanie;
- Kościański Ośrodek Kultury.

Muzeum Regionalne im. dr. Henryka Florkowskiego⁴ zlokalizowane jest w Ratuszu przy ul. Rynek 1 w Kościanie. Muzeum jest samorządową instytucją kultury, której organizatorem jest Miasto Kościan. Głównym celem funkcjonowania placówki jest tworzenie nowoczesnego muzeum XXI wieku, przekazywanie dziedzictwa historycznego ziemi kościańskiej następnym pokoleniom, a także upowszechnianie wiedzy dotyczącej historii i współczesności Miasta Kościana. Muzeum posiada liczne zbiory z zakresu archeologii, militariów, etnografii, numizmatyki, sztuki, filokartystyki, kartografii oraz fotografii. Do 2023 roku placówka prowadziła pięć wystaw stałych, wystawy on-line oraz wystawy czasowe w formie wystaw plenerowych, które lokalizowano przed Ratuszem, na kościańskim Rynku. Dodatkowo na terenie Muzeum znajduje się Escape Room, który stanowi integralną część jednej z wystaw stałych.

Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Tomaszewskiego zajmuje samodzielny budynek przy ul. Wrocławskiej 28b. Obiekt ten to dawny zbór ewangelicki, który przystosowany został do potrzeb bibliotecznych. Poza pełnieniem podstawowych funkcji biblioteki oraz czytelnicy, placówka organizuje wystawy, sesje literacko-naukowe, spotkania autorskie oraz wykłady, prowadzi edukację czytelniczą i literacką, przeprowadza konkursy literackie, a także prowadzi dyskusyjny klub książki. Dodatkowo na terenie Miasta znajdują się dwie filie Miejskiej Biblioteki Publicznej – zlokalizowane są one na osiedlu Piastowskim oraz osiedlu Jagiellońskim.

Kościański Ośrodek Kultury (KOK) znajduje się przy ul. Adama Mickiewicza 11 w Kościanie. Głównym celem działalności placówki jest organizacja wydarzeń kulturalnych, wspieranie działalności artystycznej oraz zaspakajanie potrzeb kulturalnych mieszkańców. Kościański Ośrodek Kultury wyposażony został w Salę Widowiskową dla 420 gości, Salę Klubową oraz Salkę Narad. Wszystkie pomieszczenia posiadają nagłośnienie oraz oświetlenie. Możliwy jest także komercyjny wynajem sceny oraz sal. W ramach swojej działalności placówka prowadzi zajęcia ceramiczne, warsztaty muzyczne dla dzieci i dorosłych, lekcje tańca, zajęcia plastyczne oraz spotkania z grammi planszowymi. Dodatkowo w KOK funkcjonują: Dyskusyjny Klub Filmowy, Koło literackie CZY TAM CZYTAM oraz Młodzieżowy Klub Filmowy.

---

⁴ W momencie opracowywania niniejszej Diagnozy Muzeum Regionalne było tymczasowo zamknięte ze względu na prowadzone prace rewitalizacyjne Rynku i Ratusza.

Na terenie Kościana organizowane są również liczne wydarzenia kulturalne, które uzupełniają dedykowaną dla mieszkańców ofertę kulturalną oraz umożliwiają integrację różnych grup wiekowych. Do najważniejszych imprez cyklicznych należą:

- Kościański Koncert Noworoczny (styczeń);
- Święto Miasta i Złot Foodtrucków (czerwiec);
- Piknik profilaktyczny Strefa Chillout (lipiec);
- Kraina Bajek (sierpień);
- Turniej Dudziarzy Wielkopolskich (wrzesień);
- Gra Miejska „Kryptonim Wolność” (październik);
- Koncert Niepodległościowy (listopad);
- Konwój św. Mikołaja (grudzień).

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

Jednym z głównych czynników obrazujących atrakcyjność gospodarczą danej jednostki samorządu terytorialnego jest liczba zarejestrowanych na jej terenie podmiotów gospodarczych w systemie REGON. Poniższa tabela przedstawia zmianę liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Mieście Kościanie na tle średniej powiatu kościańskiego i grupy porównawczej, którą stanowią takie jednostki jak: Koło, Turek, Wągrowiec oraz Złotów. W 2022 roku największą liczbę podmiotów gospodarczych odnotowano w Wągrowcu (3 192), Turku (3 039) oraz Kościanie (2 987). Analizując zawarte w tabeli dane zaobserwowano również, że we wszystkich ośrodkach miejskich liczba przedsiębiorstw wzrosła w porównaniu do stanu za 2018 rok. Największą dynamikę tego zjawiska odnotowano w Turku (110,6%) oraz w Wągrowcu (106%). Z kolei w Mieście Kościanie dynamika przyrostu nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 2018-2022 wyniosła 105,8%. Dodatkowo zauważono, że we wszystkich badanych gminach, z wyjątkiem miasta Złotowa, odsetek zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w systemie REGON wynosił ok. 30-35% wszystkich zarejestrowanych przedsiębiorstw na tle poszczególnych powiatów. W badanym okresie widoczny był spadek wartości tego wskaźnika, co może wskazywać na postępujący rozwój gospodarczy gmin wiejskich sąsiadujących z analizowanymi miastami. W przypadku Kościana spadek ten wyniósł 1,6 punktu procentowego (zbliżony wynik odnotowano również w Wągrowcu i Złotowie). Niemniej jednak rosnąca liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Kościanie świadczy o postępującym rozwoju gospodarczym Miasta. Konieczne jest jednak podjęcie takich działań, które pozwolą skuteczniej konkurować badanej jednostce z gminami wiejskimi w powiecie kościańskim i podobnymi ośrodkami miejskimi w celu pozyskiwania nowych inwestorów oraz zwiększania poziomu aktywności gospodarczej mieszkańców.

Tab. 10. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w Mieście Kościanie na tle średniej powiatu kościańskiego i grupy porównawczej

JST	2018		2022		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2018-2022
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiatach	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiatach	
pow. kościański	8 153	100,0%	9 041	100,0%	888
Kościan	2 822	34,6%	2 987	33,0%	165
Koło	2 565	31,5%	2 603	28,8%	38
Turek	2 747	33,7%	3 039	33,6%	292
Wągrowiec	3 010	36,9%	3 192	35,3%	182
Złotów	1 966	24,1%	2 078	23,0%	112

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród zarejestrowanych na obszarze Miasta Kościana podmiotów gospodarczych największy odsetek stanowiły przedsiębiorstwa działające w zakresie handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle (Sekcja G). W 2022 roku ich liczba wyniosła 609, co stanowiło 20% wszystkich podmiotów gospodarczych. W tym samym roku w branży związanej z budownictwem (Sekcja F) działało 408 firm (14%), działalność profesjonalną, naukową i techniczną (Sekcja M) prowadziły 302 podmioty gospodarcze (10%), a opieką zdrowotną i pomocą społeczną (Sekcja Q) zajmowały się 283 przedsiębiorstwa (9%). Znaczny odsetek wszystkich podmiotów gospodarczych stanowiły również firmy działające w branży przetwórstwa przemysłowego (Sekcja C), transportu i gospodarki magazynowej (Sekcja H) oraz pozostałej działalności usługowej (Sekcja S i T). Kształtująca się w ten sposób struktura działających na terenie Miasta Kościana podmiotów gospodarczych wskazuje na znaczącą dywersyfikację lokalnego rynku pracy oraz atrakcyjność gospodarczą tego terenu. Dodatkowo w 2022 roku na badanym obszarze zarejestrowanych było 15 podmiotów gospodarczych z kapitałem zagranicznym.

Tab. 11. Podmioty działające na terenie Miasta Kościana w 2022 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	84	3%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	0	0%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	238	8%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3	0%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	5	0%
SEKCJA F Budownictwo	408	14%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	609	20%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	195	7%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	65	2%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	80	3%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	66	2%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	134	4%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	302	10%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	87	3%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	17	1%
SEKCJA P Edukacja	115	4%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	283	9%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	76	3%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	218	7%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

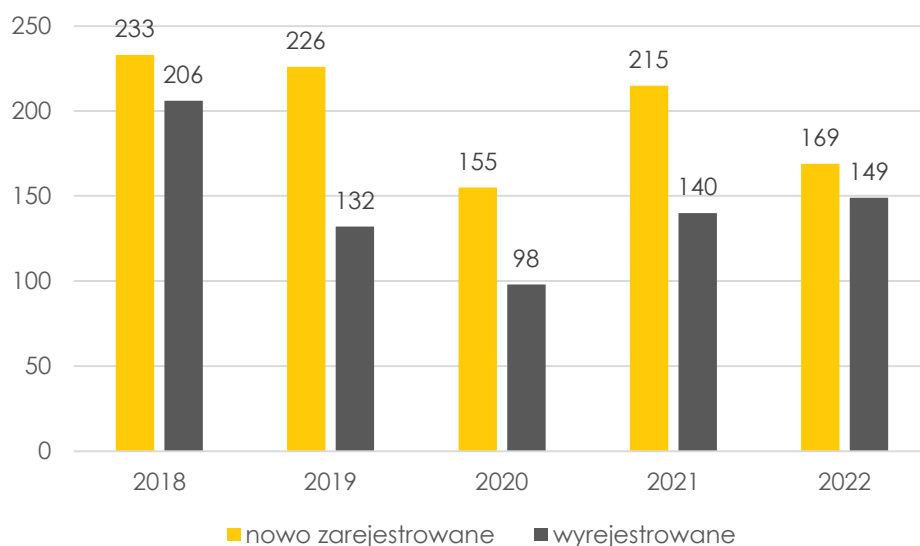
Największymi podmiotami gospodarczymi na terenie Miasta Kościana są:

- Celtech Sp. z o.o. (firma zajmująca się produkcją wspomaganą logistycznym dla wojska oraz elektrolizą i budową aparatury dla branży chemicznej);
- FOLPLAST Sp. z o.o. (producent wyrobów foliowych);
- INSTAL-FILTER Przemysłowe Systemy Ochrony Powietrza S.A. (producent instalacji przemysłowych oraz filtrów);
- Jost Chemical Poland Sp. z o.o. (przetwórstwo chemiczne);

- Linde Gaz Sp. z o.o. (producent gazów technicznych);
- MEPROZET Kościan S.A. (producent wozów asenizacyjnych);
- METALASER Radosław Kwiatek (firma zajmująca się produkcją konstrukcji stalowych wykorzystywanych w transporcie publicznym i kolejowym);
- Metalchem - Kościan Sp. z o.o. (producent systemów transportowych wielkogabarytowych);
- Spółdzielnia Mleczarska MLEKOVITA (przetwórstwo spożywcze);
- Zakład Piekarniczo-Cukierniczy Marian Kurasiak (branża spożywcza).

Miasto Kościan jest członkiem Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (KSSSE), która stanowi jedną z największych i najszybciej rozwijających się stref inwestycyjnych w Polsce. Głównym celem działalności KSSSE jest wspieranie oraz obsługa inwestorów krajowych i zagranicznych na terenie trzech województw: lubuskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego. Ponadto możliwe jest uzyskanie przez inwestora preferencyjnych ulg lub zwolnień podatkowych na terenie Miasta Kościana.

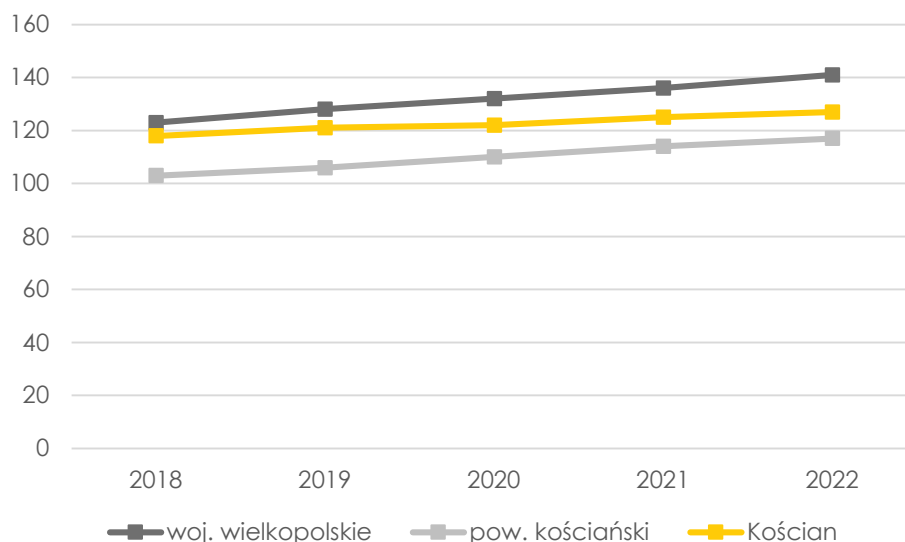
Poniższy wykres przedstawia liczbę nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie Miasta Kościana w latach 2018-2022. Na przestrzeni całego okresu badań liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw w systemie REGON przewyższała liczbę firm, które zakończyły swoją działalność. W 2019 roku różnica ta była największa i wynosiła 94 podmioty. Jest to zjawisko pozytywne, które świadczy o wysokiej aktywności gospodarczej mieszkańców miasta, ale również o sprzyjających warunkach do prowadzenia działalności gospodarczej.

Ryc. 16. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2018-2022 działających na terenie Miasta Kościana

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

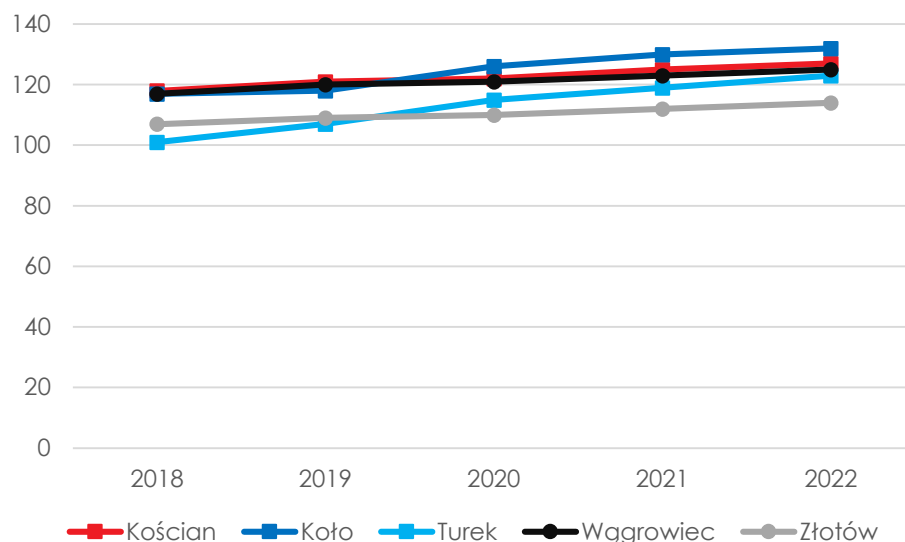
Poniższa rycina przedstawia liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Mieście Kościanie na tle powiatu kościańskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2018-2022. Zaobserwowano, że na przestrzeni badanego okresu wszystkie jednostki charakteryzowały się wzrostem wartości tego wskaźnika. Dodatkowo w latach 2018-2022 krzywa przedstawiająca dane dla Miasta Kościana kształtowała się pomiędzy średnimi dla powiatu kościańskiego i województwa wielkopolskiego.

Ryc. 17. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Mieście Kościanie na tle powiatu kościańskiego i województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podobną zależność zaobserwowano na poziomie grupy porównawczej – we wszystkich gminach liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 tys. ludności wzrosła. W 2022 roku najwyższą wartość tego wskaźnika odnotowano w Kole (132) i Kościanie (127). Należy jednak zaznaczyć, że wyniki otrzymane dla Turku, Wągrowca oraz Złotowa nie odbiegały znacząco od liderów grupy. Oznacza to, że wszystkie jednostki charakteryzują się wysoką atrakcyjnością inwestycyjną terenu oraz sprzyjającymi warunkami do prowadzenia działalności gospodarczej. Tym samym ponownie zauważa się konieczność intensyfikacji takich procesów, które umożliwią Kościanowi skuteczniejsze konkurowanie z podobnymi miastami w regionie oraz osiągnięcie w przyszłości statusu lidera wśród ośrodków wielofunkcyjnych Wielkopolski.

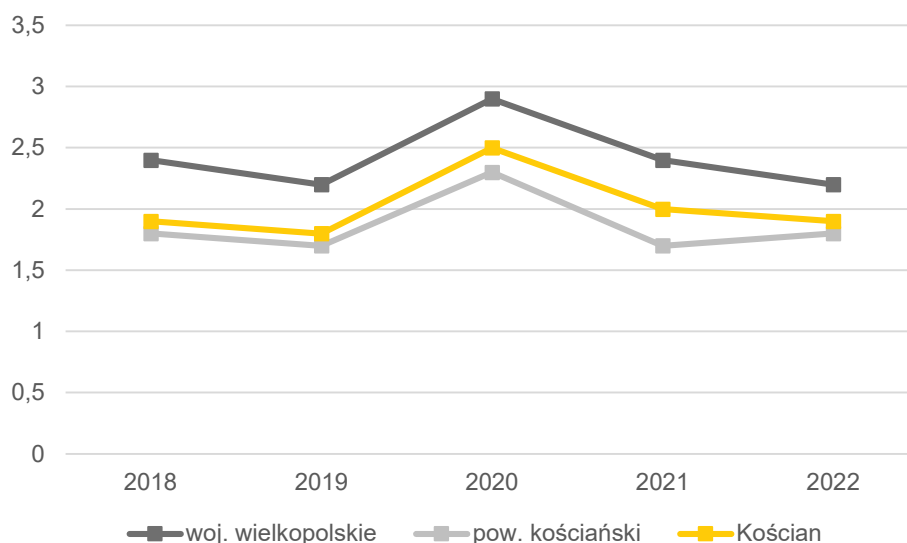
Ryc. 18. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Mieście Kościanie na tle grupy porównawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Sukcesywnie rosnąca liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw oraz stały wzrost gospodarczy w Kościanie wpływa na relatywnie niski udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. W latach 2018-2022 wartość tego wskaźnika dla badanej jednostki kształtowała

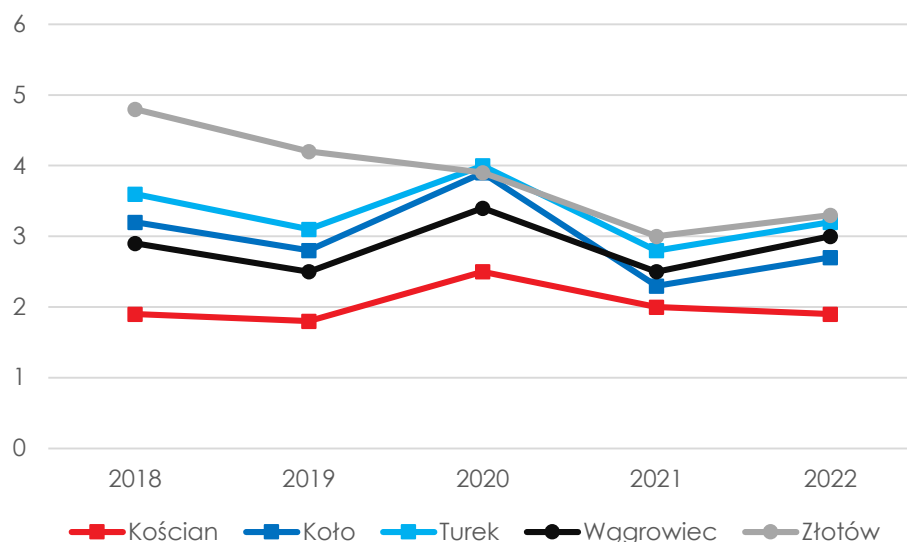
się na średnim poziomie 2%. Niewielki wzrost poziomu bezrobocia w Kościanie zaobserwowano wyłącznie w 2022 roku, co mogło zostać spowodowane pandemią SARS-COV-2. Alarmujący jest jednak fakt, że na przestrzeni całego okresu badań poziom bezrobocia w Mieście Kościanie przewyższał średnią powiatu.

Ryc. 19. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Mieście Kościanie na tle powiatu kościańskiego i województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Porównując wartości analizowanego wskaźnika dla Miasta Kościana z grupą porównawczą zaobserwowano, że w latach 2018-2022 badana jednostka charakteryzowała się najniższym udziałem osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Jest to zjawisko pozytywne, świadczące o niskiej stopie bezrobocia w Mieście, tym samym pozwalając Kościanowi uplasować się na pozycji lidera pod tym względem.

Ryc. 20. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Mieście Kościanie na tle grupy porównawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa tabela przedstawia strukturę osób bezrobotnych w powiecie kościańskim pod koniec 2022 roku (stan na 31 grudnia). Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem wynosiła wówczas 809 osób, z czego 65% stanowiły kobiety. Pod względem czasu pozostawania bez pracy w miesiącach, największą grupę w powiecie tworzyli nie pracujący od 1 do 3 miesięcy (łącznie 216 osób, w tym 135 kobiet)

oraz osoby pozostające bez pracy od 3-6 miesięcy (łącznie 176 osób, w tym 114 kobiet). Stosunkowo niewielką grupę stanowiły osoby długotrwale bezrobotne. Analizując strukturę wieku bezrobotnych zaobserwowano, że najwyższy odsetek osób pozostających bez pracy stanowili bezrobotni w grupie wiekowej 35-44 lata (łącznie 193 osoby, w tym 152 kobiety) oraz w grupie wiekowej 25-34 lata (łącznie 179 osób, w tym 139 kobiet). Pod względem poziomu wykształcenia najwyższy odsetek bezrobotnych zaobserwowano wśród osób, które uzyskały wykształcenie zasadnicze zawodowe (łącznie 288 osób, w tym 174 kobiety). Podsumowując, pod koniec 2022 roku w powiecie kościańskim największą grupę bezrobotnych stanowiły osoby pozostające bez pracy od 1 do 3 miesięcy, w grupie wiekowej 35-44, które uzyskały wykształcenie zasadnicze zawodowe (branżowe). Oznacza to, że lokalny rynek pracy nie zaspakaja potrzeb wszystkich mieszkańców powiatu, a w szczególności osób w wieku produkcyjnym.

Tab. 12. Struktura bezrobotnych w powiecie kościańskim (stan na 31 grudnia 2022 roku)

		Ogółem	w tym kobiety
Bezrobotni zarejestrowani ogółem		809	526
Czas pozostawania bez pracy w m-c	do 1	107	67
	1-3	216	135
	3-6	176	114
	6-12	141	94
	12-24	67	47
	powyżej 24	102	69
Wiek	18-24	144	89
	25-34	179	139
	35-44	193	152
	45-54	158	101
	55-59	84	44
	60 lat i więcej	51	1
Wykształcenie	wyższe	84	57
	policealne i średnie zawodowe/branżowe	178	135
	średnie ogólnokształcące	93	73
	zasad. zawodowo/branżowe	288	174
	gimnazjalne/podstawowe i poniżej	166	87

Źródło: Sprawozdanie z rynku pracy MRPiT-01. Powiatowy Urząd Pracy powiatu kościańskiego.

Zgodnie z danymi z „Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie kościańskim w 2022 roku” stwierdzono duży deficyt pracowników w następujących grupach zawodowych:

- Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych;
- Lekarze;
- Pielęgniarki i położne;
- Murarze i tynkarze;
- Pracownicy przetwórstwa spożywczego;
- Przetwórcy mięsa i ryb;
- Ratownicy medyczni;
- Robotnicy budowlani.

Według danych GUS, w 2022 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie kościańskim wynosiło 5 931,56 zł, co stanowiło 88,5% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w skali całego kraju.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Infrastruktura drogowa

Sieć transportową na terenie Miasta Kościana tworzą drogi wojewódzkie (1,89 km), drogi powiatowe (20,98 km), drogi gminne (35,64 km) oraz drogi oznaczone jako inne (5,69 km)⁵. Przegląd stanu infrastruktury drogowej prowadzony jest na terenie badanej jednostki raz w roku, a nawierzchnia ciągów

⁵ W 2022 roku Powiat Kościański przekazał wybrane drogi powiatowe Gminie Miejskiej Kościan.

komunikacyjnych utrzymywana jest w stanie dobrym. Ponadto, wszelkie działania inwestycyjne, dotyczące poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz zwiększania komfortu poruszania się po drogach, prowadzone są w oparciu o Wieloletni Plan Inwestycji Drogowych (Uchwała nr XXVI/321/21 Rady Miejskiej Kościana z dnia 30 września 2021 r.). Zgodnie z założeniami Planu, w 2022 roku przeprowadzono prace w obrębie następujących ulic:

- ul. Abpa Antoniego Baraniaka (środku UM);
- ul. Żółtowskiego (środku UM i Polski Ład);
- ul. Jesionowej (środku UM i Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg);
- ul. Towarowej (środku UM);
- ul. J. Kochanowskiego (środku UM);
- ul. Modrzewiowej (środku UM).

Całkowity koszt przeprowadzonych inwestycji drogowych w 2022 roku wyniósł ponad 2,8 mln zł. Środki te pochodziły z budżetu Gminy Miejskiej Kościan (1 184 316,47 zł), programu Polski Ład (1 367 050,00 zł) oraz Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg (287 933,96 zł). Dla porównania, w 2021 roku zrealizowano jedną inwestycję drogową z zakresu przebudowy ul. Towarowej, której łączny koszt wyniósł 914 233,52 zł (finansowanie ze środków UM). Z kolei w 2020 roku przeprowadzono działania związane z przebudową ul. Pogodnej (koszt inwestycji wyniósł 449 178,83 zł) oraz budową ul. Czempińskiej (koszt inwestycji wyniósł 994 611,28 zł). Wydatkowano zatem łączną kwotę w wysokości ponad 1,4 mln zł. Środki te pochodziły w całości z budżetu Urzędu Miejskiego Miasta Kościana.

Poniższy tabela przedstawia wydatki w Dziale 600 – Transport i łączność w Kościanie w latach 2018-2022. Z przedstawionych danych wynika, że w 2019 roku Miasto przeznaczyło największą ilość środków na inwestycje drogowe (ponad 5,6 mln zł), a w 2021 roku – najmniejszą (ponad 1,9 mln zł). Z kolei średnia dla całego badanego okresu wyniosła ok. 3,3 mln zł.

Tab. 13. Wydatki w Dziale 600 – Transport i łączność w Mieście Kościanie w latach 2018-2022

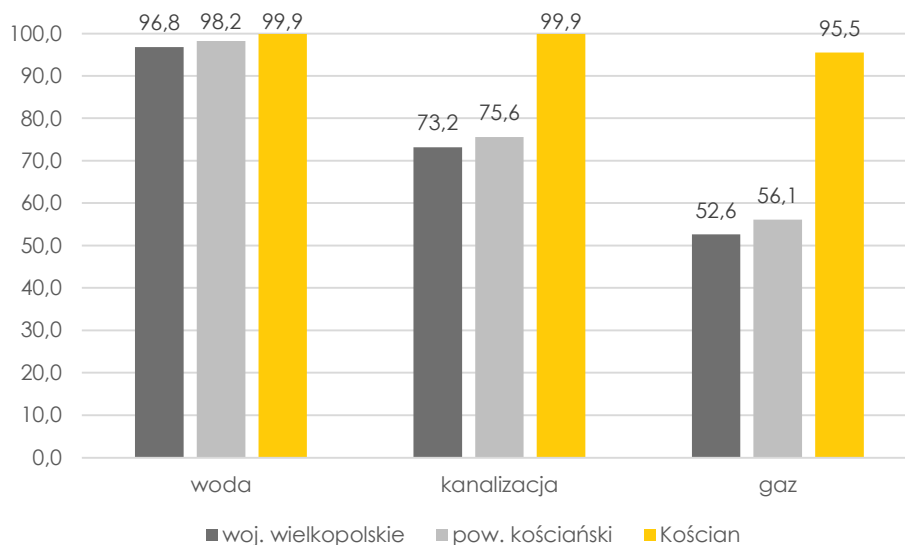
	2018	2019	2020	2021	2022
Wydatki ogółem	3 803 947,94 zł	6 946 712,52 zł	4 408 343,50 zł	2 874 293,01 zł	4 550 924,48 zł
Wydatki bieżące ogółem	1 463 688,06 zł	1 345 515,11 zł	941 407,16 zł	919 590,18 zł	1 044 087,52 zł
Wydatki majątkowe ogółem	2 340 259,88 zł	5 601 197,41 zł	3 466 936,34 zł	1 954 702,83 zł	3 506 836,96 zł
Wydatki majątkowe inwestycyjne	2 340 259,88 zł	5 601 197,41 zł	3 466 936,34 zł	1 954 702,83 zł	3 506 836,96 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Urządzenia sieciowe

Dobrze rozwinięta infrastruktura sieciowa jest jednym z podstawowych czynników wpływających na atrakcyjność osiedleńczą oraz na potencjał inwestycyjny danego terenu. W 2021 roku, na terenie Miasta Kościana, udział korzystających z sieci wodociągowej wyniósł 99,9%. Wartość ta nieznacznie przewyższała średnią dla powiatu kościańskiego oraz województwa wielkopolskiego. Oznacza to, że niemalże wszyscy mieszkańcy badanej jednostki mieli dostęp do bieżącej wody. W tym samym roku odsetek osób posiadających przyłącza do sieci kanalizacyjnej kształtował się na poziomie 99,9%⁶ – wynik znacząco przewyższał średnią dla województwa i powiatu o 20 punktów procentowych. Jest to zjawisko pozytywne, które przyczynia się do efektywnej ochrony środowiska na terenie Miasta, poprzez racjonalizację zarządzania ściekami komunalnymi pochodzącymi z gospodarstw domowych. W 2021 roku udział korzystających z sieci gazowej również wyniósł 95,5%. Odsetek ten był niemalże dwukrotnie wyższy niż na poziomie powiatu i województwa. Znaczący udział mieszkańców posiadających przyłącza do sieci gazowej pozwala minimalizować negatywne skutki związane z wykorzystywaniem paliw stałych do produkcji energii cieplnej – ograniczana jest w ten sposób emisja niska oraz liczba trafiających do atmosfery zanieczyszczeń.

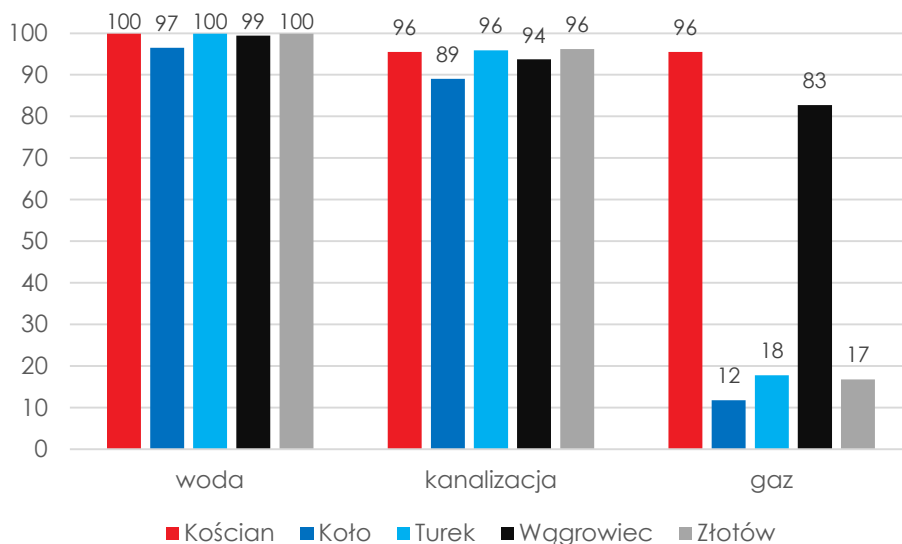
⁶ Źródło: Wodociągi Kościańskie Sp. z o.o.

Ryc. 21. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Mieście Kościanie w 2021 roku na tle powiatu kościańskiego i województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Otrzymane na poziomie Miasta Kościana wartości zestawione zostały z wynikami zebranymi dla wszystkich jednostek porównawczych. Zauważono, że pod względem korzystających z poszczególnych urządzeń sieciowych, badana jednostka charakteryzowała się najlepszą sytuacją spośród wszystkich ośrodków miejskich. Pod względem sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej, Kościan osiągnął najwyższe wyniki razem z Turkiem i Złotowem. Z kolei analizując udział korzystających z sieci gazowej zauważono, że badana jednostka znacząco przewyższała takie miasta jak: Koło, Turek oraz Złotów (średnio o ok. 80 punktów procentowych). Jedyną jednostką, która zbliżyła się pod tym względem do Kościana był Wągrowiec (odsetek korzystających z sieci gazowej wyniósł w tej jednostce 83%).

Ryc. 22. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Mieście Kościanie w 2021 roku na tle grupy porównawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podmiotem odpowiedzialnym za dostarczanie wody na terenie Kościana jest spółka Wodociągi Kościańskie Sp. z o.o. Siedziba przedsiębiorstwa zlokalizowana jest przy ul. Czempieńskiej 2 w Kościanie, a właścicielem spółki są władze miejskie. Kościańska sieć wodociągowa składa się dwóch Stacji Uzdatniania Wody – SUW Łazienki oraz SUW Jesionowa. W ramach podpisanego w 2017 roku porozumienia międzygminnego z gminą wiejską Kościan, Wodociągi Kościańskie stały się również głównym podmiotem zaopatrującym w wodę dla znajdujących się na terenie gminy wiejskiej miejscowości Kurza Góra oraz części Kielczewa. Dostawa wody realizowana jest również na podstawie podpisanych umów na

hurtową dostawę wody pomiędzy Spółką Wodociągi Kościańskie, a Gminą Kościan. Woda dostarczana jest do Kiełczewa od ronda w kierunku Bonikowa, Pelikana, Kokorzyna, Szczodrowa oraz Sierakowa. Głównym problemem w zakresie dostępu do sieci wodociągowej na terenie Miasta Kościana jest przestarzała sieć wodociągowa, która wymaga remontu i modernizacji – zadanie to ujęte zostało w wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych dla „Wodociągów Kościańskich” na lata 2023-2025 (Uchwała nr XLIII/512/23 Rady Miejskiej Kościana z dnia 23 lutego 2023 r.). Dokument ten stanowi podstawę do prowadzenia jakichkolwiek prac inwestycyjnych w tym zakresie na terenie Miasta.

Wodociągi Kościańskie Sp. z o.o. są również głównym podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie gospodarki ściekowej na terenie Miasta Kościana. Zadaniem przedsiębiorstwa jest odbiór oraz oczyszczanie nieczystości płynnych pochodzących z gospodarstw domowych. Na mocy zawartego porozumienia międzygminnego (Uchwała nr XLIII/512/23 Rady Miejskiej Kościana z dnia 23 lutego 2023 r.), spółka obsługuje również miejscowości znajdujące się na terenie gminy wiejskiej Kościan: Pelikan, Kokorzyn, Szczodrowo, Sierakowo, Kurza Góra, Kiełczewo, Kobylniki oraz Czarkowo. Zebrane nieczystości odprowadzane są do oczyszczalni ścieków, która znajduje się w północnej części Miasta, przy ul. Kanałowej 1. Obiekt ten wybudowany został w 1966 roku, a w 2019 roku zmodernizowano jego część ściekową. Ponadto, w 2023 roku zrealizowano inwestycje umożliwiającą kogenerację wytworzonego biogazu z osadów ściekowych. Oczyszczalnia korzysta z technologii mechaniczno-biologicznego oczyszczania ścieków poprzez biologiczną defosfatację, denitryfikację oraz nityfikację. Maksymalna przepustowość obiektu wynosi 8,400 m³/d. Przy obecnym poziomie liczby mieszkańców oczyszczalnia jest w pełni przepustowa. Dodatkowo szacuje się, że w miarę powiększania się lokalnej społeczności obiekt będzie spełniał minimalne wymagania związane z jego przepustowością. Na terenie badanej jednostki prowadzone jest również wsparcie dla mieszkańców, którzy nie mają dostępu do zbiorczego systemu kanalizacji lub przyłączenie do sieci jest niemożliwe ze względu na inne przyczyny techniczne. Wsparcie to polega na udzielaniu dotacji celowych z budżetu Miasta na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Miasto Kościan prowadzi także regularną inwentaryzację szamb oraz przydomowych oczyszczalni ścieków – ostatnia kontrola odbyła się w grudniu 2023 roku. Badana jednostka została ujęta również w najnowszej aktualizacji Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych. Na mocy Uchwały nr XIX/239/20 Rady Miejskiej Kościana z dnia 3 grudnia 2020 roku, wyznaczony został obszar aglomeracji Kościan. W skład aglomeracji wchodzi Miasto Kościan oraz miejscowości z terenu gminy wiejskiej Kościan: Kiełczewo, Kurza Góra, Pelikan, Kokorzyn, Szczodrowo oraz Sierakowo. Wielkość aglomeracji wynosiła 51 724 RML, a poziom jej skanalizowania – 99,63%.

Podmiotem odpowiedzialnym za utrzymanie oraz rozbudowę istniejącej sieci gazowej na terenie Miasta Kościana jest spółka PGNIG. Wśród mieszkańców stwierdzono wysokie zainteresowanie przyłączeniem do sieci gazowej ze względu na udzielane w tym zakresie dofinansowania.

Głównymi operatorami Internetu na terenie Miasta Kościana są takie podmioty jak:

- CzempieńNET;
- Internet Wielkopolska;
- LuboNET;
- INEA;
- Netia;
- Orange;
- Play;
- Plus.

W momencie pisania niniejszej Diagnozy wszyscy mieszkańcy jednostki posiadali dostęp do Internetu szerokopasmowego, a żadna część Miasta nie była wykluczona cyfrowo.

Gospodarka odpadami

Podmiotem odpowiedzialnym za odbiór, wywóz i zagospodarowanie odpadów komunalnych na terenie Miasta Kościana jest Związek Międzygminny „Centrum Zagospodarowania Odpadów – SELEKT” z siedzibą w Czempiniu. Związek powstał w 2003 roku (Uchwała nr XII/130/03 Rady Miejskiej Kościana

z dnia 4 września 2003r.), a jego członkami jest 19 gmin znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego. Odpady komunalne pochodzące z nieruchomości niezamieszkałych utylizowane są w ramach odrębnych umów. Zbieranie odpadów komunalnych podzielone jest na następujące frakcje: papier, tworzywa sztuczne, szkło, odpady biodegradowalne, odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektroniczny oraz elektryczny. Na północ od Kościana, w miejscowości Bonikowo, funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, z którego mogą korzystać mieszkańcy badanej jednostki.

W latach 2018-2022 liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Kościana zmniejszyła się o 1 145 osób; z 23 431 do 22 286. Jednocześnie wzrosła łączna ilość zebranych odpadów komunalnych, co może wskazywać na tendencje wśród mieszkańców do wybierania bardziej konsumpcyjnego stylu życia i większego zużywania zasobów. Z drugiej strony znacząco zwiększył się udział odpadów segregowanych w ogólnej ilości odpadów, który może być przejawem poprawiającej się świadomości ekologicznej lokalnej społeczności. W 2018 roku wynosił on 14%, a w 2022 roku – 30%. Pod względem poziomu przygotowania do ponownego użycia materiałów poddawanych recyklingowi Miasto spełniło wymagany stan minimalny wyłącznie w 2018 roku. W latach 2018-2021 badana jednostka charakteryzowała się wysokim poziomem przygotowania do recyklingu, ponownego użycia oraz odzysku materiałów budowlanych i rozbiórkowych. Podobną sytuację odnotowano w przypadku poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania – w analizowanym okresie spełnione zostały narzucone normy. Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych odzwierciedla faktyczny stan segregacji odpadów w wybranej jednostce administracyjnej. Wskaźnik ten obowiązuje dopiero od 2021 roku, dlatego w okresie poprzedzającym nie ma dla niego danych. W latach 2021-2022 Miasto przekroczyło obowiązkowy próg minimalny. Na podstawie przedstawionych danych zauważa się jednak konieczność podejmowania takich działań, które pozwolą na efektywniejsze gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie badanej jednostki.

Tab. 14. Stan gospodarki odpadami w Mieście Kościanie w latach 2018-2022

		2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)		23 431	23 339	23 069	22 664	22 286
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:		9 556,56	9 488,12	10 131,31	11 022,33	10 233,34
<i>zmieszane</i>		8 243,24	7 955,10	7 148,44	7 614,51	7 138,60
<i>segregowane</i>		1 313,32	1 533,02	2 982,87	3 407,82	3 094,74
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów		14%	16%	29%	31%	30%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca		351,81	340,85	309,87	335,97	320,32
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%)	gmina	36,05	39,37	36,06	x	x
	wymagany	30	40	50	x	x
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (%)	gmina	76,67	98,48	100	100	x
	wymagany	50	60	70	70	x
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (%)	gmina	0	0	7,3	0,27	x
	wymagany	<40	<40	<35	<35	x
Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	gmina	x	x	x	27,83	26,89
	wymagany	x	x	x	>20	>25

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

Zgodnie z danymi zawartymi w ewidencji Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego⁷ (stan na 18.08.2023 r.) najczęściej spotykanym źródłem ciepła na terenie Miasta Kościana było ogrzewanie gazowe. W 2023 roku zidentyfikowanych zostało łącznie 7 236 źródeł ciepła zasilanych gazem, co stanowiło ok. 60% wszystkich źródeł ciepła na terenie Miasta ujętych w ewidencji GUNB. Spośród wszystkich pieców gazowych, 6 836 z nich znajdowało się w gospodarstwach domowych osób fizycznych, a pozostałe 400 w placówkach administracji publicznej oraz w obiektach zarządzanych przez osoby prawne. W tym samym roku drugim najpopularniejszym źródłem ciepła w Kościanie były paliwa stałe (m.in. węgiel, miał, ekogroszek). Stanowiły one ok. 30% wszystkich źródeł ciepła w Mieście i znajdowały się przede wszystkim w gospodarstwach domowych osób fizycznych (ok. 95% wszystkich pieców zasilanych paliwami stałymi). Pozostałe źródła ciepła stanowiły piece elektryczne (ok. 7%), odnawialne źródła energii (ok. 2%) oraz sieć ciepłna (ok. 1%).

Na terenie Miasta Kościana prowadzony jest monitoring stanu jakości powietrza z wykorzystaniem Państwowej Stacji Monitoringu Jakości Powietrza, która znajduje się przy Stadionie Miejskim. Podmiotem odpowiedzialnym za utrzymanie obiektu jest Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie. Stacja dokonuje automatycznego, godzinnego pomiaru zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM_{2.5} oraz pyłem zawieszonym PM₁₀. Dodatkowo na terenie badanej jednostki zamontowane zostały dwa czujniki laserowe, które służą do celów edukacyjnych – jeden z nich znajduje się na dachu Urzędu Miejskiego w Kościanie, a drugi przy krytej pływalni MOSIR w Kościanie. Z zebranych pomiarów wynika, że jakość powietrza w Mieście Kościanie jest niezadawalająca – odnotowano bowiem wysokie stężenie pyłów PM₁₀ i PM_{2.5} w atmosferze.

W marcu 2023 roku zawarte zostało Porozumienie cywilnoprawne o ustanowieniu Klastra Energii Powiatu Kościańskiego, którego członkiem jest Gmina Miejska Kościan. Celami działalności Klastra są:

- Ograniczenie niskiej emisji na terenie Członków Klastra będących jednostkami samorządu terytorialnego, w tym poprzez inwestycje w OZE;
- Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego poprzez dywersyfikację źródeł energii;
- Rozwój OZE ze szczególnym naciskiem na rozwój rozproszonej energetyki prokonsumenckiej;
- Edukacja ekologiczna w zakresie OZE;
- Wspieranie innowacyjnych technologii w zakresie efektywnego zarządzania energią (ICT i OT), inwestorów, rozwoju inwestycji OZE oraz rozwoju nowych technologii wodorowych.

W celu prowadzenia kompleksowej polityki środowiskowej na terenie badanej jednostki, w 2021 roku aktualizacji poddano Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Kościana na lata 2021-2027 (Uchwała nr XXIX/377/21 Rady Miejskiej Kościana z dnia 16 grudnia 2021 r.). W dokumencie wyznaczone zostały główne obszary problemowe, tj. niska emisja na terenie Miasta, zwiększająca się liczba pojazdów samochodowych oraz niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców. Odpowiedzią na wskazane wyzwania mają być takie kierunki działań jak:

- racjonalizacja planowania przestrzennego;
- rozwój elektromobilności;
- edukacja ekologiczna w jednostkach oświatowych;
- ograniczanie emisji z budynków mieszkalnych;
- rozwój budownictwa energooszczędnego;
- efektywne zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej;
- rozwój OZE;
- organizacja akcji społecznych.

Do 2022 roku na terenie badanej jednostki prowadzono działania z zakresu ochrony środowiska na podstawie Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kościana na lata 2015-2018 z perspektywą do 2022 r. (Uchwała nr VIII/69/15 Rady Miejskiej Kościana z dnia 10 września 2015r.). W celu realizacji

---

⁷ GUNB

wyznaczonych w Programie założeń, do każdego obszaru problemowego przypisane zostały przedsięwzięcia, których wdrożenie przyczyniło się do poprawy stanu środowiska naturalnego na terenie badanej jednostki. Należą do nich:

- Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących korzystania z odnawialnych źródeł energii;
- Promowanie odnawialnych źródeł energii;
- Ograniczenie niskiej emisji pochodzącej ze źródeł zorganizowanych ze szczególnym uwzględnieniem strefy śródmiejskiej: budowa kotłowni gazowych na Sali sportowej na Łazienkach oraz obiektach komunalnych administrowanych przez MZGMiD;
- Wprowadzenie oświetlenia typu LED, w szczególności ulicznego;
- Budowa północnej obwodnicy Miasta Kościana w pasie drogi wojewódzkiej nr 308 na terenie Gminy Kościan;
- Budowa trasy ekspresowej S5;
- Budowa ekranów akustycznych wzdłuż linii kolejowych;
- Prowadzenie przeglądów stanu nawierzchni kolejowej;
- Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie os. Ogrody oraz os. Gurostwo;
- Rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej;
- Modernizacja Placu Wolności;
- Modernizacja Placu Jana Pawła II;
- Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła na nowe i proekologiczne w 11 budynkach mieszkalnych;
- Prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego w zakresie Programu „Czyste Powietrze”;
- Częściowa termomodernizacja Szkoły Podstawowej nr 4 w Kościanie;
- Częściowa termomodernizacja Szkoły Podstawowej nr 1 w Kościanie z salą gimnastyczną;
- Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody Łazienki;
- Wykonanie instalacji retencjonowania wód opadowych i roztopowych na terenie 6 nieruchomości;
- Budowa 3 zbiorników do retencjonowania wody opadowej na terenie Szkoły Podstawowej nr 4 w Kościanie;
- Udzielanie dofinansowań na działania związane z usuwaniem azbestu;
- Dopuszczenie Parku Miejskiego im. Kajetana Morawskiego w urzędzenia zabawowe dla osób z niepełnosprawnością oraz urządzenia rekreacyjne.

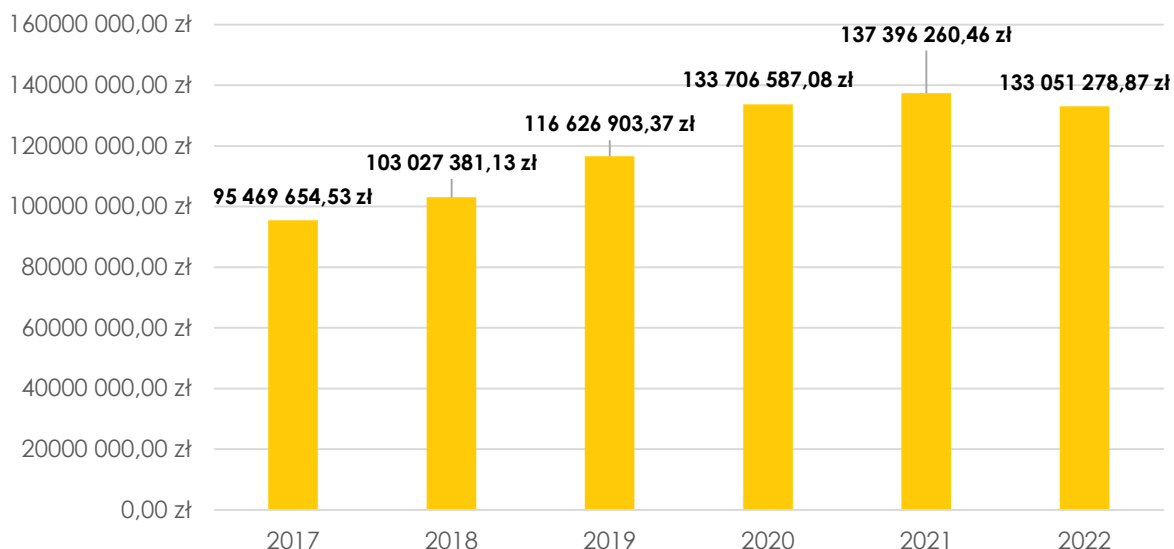
Od 2011 roku na terenie Miasta prowadzony jest także Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Miasta Kościana na lata 2011-2032 (Uchwała nr V/39/11 Rady Miejskiej Kościana z dnia 17 marca 2011 r.). W 2022 roku na realizację działań związanych z usuwaniem i unieszkodliwianiem azbestu przeznaczono 8 615 zł, w rezultacie czego usunięto 391 m² płyt azbestowo-cementowych z 9 nieruchomości.

2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

Poniższa rycina przedstawia sposób, w jaki kształtowały się dochody budżetowe Miasta Kościana w latach 2017-2022. Zaobserwowano, że na początku badanego okresu wyniosły one ponad 95,4 mln zł. W następnym roku dochody badanej jednostki przekroczyły już 103 mln zł. W latach 2019-2021 odnotowano dalszy wzrost dochodów – z poziomu 116,6 mln zł do ponad 137 mln zł. Z kolei w 2022 roku uległy one zmniejszeniu i wyniosły ponad 133 mln zł. W latach 2017-2021 dochody budżetowe Miasta charakteryzowały się zatem stabilnym wzrostem, a na przestrzeni całego badanego okresu zwiększyły się o ponad 37 mln zł. Największy wzrost, w porównaniu do roku poprzedniego, zaobserwowano w 2020 roku – wyniósł on wówczas ponad 17 mln zł.

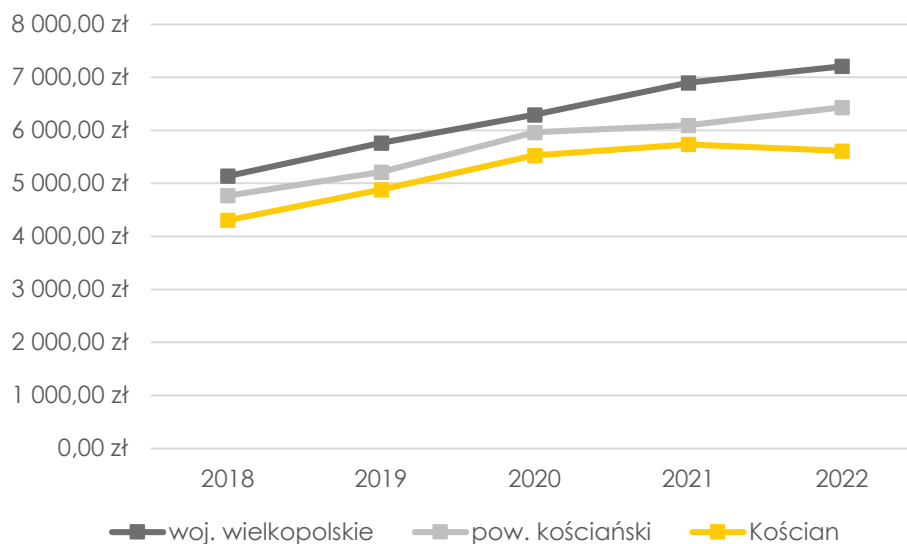

Ryc. 23. Dochody ogółem Miasta Kościana w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych Miasta Kościana.

Poniższa rycina przedstawia dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Mieście Kościanie na tle powiatu kościańskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2018-2022. We wszystkich jednostkach wartość tego wskaźnika systematycznie wzrastała na przestrzeni lat. Najwyższy dochód ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w badanym okresie odnotowano w wojewódzkie wielkopolskim (średnia dla gmin) – w 2018 roku wynosił on 5 140,25 zł, a w 2022 roku osiągnął kwotę 7 211,69 zł (wzrost o 2 071,44 zł). Z kolei w Kościanie wartość tego wskaźnika była najniższa. Na początku badanego okresu kształtowała się ona na poziomie 4 307,71 zł, natomiast na końcu tego okresu na 1 mieszkańca przypadła kwota równa 5 610,90 zł.

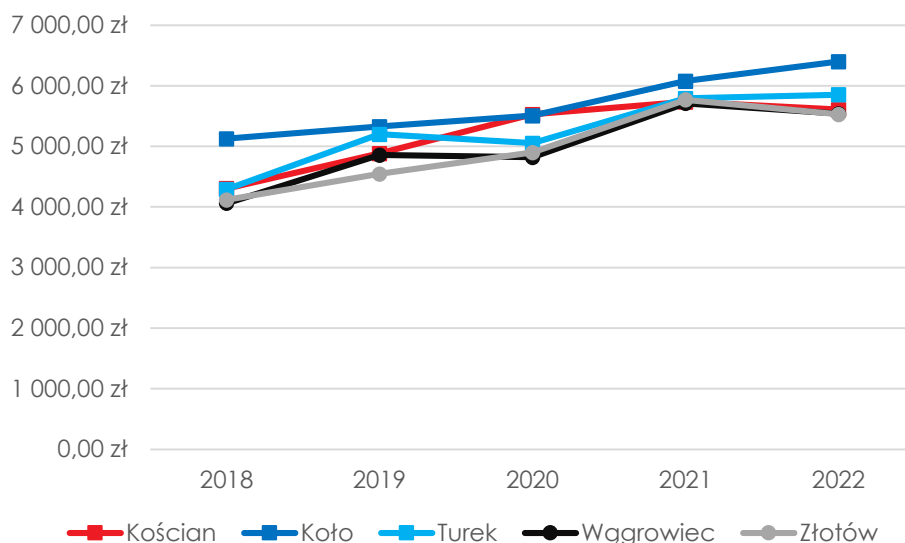

Ryc. 24. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Mieście Kościanie na tle powiatu kościańskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na tle jednostek z grupy porównawczej wartość dochodu ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Kościanie kształtowała się na przeciętnym poziomie. W poszczególnych latach takie gminy miejskie jak: Turek, Wągrowiec oraz Złotów, osiągnęły bardzo zbliżone wyniki do badanej jednostki. W 2022 roku dochód ogółem na mieszkańca w tych jednostkach kształtował się na średnim poziomie ok. 5 600 zł. W latach 2018-2022 najlepszą sytuacją finansową charakteryzowało się miasto

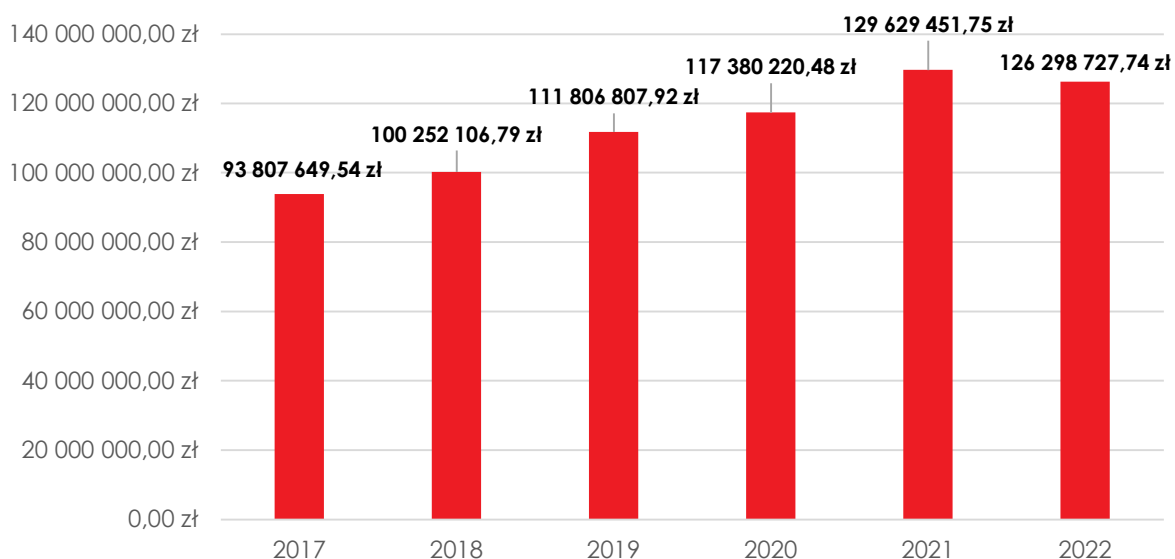
Koło – na przestrzeni całego badanego okresu odnotowany w tej gminie dochód ogółem na 1 mieszkańca przewyższał pozostałe jednostki. Z kolei największy wzrost analizowanego wskaźnika zaobserwowano w Turku, ponieważ ilość środków przypadających na jednego mieszkańca wzrosła na przestrzeni badanego okresu o 1 562,07 zł.

Ryc. 25. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Mieście Kościanie na tle grupy porównawczej w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

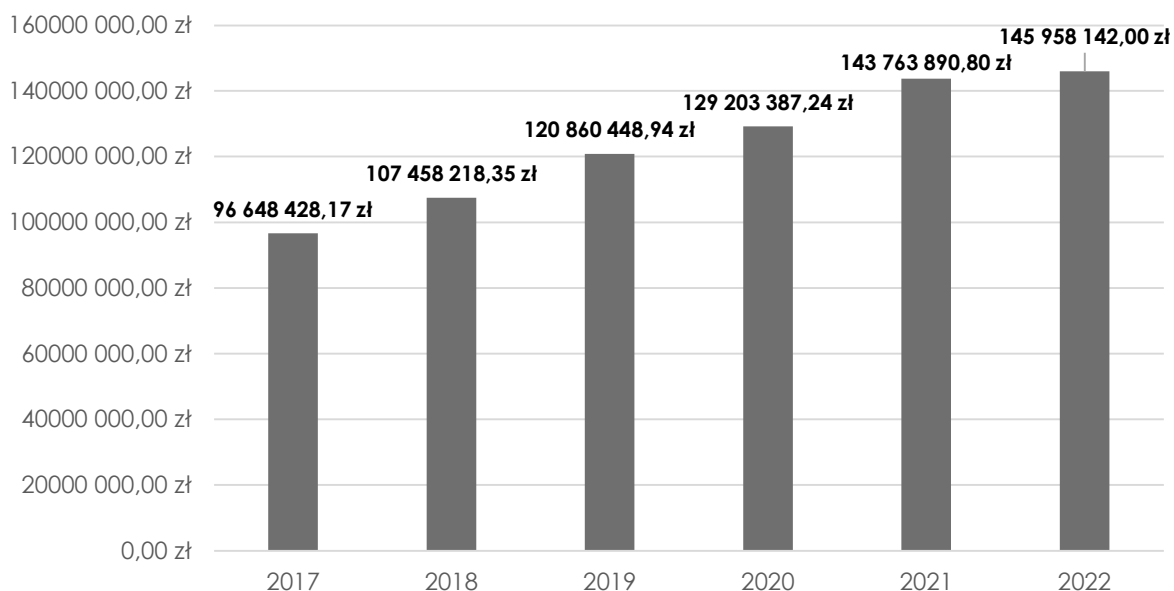
Poniższa rycina przedstawia dochody bieżące Miasta Kościana w latach 2017-2022. W 2017 roku kształtowały się one na poziomie ponad 93,8 mln zł (98% dochodów ogółem). Następnie wzrosły one do kwoty 100 mln zł (97% dochodów ogółem), a w kolejnym roku wyniosły ponad 111,8 mln zł (95% dochodów ogółem). W 2020 roku dochody bieżące kształtowały się na poziomie ponad 117,3 mln zł, jednocześnie stanowiąc zaledwie 87% dochodów ogółem. Sytuacja ta związana była ze wzrostem dochodów majątkowych, w tym dotacji i środków przeznaczonych na inwestycję, które wyniosły w 2020 roku ponad 11,7 mln zł. W 2021 odnotowano dalszy wzrost dochodów bieżących, które wyniosły wówczas ponad 129,6 mln zł (94% dochodów ogółem). Na końcu badanego okresu dochody bieżące uległy zmniejszeniu i kształtowały się na poziomie ponad 126,2 mln zł (94% dochodów ogółem). Odnotowany spadek związany był z otrzymaniem niższych niż w roku poprzednim, środków zewnętrznych, tj. subwencji ogólnej, a także dotacji i innych środków przeznaczonych na cele bieżące.

Ryc. 26. Dochody bieżące Miasta Kościana w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych Miasta Kościana.

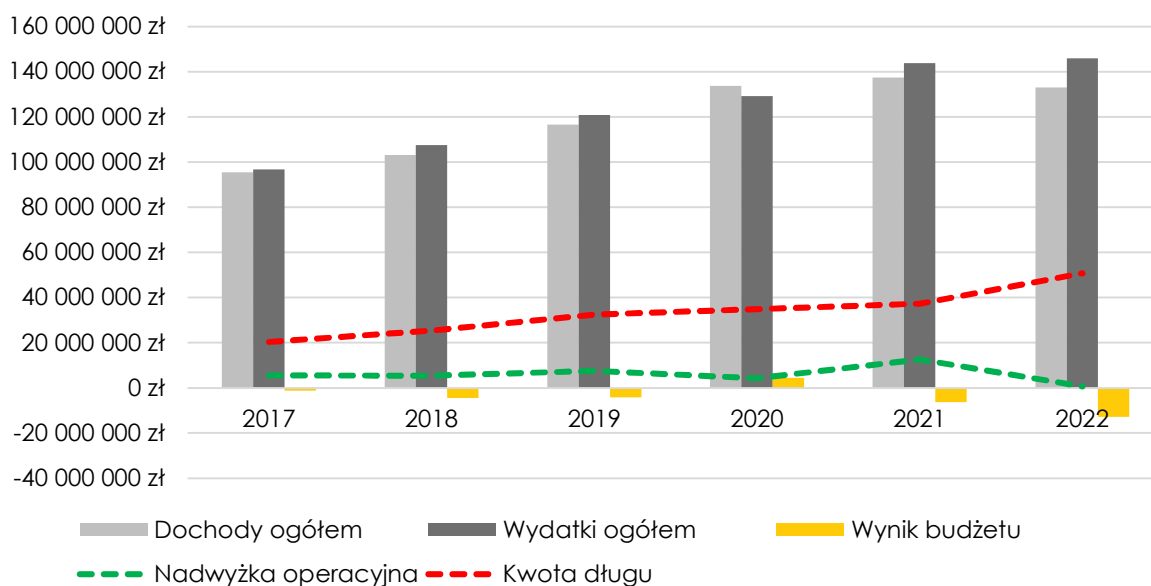
W latach 2017-2022 wydatki ogółem Miasta Kościana charakteryzowały się tendencją wzrostową. W 2017 roku kształtowały się one na poziomie ponad 96,6 mln zł, a następnie wzrosły do 107,4 mln zł w 2018 roku. W kolejnym roku wydatki ogółem przekroczyły już 120,8 mln zł, a w 2020 roku wyniosły ponad 129,2 mln zł. W 2021 wydatki ogółem Miasta Kościana kształtowały się na poziomie ponad 143,7 mln zł. Następnie odnotowany został kolejny wzrost wydatków, które przekroczyły 145,9 mln zł w 2022 roku. Na przestrzeni całego analizowanego okresu wydatki budżetowe badanej jednostki zwiększyły się zatem o ponad 49 mln zł.

Ryc. 27. Wydatki ogółem Miasta Kościana w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych Miasta Kościana.

Poniższa rycina przedstawia wykonanie budżetu Miasta Kościana w latach 2017-2022. Zaobserwowano, że w całym badanym okresie, z wyjątkiem 2020 roku, wydatki ogółem przewyższały dochody ogółem. Największa różnica wystąpiła w 2022 roku, wówczas wydatki ogółem były wyższe od dochodów ogółem o ponad 12,9 mln zł. Ponadto, w analizowanym okresie znacząco zwiększyła się kwota zadłużenia Miasta. W 2017 roku wynosiła ona ok. 20,3 mln zł, a w 2022 roku kształtowała się już na poziomie ponad 50,7 mln zł. Niepokojącym jest również fakt spadku wartości nadwyżki operacyjnej (różnica pomiędzy dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi), która w 2022 roku wyniosła zaledwie ponad 698 tys. zł.

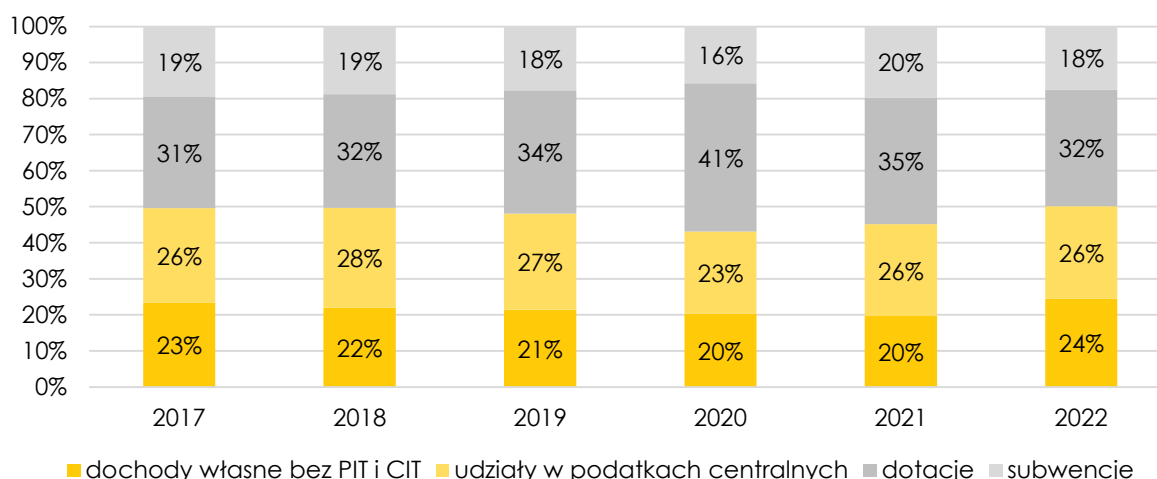

Ryc. 28. Wykonanie budżetu Miasta Kościana w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych Miasta Kościana.

Struktura dochodów i wydatków

Analizując strukturę dochodów budżetowych Miasta Kościana w latach 2017-2022 zauważono, że największy odsetek dochodów stanowiły dotacje. W poszczególnych latach ich udział ulegał zmianom, jednak na przestrzeni całego okresu zawierały się one w przedziale od 31% do 35%. Wyjątek stanowił 2020 roku, gdy dotacje osiągnęły swoją najwyższą wartość i kształtowały się na poziomie 41% wszystkich dochodów budżetowych jednostki. Sytuacja ta związana była z otrzymaniem przez Miasto środków w ramach funduszu Polski Ład. Drugą, pod względem wielkości, grupę dochodów stanowiły udziały w podatkach centralnych. Na przestrzeni badanego okresu kształtowały się one na stabilnym poziomie, oscylując w granicach 26% wszystkich dochodów. Najwyższą wartość osiągnęły one w 2018 roku (28% wszystkich dochodów), a najniższą w 2020 roku (23% wszystkich dochodów). Z kolei dochody własne bez PIT i CIT Miasta Kościana stanowiły w analizowanych latach trzecią największą grupę dochodów. W latach 2017-2021 ich udział charakteryzowała tendencja spadkowa – w 2017 roku wynosiły one 23%, a w 2021 roku kształtowały się na poziomie 20%. Na końcu badanego okresu udział dochodów własnych bez PIT i CIT uległ zwiększeniu do 24%. Mniejszy udział w strukturze dochodów Miasta mają subwencje. W analizowanym okresie ich udział kształtował się na stabilnym poziomie. W latach 2017-2018 subwencje stanowiły bowiem 19% wszystkich dochodów, a w 2019 i 2022 roku – 18%. Najniższą wartość subwencje osiągnęły w 2020 roku (16% wszystkich dochodów), a najwyższą w 2021 roku (20% wszystkich dochodów). Podsumowując, dochody własne oraz wpływy z podatku PIT i CIT stanowiły w 2017, 2018 i 2022 roku ok. 50% wszystkich dochodów Miasta Kościana. Z kolei w latach 2019-2021 udział środków zewnętrznych, tj. subwencji i dotacji, przewyższał udział środków własnych w strukturze dochodów. Jest to sytuacja umiarkowanie korzystna, która pozwala zachować badanej jednostce względną autonomię w podejmowanych przez siebie decyzjach finansowych. Niemniej jednak powinno dążyć się do zwiększania udziału dochodów własnych w taki sposób, aby stanowiły większą część niż środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych.

Ryc. 29. Struktura dochodów Miasta Kościana w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych Miasta Kościana.

Poniższa tabela przedstawia strukturę bazy podatkowej Miasta Kościana w latach 2018-2022. Zaobserwowano, że w analizowanym okresie największy udział wśród wszystkich danin pobieranych na terenie badanej jednostki miał podatek dochodowy od osób fizycznych PIT. W 2018 roku jego łączna wartość wniosła ponad 27,3 mln zł, a w 2022 roku było to już ponad 32,6 mln zł. Należy jednak zaznaczyć, że wzrost ten odnotowano pomimo reformy systemu podatkowego w Polsce, który obejmował takie zmiany jak: wprowadzenie zwolnienia z podatku PIT dla osób poniżej 26. roku życia, zmianę wysokości kwoty wolnej od podatku, obniżenie stawki podatkowej PIT czy reformy Polski Ład. Miasto Kościan odnotowało również znaczące wpływy z tytułu podatku od nieruchomości, który badanym okresie sukcesywnie wzrastał. W 2022 roku stawka podatku od budynków mieszkalnych wyniosła 0,78 zł od 1 m² powierzchni użytkowej, a stawka podatku od budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – 20,22 zł od 1 m² powierzchni użytkowej (Uchwała nr XXVII/335/21 Rady Miejskiej Kościana z dnia 28 października 2021 r.). Oznacza to, że Miasto zastosowało ulgi podatkowe dla mieszkańców w wysokości 0,11 zł od 1 m² powierzchni w budynkach mieszkalnych oraz 5,52 zł od 1 m² powierzchni w budynkach związanych z prowadzeniem działalności przedsiębiorczej. W latach 2018-2022 znaczącą część budżetu Miasta zasilili także środki pochodzące z podatku dochodowego od osób prawnych CIT, podatku od czynności cywilnoprawnych oraz podatku od środków transportowych.

Tab. 15. Dochody własne Miasta Kościana w latach 2018-2022 (zł)

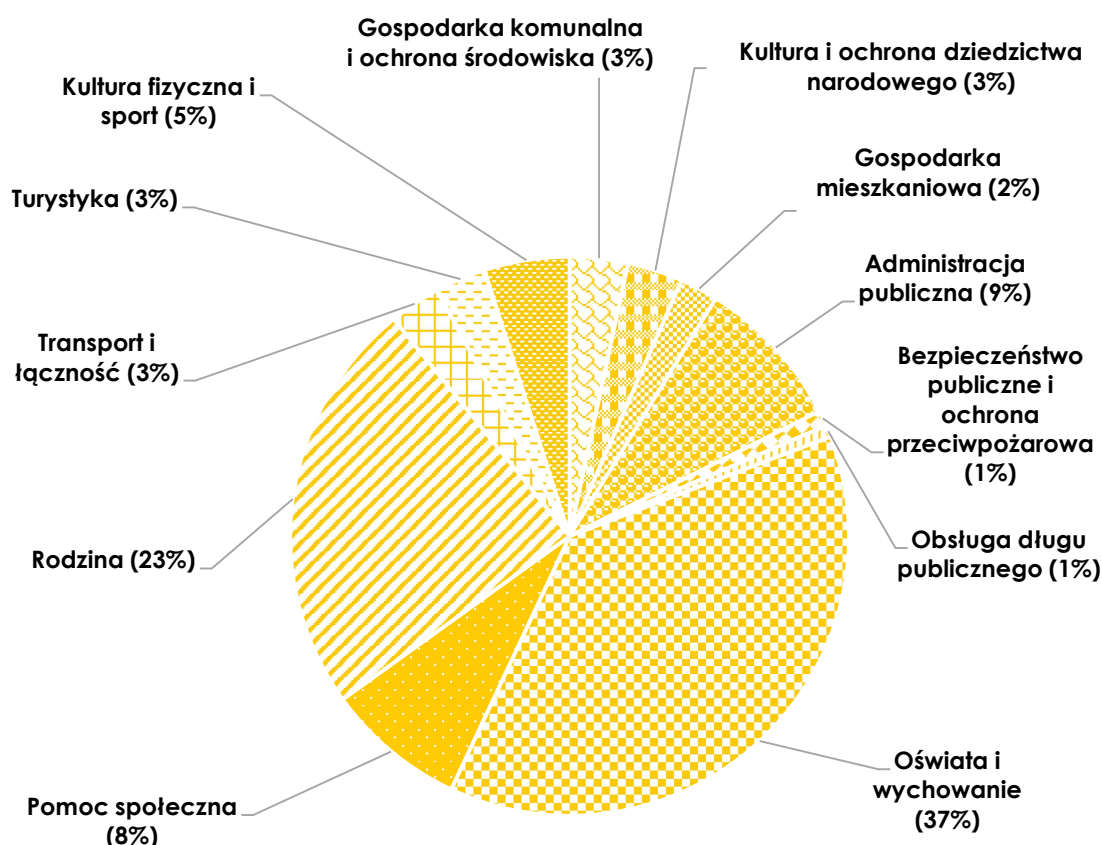
	2018	2019	2020	2021	2022
PIT	27 363 425,00	29 932 061,00	29 463 660,00	33 185 595,00	32 616 900,86
CIT	1 214 564,29	1 087 200,97	1 107 317,06	1 936 915,32	1 558 649,00
podatek rolny	28 632,06	29 803,22	30 846,39	31 244,49	34 271,11
podatek od nieruchomości	10 197 029,35	10 393 284,47	11 768 610,99	12 068 534,99	13 001 498,71
podatek leśny	20,00	19,00	19,00	19,00	21,00
podatek od środków transportowych	642 624,51	646 873,28	633 767,31	707 542,60	810 115,67
karta podatkowa	39 795,40	34 519,68	42 045,46	167 091,37	141 434,44
podatek od czynności cywilnoprawnych	749 996,51	1 050 736,61	1 131 210,84	1 430 822,34	1 354 159,41
wpływy z opłaty skarbowej	463 025,87	452 532,83	464 783,69	538 382,20	521 158,02
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	454 379,03	447 676,00	439 910,84	415 895,09	404 481,01

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych Miasta Kościana.

W latach 2017-2022 wydatki budżetowe Miasta Kościana charakteryzowały się tendencją wzrostową. W 2017 roku kształtowały się one na poziomie ponad 96,6 mln zł, a następnie wzrosły do 107,4 mln zł w 2018 roku. W kolejnym roku wydatki ogółem przekroczyły już 120,8 mln zł, a w 2020 roku wyniosły

ponad 129,2 mln zł. W 2021 wydatki ogółem Miasta Kościana kształtowały się na poziomie ponad 143,7 mln zł. Następnie odnotowany został kolejny wzrost wydatków, które przekroczyły 145,9 mln zł w 2022 roku. Na przestrzeni całego analizowanego okresu wydatki budżetowe badanej jednostki zwiększyły się zatem o ponad 49 mln zł.

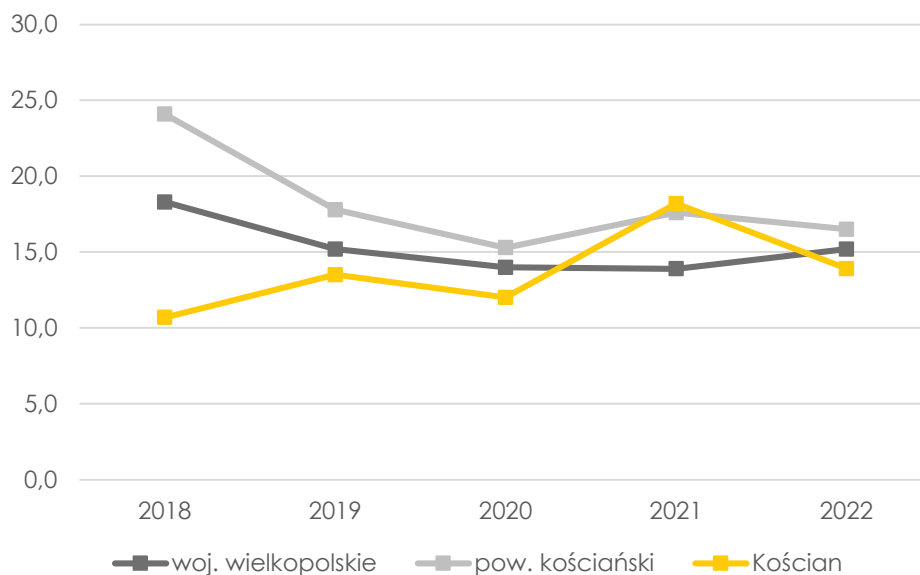
Analizując strukturę wydatków Miasta Kościana w latach 2017-2022 zaobserwowano, że największy udział przypadł w działach: oświata i wychowanie (37%) oraz w dziale rodzina (23%). Następnie znaczną część środków przeznaczano na administrację publiczną (9%), pomoc społeczną (8%) oraz kulturę fizyczną i sport (5%). Wydatki w pozostałych działach stanowiły 3% wydatków lub mniej.

Ryc. 30. Struktura średnich wydatków Miasta Kościana w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych Miasta Kościana.

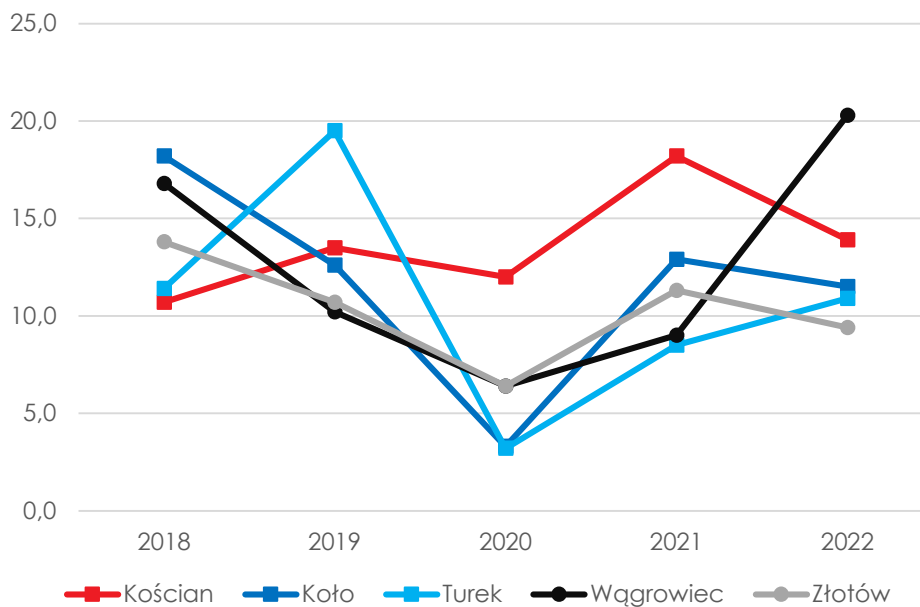
Na poniższej rycinie zamieszczone zostały dane dotyczące udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Mieście Kościanie na tle powiatu kościańskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2018-2022. Zaobserwowano, że w badanej jednostce udział ten wzrósł z poziomu 10,7% na początku badanego okresu do 18,2% w 2021 roku. Z kolei w roku następnym wydatki inwestycyjne kształtowały się już na poziomie 13,9%. Należy zwrócić również uwagę na fakt, że krzywe odzwierciedlające średnie dla powiatu i województwa wykazywały w głównej mierze tendencję spadkową, jednak przez znaczną część badanego okresu przewyższały one wartości osiągnięte na poziomie Miasta Kościana.

Ryc. 31. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Mieście Kościanie na tle powiatu kościańskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Porównując udział ponoszonych wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem Miasta Kościana na tle grupy porównawczej, zaobserwowano, że we wszystkich badanych jednostkach udział ten był niestabilny. W 2018 roku Kościan charakteryzował się najniższą wartością analizowanego wskaźnika w porównaniu do pozostałych ośrodków miejskich. W kolejnych latach Miasto zaczęło przeznaczać jednak większą ilość środków finansowych na realizację inwestycji – w rezultacie w latach 2019-2022 Kościan odznaczał się jednym z najwyższych udziałów wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem na tle grupy porównawczej.

Ryc. 32. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Mieście Kościanie na tle grupy porównawczej w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Pozyskane środki zewnętrzne

Fundusze Europejskie 2014-2020

W poniższej tabeli wymienione zostały dofinansowania zewnętrzne, na które Miasto Kościan oraz jednostki mu podległe pozyskały z Funduszy Europejskich w perspektywie 2014-2020. Zgodnie z informacjami zawartymi na stronie www.mapadotacji.gov.pl, łączna wartość dofinansowania wszystkich projektów wyniosła ponad 23,5 mln zł i przeznaczona była na projekty związane z ochroną środowiska, nauką i edukacją, rewitalizacją, pracą i integracją społeczną, telekomunikacją oraz kulturą. Działania finansowane były w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020.

Tab. 16. Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich w Mieście Kościanie w latach 2014-2020

Lp.	Tytuł projektu	Beneficjent	Program	Wartość dofinansowania
1.	Instalacja odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych dla mieszkańców Gminy Miejskiej Kościan	Miasto Kościan	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	3 791 820,51 zł
2.	Budowa Kościańskiego traktu rekreacyjnego – etap VI	Miasto Kościan	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	2 868 244,24 zł
3.	Wzmocnienie infrastruktury edukacyjnej Zespołu Szkół nr 1,2 i 3 w Kościanie	Miasto Kościan	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	1 168 429,15 zł
4.	Rewitalizacja Rynku, ulicy Wrocławskiej oraz Ratusza w Kościanie	Miasto Kościan	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	5 053 926,08 zł
5.	Inwestycja w przyszłość kościańskich uczniów	Miasto Kościan	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	1 124 465,00 zł
6.	Głęboka termomodernizacja Szkoły Podstawowej nr 4 w Kościanie	Miasto Kościan	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	4 924 100,81 zł
7.	Rozbudowa Kościańskiego Ośrodka Kultury wraz zagospodarowaniem otoczenia	Kościański Ośrodek Kultury w Kościanie	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	3 739 893,38 zł
8.	Wspieranie aktywności zawodowej pracowników poprzez działania z zakresu rehabilitacji medycznej	Ośrodek Rehabilitacyjny w Kościanie	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	833 531,25 zł

Źródło: www.mapadotacji.gov.pl

Rządowy Fundusz Polski Ład

Rządowy Fundusz Polski Ład jest to Program Inwestycji Strategicznych, który ma na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych przez bezzwrotne dofinansowanie inwestycji realizowanych przez JST. Program realizowany jest poprzez promesy inwestycyjne udzielane samorządom przez Bank Gospodarstwa Krajowego. We wszystkich edycjach Programu Miasto Kościan pozyskało środki w łącznej kwocie ponad 31,3 mln zł, które przeznaczone zostały na działania związane z przebudową obiektów użyteczności publicznej, remontami dróg oraz pracami konserwatorskimi.

Wnioskodawca	Inwestycja	Kwota przyznanego dofinansowania	Data ogłoszenia wyników
Miasto Kościan	Kompleksowa termomodernizacja Szkoły Podstawowej nr 1 w Kościanie wraz z salą gimnastyczną	7 077 500 zł	25.10.2021
Miasto Kościan	Przebudowa ul. Marcela Żółtowskiego w Kościanie	1 805 000 zł	25.10.2021
Miasto Kościan	Przebudowa dachu Szkoły Podstawowej nr 1 w Kościanie	1 395 000 zł	25.10.2021
Miasto Kościan	Budowa zadaszonych boisk wielofunkcyjnych z budynkiem zaplecza socjalno-szatniowego i infrastrukturą towarzyszącą w Kościanie	4 410 000 zł	30.05.2022
Miasto Kościan	Przebudowa ul. Św. Ducha, ul. Moniuszki oraz ul. Bocznej w Kościanie	4 697 493 zł	30.05.2022

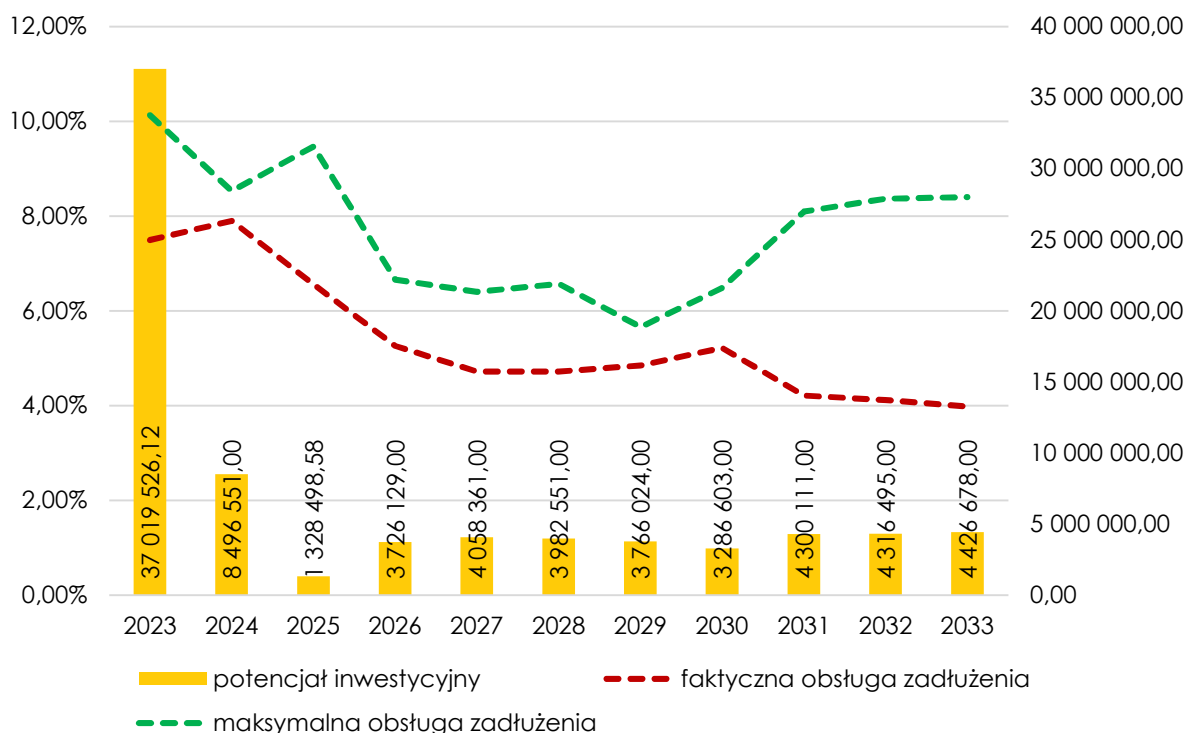

Miasto Kościan	Budowa oświetlenia energooszczędnego ulicznego i osiedlowego z systemem monitorowania	1 903 500 zł	30.05.2022
Miasto Kościan	Prowadzenie prac konserwatorsko-restauratorskich przy zabytku: 9 witraży w nawie i kaplicy kościoła pw. NMP Wniebowziętej w Kościanie	460 600 zł	26.09.2023
Miasto Kościan	Kompleksowa przebudowa ul. Modrzewiowej, Kochanowskiego, Iwaskiewicza, Słowackiego, Prusa, Jodłowej, Kraszewskiego, Bojanowskiego i Bednarkiewicza	7 410 000 zł	7.10.2023
Miasto Kościan	Kompleksowa przebudowa ul. Wodnej, Garbarskiej i Masztalerza w Kościanie wraz z opracowaniem dokumentacji projektowej oraz działaniami promocyjnymi	1 900 000 zł	7.10.2023

Potencjał inwestycyjny

Poniższy wykres przedstawia prognozowany sposób kształtowania się wskaźnika obsługi zadłużenia w Mieście Kościanie w latach 2023-2033. Podstawą prognozy jest Uchwała nr LI/616/23 Rady Miejskiej Kościana z dnia 26 października 2023 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miejskiej Kościan na lata 2023-2036. Wskaźnik pozwala na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Miasta w przyszłości. Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Miasta Kościana pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań finansowych.

Wykres przedstawia także potencjał inwestycyjny, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2023-2033. Dane wskazują, że potencjał inwestycyjny Miasta Kościana najwyższą wartość osiągnie w 2023 roku. Wyniesie on wówczas ponad 37 mln zł. W następnym roku szacuje się jednak, że nakłady majątkowe spadną ponad 4-krotnie i wyniosą ok. 8,4 mln zł. W kolejnych latach osiągną one znacznie niższe wartości, które oscylować będą średnio na poziomie 3,68 mln zł. Jest to spowodowane otrzymaniem jednorazowych dotacji inwestycyjnych z środków zewnętrznych oraz kosztami obsługi zadłużenia. Sytuacja ta może jednak ulec zmianie i uzależniona jest od stanu i wydajności gospodarki narodowej. Należy mieć również na uwadze, że WPF najbardziej precyzyjnie odnosi się do roku bieżącego i przyszłego.

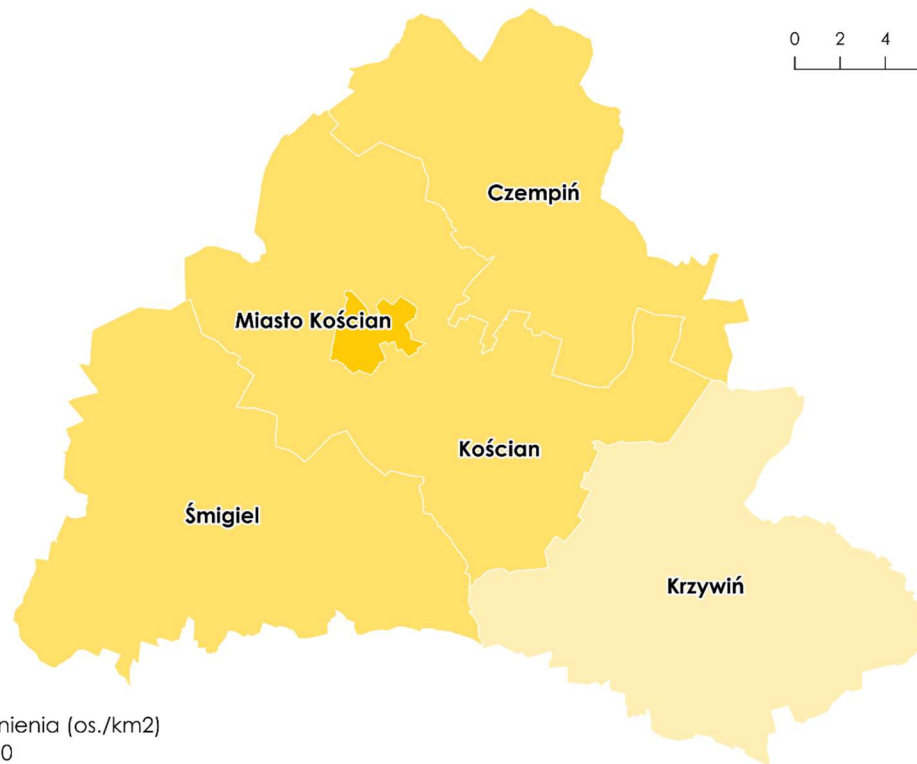
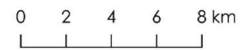
Ryc. 33. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Miasta Kościana na lata 2023-2033

Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały nr LI/616/23 Rady Miejskiej Kościana z dnia 26 października 2023 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miejskiej Kościana na lata 2023-2036.

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Miasto Kościan w 2022 roku zamieszkiwały 23 563 osoby (GUS), co stanowiło ok. 30% wszystkich mieszkańców powiatu kościańskiego. W tym samym roku gęstość zaludnienia na terenie badanej jednostki wyniosła 2 615,2 os./km². Był to wówczas najwyższy wynik w powiecie – w pozostałych gminach średnia gęstość zaludnienia kształtowała się na poziomie zaledwie 75 os./km², ponieważ są to gminy wiejskie.

LEGENDA

gęstość zaludnienia (os./km²)

poniżej 75,0

75,1-90,0

powyżej 90,1

Ryc. 34. Gęstość zaludnienia w powiecie kościańskim w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Poniższa tabela przedstawia zmiany liczby ludności w Mieście Kościanie na tle powiatu kościańskiego oraz grupy porównawczej w latach 2018-2022. Z analizy danych wynika, że w badanym okresie liczba ludności w Kościanie powoli spada. W 2018 roku wynosiła ona bowiem 23 923 tys. osób, a w 2022 roku – 23 563 osób. Dynamika zmian kształtowała się zatem na średnim poziomie 99,6%, co świadczy o powolnym spadku liczby ludności na badanym terenie. Na tle grupy porównawczej wynik ten był jednak stosunkowo korzystny – w Kole i Turku zaobserwowano znacznie większy spadek ludności na przestrzeni analizowanego okresu (średnia dynamika zmian dla tych jednostek wyniosła kolejno 97,3% i 97,8%). Z kolei w Wągrowcu i Złotowie odnotowano korzystniejszą sytuację społeczną – w latach 2018-2022 liczba mieszkańców we wskazanych gminach ulegała nieznacznym zmianom.

Tab. 17. Zmiany liczby ludności w powiecie kościańskim i grupie porównawczej w latach 2018-2022

JST	2018	2019	2020	2021	2022	udział w 2022 r.	średnia dynamika
powiat kościański	79 230	79 183	78 148	77 783	77 404	100%	99,4%
Kościan	23 923	23 876	24 070	23 832	23 563	30%	99,6%
Koło	21 994	21 686	20 480	20 064	19 686	-	97,3%
Turek	27 109	26 833	25 521	25 169	24 788	-	97,8%
Wągrowiec	25 648	25 686	25 786	25 584	25 457	-	99,8%
Złotów	18 446	18 532	18 789	18 525	18 275	-	99,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Liczba ludności w jednostkach samorządu terytorialnego kształtowana jest przez dwie zmienne: przyrost naturalny oraz saldo migracji. Przyrost naturalny to różnica pomiędzy urodzeniami żywymi a zgonami. Z kolei saldo migracji to różnica pomiędzy osobami zameldowanymi a osobami wymeldowanymi na danym obszarze.

Analizując zawarte w poniższej tabeli dane zaobserwowano, że wszystkie jednostki z grupy porównawczej charakteryzowały się w 2022 roku ujemnym przyrostem naturalnym. W Mieście Kościanie wartość tego wskaźnika wyniosła -3,33 na 1 tys. mieszkańców. Wynik ten przewyższał wówczas średnią wojewódzką (-2,16) oraz powiatową (-2,65). Oznacza to, że badana jednostka ulegać będzie większej oraz szybszej depopulacji niż pozostałe gminy w powiecie. Z kolei na tle grupy porównawczej Kościan charakteryzował się w 2022 roku umiarkowaną sytuacją społeczną. W Kole i Turku odnotowano bowiem najniższe wartości badanego wskaźnika – przyrost naturalny w tych jednostkach kształtował się kolejno na poziomie -7,25 oraz -6,77. Z kolei w Wągrowcu oraz Złotowie zaobserwowano relatywnie najkorzystniejszą sytuację społeczną. Spadek ludności na tych terenach był bowiem najpowolniejszy.

W 2022 roku takie jednostki jak Kościan, Koło, Turek, Wągrowiec, Złotów oraz powiat kościański odznaczały się ujemnym saldem migracji. W Mieście Kościanie wartość tego wskaźnika kształtowała się na poziomie -7,04. Wynik ten był znacznie niższy od średniej dla powiatu kościańskiego (-1,56), co może wskazywać na preferencje mieszkańców do osiedlania się na terenach w strefie podmiejskiej lub wiejskiej. Znaczny odpływ ludności zaobserwowano również w Kole (-11,88), Turku (-9,33) oraz Złotowie (-11,08). Z kolei korzystniejszą sytuację, pod względem migracji, odnotowano w Wągrowcu – wartość tego wskaźnika kształtowała się w tej jednostce na poziomie -2,90. Z przedstawionych danych wynika, że władze Kościana powinny podejmować działania, które zachęcą mieszkańców do pozostania na terenie jednostki oraz zachęcą nowych mieszkańców do osiedlania się na tym obszarze.

Tab. 18. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Mieście Kościanie w latach 2018-2022 na tle powiatu kościańskiego, województwa wielkopolskiego i grupy porównawczej

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.
woj. wielkopolskie	-2,16	-0,80	0,40	0,01
pow. kościański	-2,65	-1,14	-1,56	0,13
Kościan	-3,33	-0,93	-7,04	-1,66
Koło	-7,25	-0,97	-11,88	-1,98
Turek	-6,77	-1,21	-9,33	-0,21
Wągrowiec	-1,37	-0,48	-2,90	-0,84
Złotów	-3,10	-1,06	-11,08	-2,72

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W poniższej tabeli przedstawione zostały dane dotyczące udziału mieszkańców w wieku 25-34 lat w ludności Miasta ogółem oraz udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym w Mieście Kościanie w latach 2018 i 2022 na tle średnich wyników województwa wielkopolskiego i powiatu kościańskiego. Analizie poddano wskazane grupy wiekowe, ponieważ w znaczącym stopniu determinują one sposób w jaki rozwija się dana jednostka terytorialna pod względem potencjału demograficznego. Osoby w wieku 25-34, zwane również osobami w wieku kreatywnym, stanowią bowiem grupę, która w sposób znaczący wpływa na kształt lokalnej sytuacji demograficznej – osoby znajdujące się w tym przedziale wiekowym są najbardziej skłonne do założenia rodziny, wyboru „miejsca do życia”, kupna mieszkania oraz podjęcia stałej pracy – a co za tym idzie zapewnienia zastępowalności pokoleń. Z kolei wysoki odsetek seniorów w danej społeczności wiąże się z koniecznością zwiększenia wydatków w takich obszarach jak opieka społeczna oraz dostosowania infrastruktury do ich potrzeb.

W 2018 roku odsetek mieszkańców w wieku kreatywnym na terenie Miasta Kościana wyniósł 14,87%. Wynik ten nieznacznie przewyższał wówczas średnią powiatu kościańskiego oraz województwa wielko-

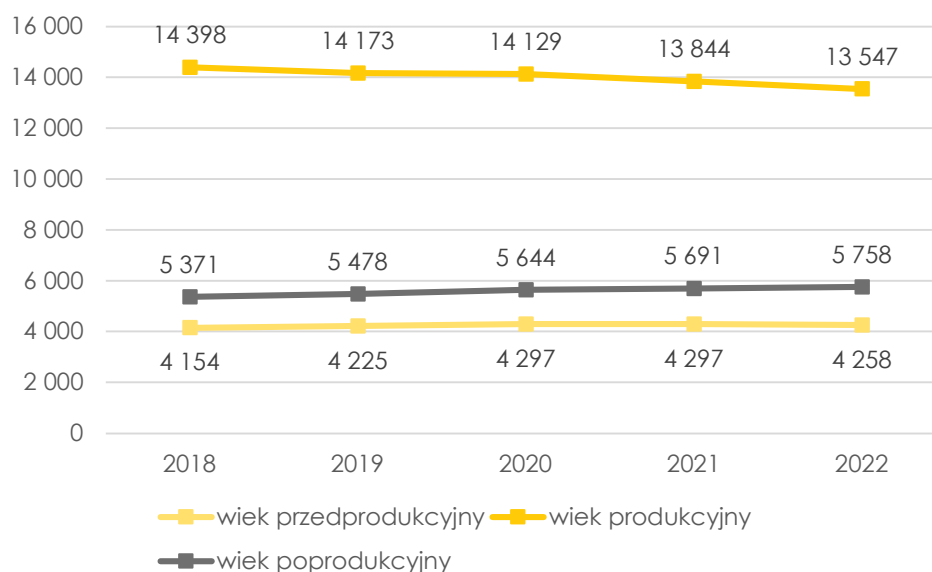
polskiego. Z kolei w 2022 roku wartość tego wskaźnika dla badanej jednostki kształtowała się na poziomie 11,46%. Dynamika zjawiska wyniosła zatem 77%, co oznacza znaczący spadek ludności w tej grupie wiekowej. Dodatkowo wynik osiągnięty na poziomie Kościana na końcu badanego okresu znajdował się poniżej średniej dla jednostek porównawczych. Jest to zmiana niekorzystna, świadcząca o odpływie ludzi młodych z tego terenu, które świadczy o niskiej atrakcyjności Kościana dla mieszkańców wchodzących w dorosłość. Dodatkowo zjawisko to postępuje szybciej niż w innych gminach Wielkopolski. Analizując z kolei sposób w jaki kształtowała się liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym zauważono, że w 2018 roku odsetek seniorów na terenie Kościana kształtował się na poziomie 27,5%. Wynik ten przewyższał wówczas średnią wojewódzką i powiatową o kilka punktów procentowych. W 2022 roku wartość tego wskaźnika wynosiła już 32,6%. Dynamika zmian wyniosła zatem 119%. Oznacza to, że w Mieście Kościanie następuje powolny spadek udziału ludzi młodych w społeczeństwie, a coraz szybciej wzrasta odsetek seniorów.

Tab. 19. Wskaźniki demograficzne dla Miasta Kościana w 2018 i 2022 roku na tle powiatu kościańskiego i województwa wielkopolskiego

JST	mieszkańcy w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem (%)			ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym (%)		
	2018	2022	dynamika	2018	2022	dynamika
woj. wielkopolskie	14,53	13,13	90%	24,20	27,70	114%
pow. kościański	14,63	12,39	85%	22,90	27,60	121%
Kościan	14,87	11,46	77%	27,50	32,60	119%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Opisane powyżej dane mają swoje odzwierciedlenie w poniżej rycinie. Wyraźnie widać na niej znaczący spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym na terenie Miasta Kościana. W analizowanym okresie liczba ta spadła o 851 osób, a dynamika zjawiska wyniosła tym samym 94%. Jednocześnie zaobserwowano wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. W 2018 roku na terenie Miasta Kościana było 5 371 seniorów. Z kolei w 2022 roku było ich już 5 758. Oznacza to, że dynamika zjawiska wyniosła ok. 107%. Na przestrzeni badanego okresu zaobserwowano również wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Ich liczba zwiększyła się bowiem o 104 osoby, a dynamika zjawiska wyniosła 102,5%. Niemniej jednak w przyszłości Miasto może doświadczyć problemów związanych z brakiem zastępowalności pokoleń na rynku pracy – odsetek seniorów rośnie szybciej niż odsetek osób młodych, co oznacza, że więcej osób schodzi z rynku pracy niż na niego wchodzi. Ponadto, może okazać się być koniecznym zwiększenie nakładów finansowych na świadczenia społeczne i usługi opiekuńcze.

Ryc. 35. Struktura ludności w Mieście Kościanie w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Należy również zaznaczyć, że w perspektywie najbliższych kilku lat liczba seniorów będzie stanowić połowę osób w wieku produkcyjnym w Mieście. Dodatkowo odsetek osób w wieku starszym w ogóle populacji przekroczył odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym, a różnica ta z każdym rokiem pogłębia się, co w przyszłości stanowić będzie znaczne wyzwanie rozwojowe dla badanej jednostki.

3.2. Kapitał społeczny

Żłobki i przedszkola

Na terenie Miasta podmiotem realizującym zadanie Gminy z zakresu opieki nad dziećmi do lat 3 jest Klub dziecięcy „Mini Oxford”, który funkcjonuje w ramach Centrum Rozwoju Dziecka w Kościanie. Placówka podzielona jest na 3 oddziały, które zlokalizowane są przy ul. Zygmunta Sierakowskiego 41A oraz ul. Grodziska 31 w Kościanie. Klub zapewnia łącznie miejsca dla 70 podopiecznych – w momencie opracowywania niniejszej Diagnozy wszystkie miejsca były zajęte. Miesięczny koszt pobytu dziecka w placówce wynosi 800 zł, a dzienna kwota wyżywienia 12 zł. Dodatkowo rodzeństwu uczęszczającemu do instytucji przysługuje 10% zniżki. Wszystkie oddziały Klubu otwarte są od poniedziałku do piątku w godzinach 6:30-17:30.

Opieka przedszkolna w Kościanie prowadzona jest z przez sześć placówek publicznych oraz cztery przedszkola prywatne. Największą placówką przedszkolną na terenie Miasta, pod względem liczby przyjętych dzieci, stanowi Przedszkole nr 5 w Kościanie, które zlokalizowane jest przy ul. Naclawskiej 25. Organem prowadzącym Przedszkole jest osoba fizyczna (Natalia Olga Aleksandrov). Przedszkole otwarte jest od poniedziałku do piątku w godzinach 6:30-17:00. W 2022 roku do placówki uczęszczało 174 dzieci, które podzielone zostały na 7 grup. Średnia wielkość oddziału wynosiła zatem 24,9 podopiecznych.

Tab. 20. Przedszkola na terenie Miasta Kościana (dane za 2022 rok)

Nazwa przedszkola/oddziału przedszkolnego	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
przedszkola publiczne				
Samorządowe Przedszkole nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Wandy Chotomskiej w Kościanie	147	6	24,5	6:30-17:00
Samorządowe Przedszkole nr 2 w Kościanie	166	7	23,7	6:30-16:30
Samorządowe Przedszkole nr 3 w Kościanie	122	5	24,4	6:30-16:30

Samorządowe Przedszkole nr 4 Misia Uszatka w Kościanie	135	5	27,0	6:30-16:30
Przedszkole nr 5 w Kościanie	174	7	24,9	6:30-17:00
Przedszkole nr 6 w Kościanie	168	7	24,0	6:30-17:00
przedszkola niepubliczne				
Przedszkole Niepubliczne "Wesołe Skrzaty"	27	1	27,0	6:30-17:00
Przedszkole Niepubliczne "Beniaminek"	48	3	16,0	6:30-17:00
Przedszkole Niepubliczne "Wesołe Przedszkole"	54	4	13,5	6:30-17:00
Przedszkole Niepubliczne "Montessori"	53	3	17,7	6:30-17:00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego Kościana.

Miesięczny koszt utrzymania jednego dziecka w przedszkolu publicznym na terenie Miasta Kościana w 2022 roku wyniósł 1 205,72 zł. Z kolei wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym w tym samym roku wyniosła 904,29 zł. W porównaniu z rokiem 2018, koszt utrzymania dziecka w przedszkolu gminnym oraz wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym wzrosły o 24,3%.

Tab. 21. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Mieście Kościanie.

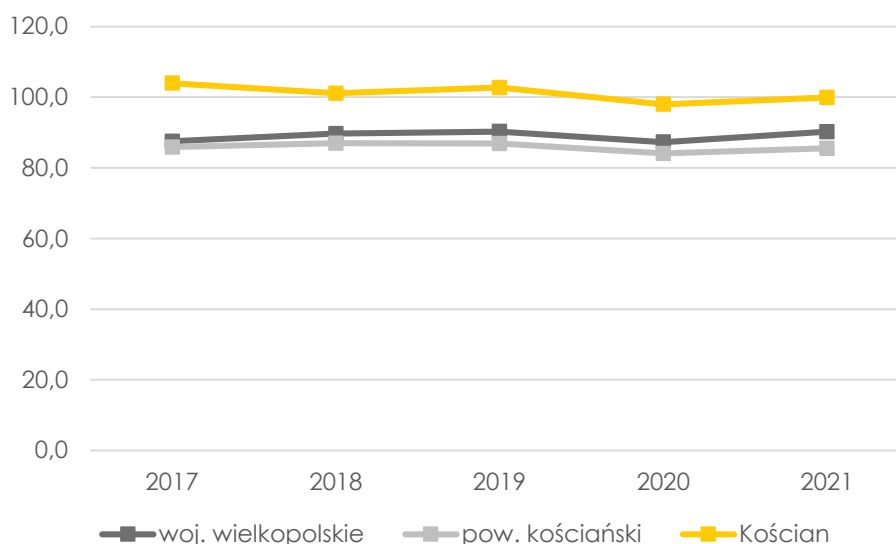
	2018	2019	2020	2021	2022
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	970,06	965,89	1 115,26	1 175,24	1 205,72
Wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym (zł)	727,54	724,42	836,45	881,43	904,29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego Kościana.

Liczba dzieci z terenu Miasta w przedszkolach na terenie innych gmin wyniosła w 2022 roku 49 podopiecznych, a liczba dzieci z terenów innych gmin w przedszkolach na terenie Kościana – 162. Oznacza to, że spośród wszystkich dzieci objętych opieką przedszkolną w badanej jednostce (łącznie 1 094 os.), ok. 85% stanowili podopieczni z terenu Miasta Kościana.

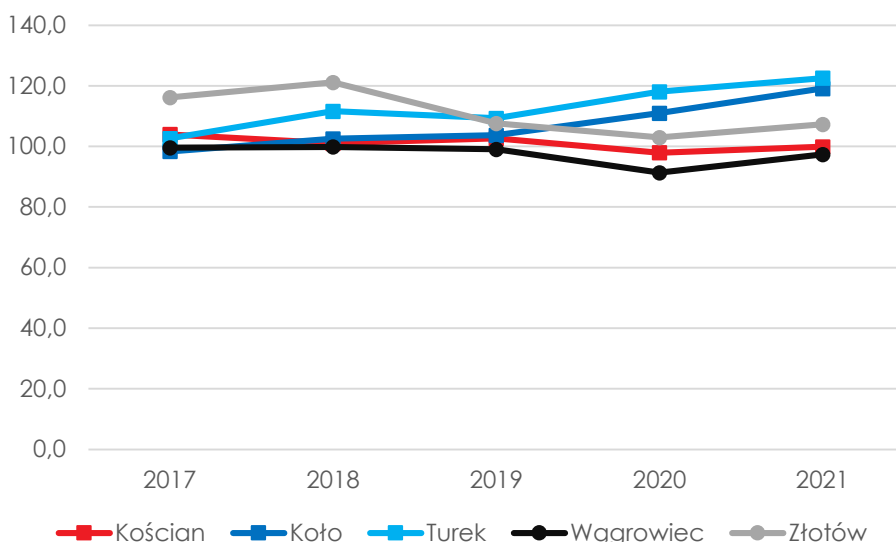
Poniższy wykres przedstawia odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Mieście Kościanie w latach 2017-2021 na tle powiatu kościańskiego i województwa wielkopolskiego⁸. Z analizy danych wynika, że w sprawozdawanym okresie niemalże wszystkie dzieci z terenu badanej jednostki uczęszczały do placówek przedszkolnych. Zaobserwowano również, że w latach 2017-2019 udział ten przekroczył poziom 100%. Oznacza to, że do przedszkoli na terenie Miasta uczęszczają dzieci z innych gmin. Ponadto, na przestrzeni całego okresu badań wartości osiągnięte przez Miasto Kościan przewyższały średnią województwa oraz powiatu. Jest to zjawisko pozytywne, świadczące o dobrze rozwiniętym sektorze związanym ze świadczeniem usług przedszkolnych oraz opieką nad dziećmi na terenie badanej jednostki, który realizowany jest przy udziale placówek niepublicznych.

⁸ Przedstawione dane pochodzą z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (BDL GUS). Mogą one różnić się od danych pochodzących z Urzędu Miejskiego Miasta Kościana, ze względu na niejednakowe metody zbierania danych.

Ryc. 36. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Mieście Kościanie w latach 2017-2021 na tle powiatu kościańskiego i województwa wielkopolskiego
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Porównując zebrane dla Miasta Kościana dane z pozostałymi jednostkami z grupy porównawczej zaobserwowano, że we wszystkich jednostkach udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym kształtował się na podobnym poziomie. W latach 2017-2019 Kościan, Koło oraz Wągrowiec odnotowały bardzo zbliżone wyniki – pomiędzy wskazanymi miastami różnice wynosiły wówczas 2-3 punkty procentowe. Niemniej jednak w pozostałych latach zaobserwowano znaczne zmiany. W Kole i Turku odnotowano bowiem znaczny wzrost wartości analizowanego wskaźnika. Z kolei w Kościanie, Wągrowcu i Złotowie udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym zmalał. W badanej jednostce nie był to jednak spadek znaczący, dlatego nie zauważa się konieczności podejmowania dodatkowych działań w zakresie dotychczas prowadzonej polityki przedszkolnej.

Ryc. 37. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Mieście Kościanie w latach 2017-2021 na tle grupy porównawczej
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Edukacja szkolna

Na terenie Miasta Kościana funkcjonują 4 szkoły podstawowe. W 2022 roku największą placówką oświatową, pod względem liczby przyjętych uczniów, była Szkoła Podstawowa nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi im. Feliksa Stamma w Kościanie – uczęszczało do niej bowiem 722 dzieci, podzielonych na 33 oddziały klasowe. Średnia wielkość jednego oddziału wynosiła 21,9 uczniów, a liczba etatów nauczycieli – 74,64. Na jednego nauczyciela przypadło zatem ok. 9 podopiecznych. W tym samym roku drugą co do wielkości placówką oświatową na terenie Miasta stanowiła Szkoła Podstawowa nr 4 im. Mariana Koszewskiego w Kościanie. Uczęszczało do niej wówczas 644 uczniów, podzielonych na 29 oddziałów klasowych. Średnia wielkość oddziału wynosiła zatem 22,2, a na jednego nauczyciela przypadało ok. 11 uczniów. W tym samym roku najmniejszą placówką oświatową na terenie Miasta Kościana była Szkoła Podstawowa nr im. Władysława Broniewskiego w Kościanie. Uczęszczało do niej 297 uczniów, podzielonych na 13 oddziałów klasowych. Na jednego nauczyciela przypadało ok. 10 uczniów.

Tab. 22. Szkoły podstawowe na terenie Miasta Kościana (dane za 2022 rok)

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli	Zmianowy system pracy
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Powstańców Wielkopolskich w Kościanie	516	24	21,5	51,07	nie
Szkoła Podstawowa nr 2 im. Władysława Broniewskiego w Kościanie	297	13	22,8	30,44	nie
Szkoła Podstawowa nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi im. Feliksa Stamma w Kościanie	722	33	21,9	74,64	nie
Szkoła Podstawowa nr 4 im. Mariana Koszewskiego w Kościanie	644	29	22,2	59,11	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego Kościana.

Poniższa tabela przedstawia stan bazy dydaktycznej szkół podstawowych, znajdujących się na terenie Miasta Kościana w 2022 roku. Wszystkie placówki posiadały wówczas dostęp do obiektów sportowych w postaci sal gimnastycznych, a Szkoła Podstawowa nr 4 dodatkowo zapewniała swoim podopiecznym zajęcia z wychowania fizycznego również na hali sportowej. W tym samym roku wszystkie kościańskie placówki oświatowe, z wyjątkiem Szkoły Podstawowej nr 2, dysponowały pracownikami językowymi. Należy również zaznaczyć, że Szkoła Podstawowa nr 3 jako jedyna posiadała oddziały integracyjne. Ponadto, wszystkie szkoły na terenie Kościana posiadały systemy monitoringu wizyjnego, świetlice oraz gabinety pielęgniarskie. Analizie nie poddane zostały takie parametry jak liczba sal lekcyjnych czy liczba dostępnych komputerów i projektorów ze względu na różnice w ilości uczniów oraz odmienne potrzeby edukacyjne w poszczególnych placówkach.

Tab. 23. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Miasta Kościana (dane za 2022 rok)

Nazwa szkoły:	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Powstańców Wielkopolskich w Kościanie	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Władysława Broniewskiego w Kościanie	Szkoła Podstawowa nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi im. Feliksa Stamma w Kościanie	Szkoła Podstawowa nr 4 im. Mariana Koszewskiego w Kościanie
Liczba sal lekcyjnych	22	15	33	23
Rodzaj i stan obiektów sportowych	sala gimnastyczna (stan dobry), sala korekcyjna (stan dobry)	mała sala gimnastyczna (do remontu), duża sala gimnastyczna (do remontu)	sala gimnastyczna (dobry)	hala sportowa, sala gimnastyczna (stan dobry)
Pracownie językowe	tak	nie	tak	tak

Klasy dwujęzyczne /sportowe/integracyjne	nie	nie	klasy integracyjne - tak	nie
Komputery do użytku uczniów	74	20	75	112
Projektory multimedialne	17	13	21	2
Kamery-monitoring szkolny	tak	tak	tak	tak
Szafki dla każdego ucznia	nie	tak	dla 138 uczniów	klasy IV-VIII tak
Świetlice	tak, 7:00-16:00	tak, 8:00-15:15	tak, 6:30-16:30	tak, 6:30-16:30
Parkingi dla kadr/rodziców	tak	tak	tak	nie
Gabinet pielęgniarstwa/stomatologiczny	tak/nie	tak/nie	tak/tak	tak/nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego Kościana.

W latach 2018-2022 łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie Miasta Kościana wraz z klasami „0” kształtowała się na średnim poziomie 3 078 uczniów i ulegała nieznacznym zmianom. Zmiany te wynikały przede wszystkim z reformy systemu oświatowego w Polsce oraz różnicy w liczbie dzieci, które w danym roku zaczynały lub kończyły etap edukacji.

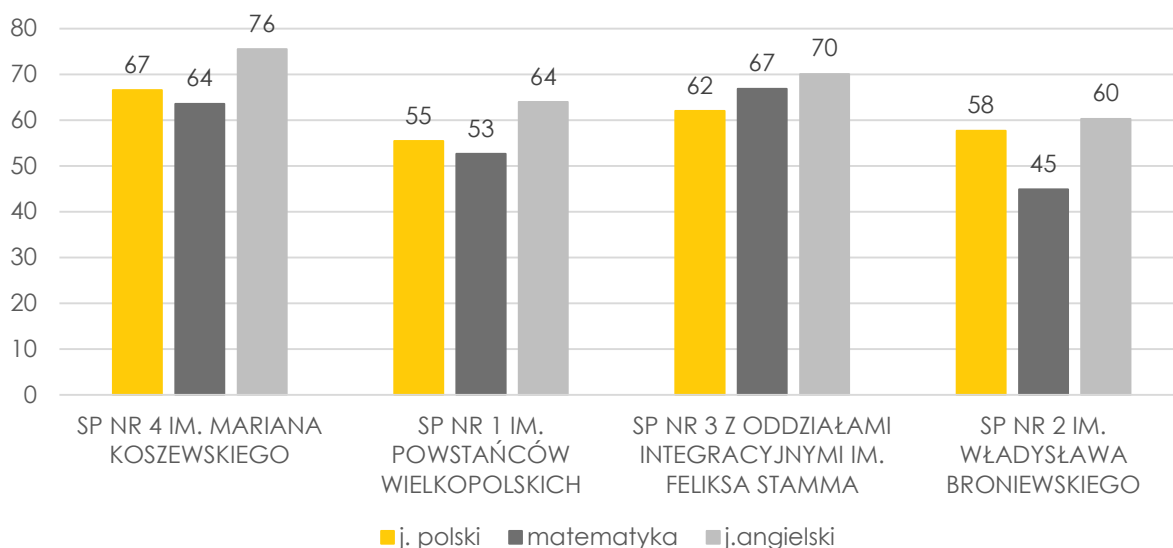
Tab. 24. Liczba uczniów uczęszczająca do szkół na terenie Miasta Kościana wraz z klasami “0” (dane za 2022 rok)

	2018	2019	2020	2021	2022
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy wraz z klasami “0” (os.)	3019	3144	3096	3101	3034

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego Kościana.

Badania postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów może przybierać różne formy. Najczęściej wykorzystywanymi do tego celu narzędziami są sprawdziany wewnętrzne oraz zewnętrzne, a także konkursy przedmiotowe. W celu przeanalizowania poziomu nauczania w szkołach na terenie Kościana porównano średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w poszczególnych placówkach oświatowych w 2022 roku. Następnie analizie poddano uśrednione dla całego Miasta wyniki tychże egzaminów na tle średniej powiatu kościańskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2020-2022.

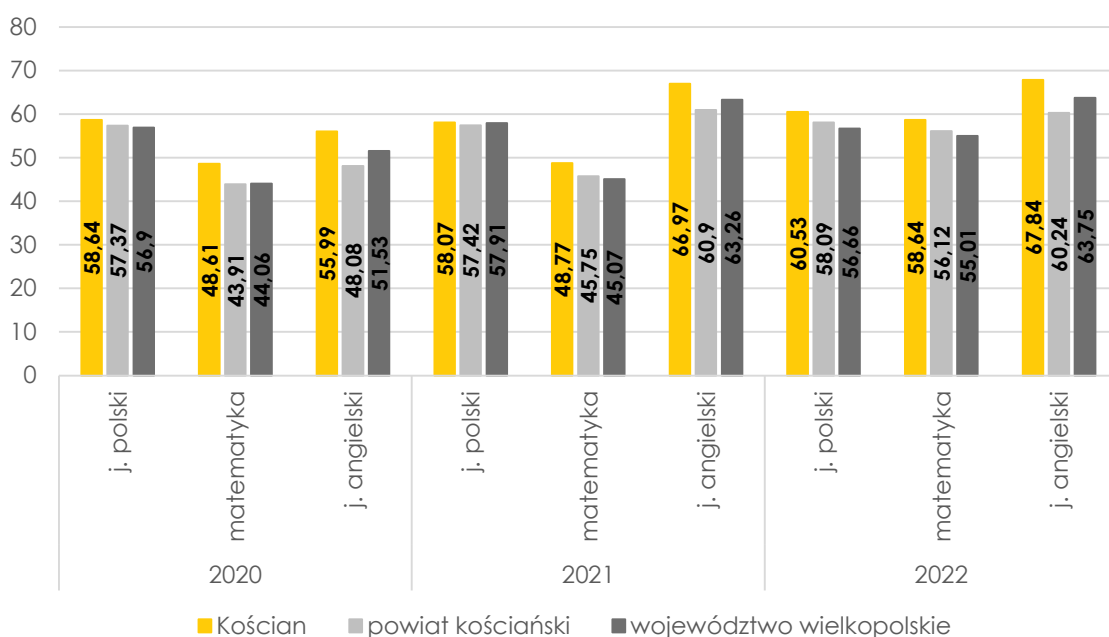
W 2022 roku egzaminy z języka polskiego i języka angielskiego najlepiej napisali uczniowie Szkoły Podstawowej nr 4 im. Mariana Koszewskiego w Kościanie. Wyniki z tych części egzaminu kształtowały się bowiem na poziomie 67% i 76%. Z kolei absolwenci Szkoły Podstawowej nr 3 im. Feliksa Stamma zdobyli najwyższe wyniki z egzaminu z matematyki – średni wynik dla tej placówki wyniósł 67%. Z egzaminem ósmoklasisty najgorzej poradzili sobie za to uczniowie Szkoły Podstawowej nr 2 im. Władysława Broniewskiego.

Ryc. 38. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w % w szkołach podstawowych na terenie Miasta Kościana w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2022 w Poznaniu.

Uczniowie szkół podstawowych, znajdujących się na terenie badanej jednostki, osiągnęli dosyć zbliżone wyniki na egzaminie ósmoklasisty w porównaniu z powiatem kościańskim i województwem wielkopolskim. Zaobserwowano jednak, że w latach 2020-2022 średnia wyników Miasta przewyższała średnią powiatu oraz województwa. Na przestrzeni badanego okresu uczniowie szkół podstawowych w Kościanie najlepiej radzili sobie z egzaminem z języka angielskiego, a najgorzej z egzaminem z matematyki.

Ryc. 39. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w % w szkołach podstawowych na terenie Miasta Kościana w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2022 w Poznaniu.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w latach 2017-2022 w Kościanie. Na przestrzeni badanego okresu wydatki związane z edukacją w na terenie Miasta znacząco wzrosły. W 2017 roku kształtowały się one na poziomie przekraczającym 35,2 mln zł, a w 2022 roku wynosiły już ponad 63,9 mln zł. Odnotowano zatem wzrost na poziomie ok. 181%. Sytuacja ta spowodowana była wzrostem środków finansowych przeznaczanych na wydatki bieżące, w tym wynagrodzenia pracowników oświatowych oraz przeprowadzone prace termomodernizacyjne placówek szkolnych na terenie Miasta w latach 2021-2022. Dodatkowo zaobserwowano znaczący wzrost różnicy między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801. Oznacza to, że w analizowanym okresie wzrosły koszty związane z utrzymaniem szkół. Ponadto zmianom uległ również stopień pokrycia wydatków z subwencji oświatowej. Najwyższy stopień pokrycia wydatków odnotowano w 2017, które kształtowało się na poziomie 51%. Z kolei najniższy w 2022 roku, kiedy to stopień pokrycia osiągnął wartość 36%. Należy jednak zaznaczyć, że dużą część wydatków stanowiły wydatki majątkowe, dodatkowo sfinansowane z środków zewnętrznych.

Tab. 25. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Mieście Kościanie w latach 2017-2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
WYDATKI OGÓŁEM	35 276 200,00	38 266 782,58	37 761 537,40	42 294 329,10	56 256 271,98	63 916 343,26
Wydatki bieżące, w tym:	32 632 217,03	35 572 418,40	37 572 255,22	41 218 068,69	44 746 413,92	50 908 226,51
<i>Wynagrodzenia i pochodne</i>	25 881 858,12	27 956 487,56	29 788 662,92	33 283 198,09	35 815 731,66	38 321 141,78
<i>Pozostałe wydatki bieżące</i>	6 750 358,91	7 615 930,84	7 783 592,30	7 934 870,60	8 930 682,26	12 587 084,73
Wydatki majątkowe	2 643 982,97	2 694 364,18	189 282,18	1 076 260,41	11 509 858,06	13 008 116,75
SUBWENCJA OŚWIATOWA	18 056 155,00	18 892 664,00	20 243 847,00	20 633 810,00	21 325 359,00	22 883 013,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	17 220 045,00	19 374 118,58	17 517 690,40	21 660 519,10	34 930 912,98	41 033 330,26
Stopień pokrycia	51%	49%	54%	49%	38%	36%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego Kościana.

Szkolnictwo ponadpodstawowe na terenie Miasta realizowane jest przez I Liceum Ogólnokształcące im. Oskara Kolberga w Kościanie (Uchwała nr XXXVII/348/93 Rady Miejskiej Kościana z dnia 21 grudnia 1993 r. w sprawie przejęcia prowadzenia liceum ogólnokształcącego im. Oskara Kolberga w Kościanie jako zadanie własne). Organem prowadzącym jest Miasto Kościan a nadzór pedagogiczny sprawuje Kuratorium Oświaty w Poznaniu. Kościańskie Liceum to szkoła z ponad 100-letnią tradycją. Placówka zapewnia swoim uczniom dostęp do bogatej bazy dydaktycznej, infrastruktury sportowej oraz biblioteki. W szkole odbywają się również liczne zajęcia pozalekcyjne, które pozwalają na rozwój różnych pasji i zainteresowań wśród uczniów. Ponadto Liceum prowadzi współpracę z placówkami zza granicy, w ramach której dzieci mają możliwość wyjazdu na wymianę uczniowską.

Na terenie Miasta działa również Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Franciszka Ratajczaka (organem prowadzącym jest powiat kościański), Zakład Doskonalenia Zawodowego Ośrodek Kształcenia w Kościanie, Ośrodek Szkolenia i Doksztalcania w Kościanie, Prywatne Centrum Edukacji w Kościanie oraz Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. ks. Józefa Surzyńskiego.

Głównym kierunkiem dojazdu uczniów do szkół ponadpodstawowych znajdujących się poza Miastem są: Poznań, Mosina, Leszno oraz Nietązkowo.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z zapisami zawartymi w art. 7 ust. 1 pkt. 14 Ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego oraz bezpieczeństwa obywateli, a także ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy.

Na terenie Miasta Kościana znajduje się Komenda Powiatowa Policji (KPP), której siedziba zlokalizowana jest przy ul. ks. Józefa Surzyńskiego 31. Służbę pełni w niej 138 funkcjonariuszy. Ponadto, KPP w Kościanie jest organem nadzorczym dla posterunków policji w Czempiniu, Krzywiniu oraz Śmiglu. W Mieście działa również Straż Miejska, której siedziba znajduje się w budynku Dworca Kolejowego PKP przy ul. Dworcowej 1. Służbę pełni w niej 6 funkcjonariuszy.

Za bezpieczeństwo mieszkańców odpowiadają również funkcjonariusze Ochotniczej Straży Pożarnej w Kościanie im. Ignacego Richtera. Jednostka ta włączona została do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG), a więc jej rejonem operacyjnym chronionym jest cały powiat kościański. Ponadto kościańskie OSP organizuje Turnieje Wiedzy Pożarniczej, zawody sportowo-pożarnicze, obozy Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych OSP, a także zabezpiecza imprezy masowe i święta kościelne.

Tab. 26. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Miasta Kościana

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
OSP Kościan im. Ignacego Richtera	ul. Ks. Bączkowskiego nr 5	tak

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego Kościana.

Miasto posiada również system monitoringu wizyjnego, który w latach 2016-2021 był intensywnie rozbudowywany. W 2022 roku Miasto posiadało 42 kamery, w tym 4 kamery obrotowe i 38 kamer stacjonarnych. Przesłankę do zainstalowania na terenie Kościana sieci monitoringu wizyjnego stanowiły akty wandalizmu, spożywanie alkoholu w miejscach zabronionych, wykroczenia drogowe, kradzieże, bójki oraz zaśmiecanie. Administratorem systemu jest Straż Miejska w Kościanie, a podgląd mają również funkcjonariusze KPP Kościan.

W momencie opracowywania niniejszego Dokumentu, najczęściej występującymi problemami w zakresie bezpieczeństwa publicznego w Kościanie były: kradzieże cudzego mienia, kradzieże sklepowe, kradzieże z włamaniem, uszkodzenia lub zniszczenia rzeczy, wandalizm, pobicia, zakłócanie spokoju, a także posiadanie narkotyków.

Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy

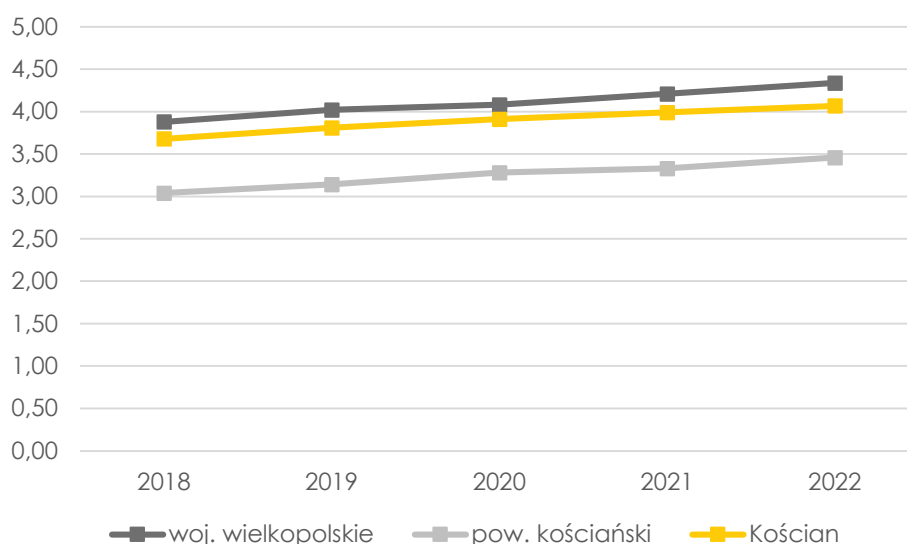
Otoczenie wewnętrzne

Na terenie Miasta Kościana funkcjonują łącznie 34 organizacje pozarządowe, które mają służyć diagnozowaniu i zaspakajaniu potrzeb mieszkańców. Prężnie rozwijające się organizacje pozarządowe zwiększają wpływ sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej, wpływają na zaangażowanie mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów oraz oddziałują na poprawiającą się jakość życia poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych. Wśród nich wyróżniają się:

- BASKET CLUB "OBRA";
- Fundacja Aktywny Senior "BUNIA";
- Fundacja SMILE;
- Klub Karate Gottsu Kościan;
- Klub Piłkarski OBRA 1912 Kościan;
- Klub Sportowy KOBRA KOŚCIAN;
- Klub Tańca Sportowego "Poezja";
- Kościański Klub Karpiovy PrideoCarp;
- Kościańskie Stowarzyszenie Amazonek "HIPOLITA";
- Kościańskie Stowarzyszenie Stwardnienia Rozsianego i Udaru Mózgu;
- Ludowy Klub Sportowy SANA;
- Międzyszkolny Klub Sportowy "TĘCZA" Kościan;
- Ochotnicza Straż Pożarna imienia Ignacego Richtera w Kościanie;
- Orkiestra Dęta Ochotniczej Straży Pożarnej w Kościanie;
- Polski Związek Niewidomych Okręg Wielkopolski Koło Terenowe Kościan;
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków;
- Polskie Towarzystwo Turystyczno- Krajoznawcze Oddział w Kościanie;
- Rzecznictwo Kościan;
- Stowarzyszenie "Jesteśmy Wśród Was";
- Stowarzyszenie Chór Męski "ARION" w Kościanie;
- Stowarzyszenie Kobiet Ziemi Kościańskiej;
- Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci z Niepełnosprawnością Intelektualną "PATRZMY SERCEM";
- Stowarzyszenie Orkiestra Dęta "TON" w Kościanie;
- Stowarzyszenie Oświatowe im. Dezyderego Chłapowskiego;
- Stowarzyszenie Rodziców Osób Niepełnosprawnych "RAZEM ŁATWIEJ" w Kościanie;

- Towarzystwo Sportowe Kręglarzy Kościańskich "JEDNOŚĆ";
- Towarzystwo Śpiewu "LUTNIA" im. Zygmunta Cichockiego przy Powiatowym Cechu Rzemiosł i Przedsiębiorczości w Kościanie;
- Uczniowski Klub Sportowy "CZWÓRKA";
- Uczniowski Klub Sportowy "KSM Tęcza";
- Uczniowski Klub Sportowy "TROPS SPRAWNI- RAZEM";
- Uczniowski Klub Sportowy SOKÓŁ;
- Uczniowski Klub Żeńskiej Piłki Siatkowej "UKŻPS" Kościan;
- Wielkopolska Organizacja Wojewódzka Ligi Obrony Kraju Zarząd Powiatowy w Kościanie;
- Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Wielkopolska Hufiec Kościan.

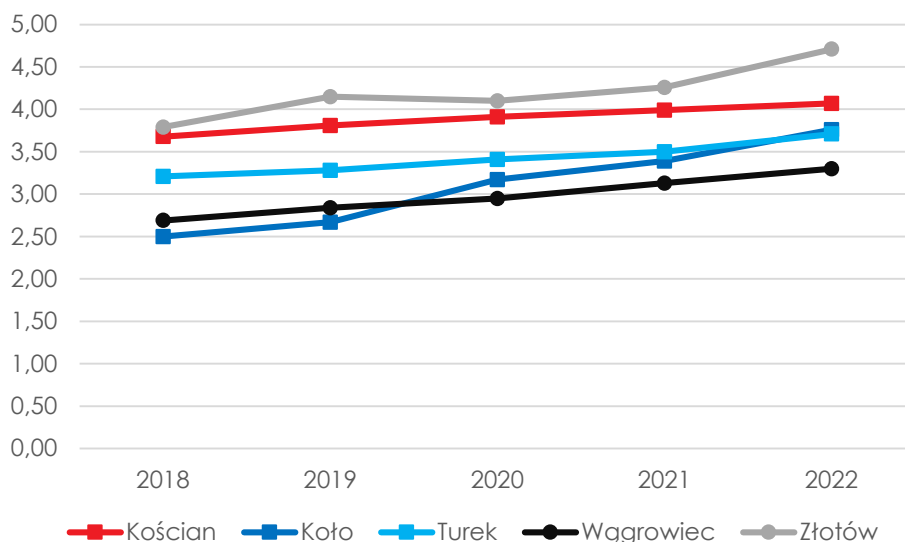
Na poniższej rycinie przedstawiona została liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Mieście na tle powiatu kościańskiego oraz województwa wielkopolskiego. W latach 2018-2022 ich liczba na terenie badanej jednostki wykazywała tendencję rosnącą i kształtowała się w przedziale od 3,68 do 4,07. W całym analizowanym okresie wynik ten przewyższał średnią dla województwa wielkopolskiego, ale nieznacznie odbiegał od średniej powiatu. Jest to zjawisko pozytywne, które świadczy o wysokiej aktywności społecznej mieszkańców Kościana.

Ryc. 40. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Mieście Kościanie na tle powiatu kościańskiego i województwa wielkopolskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując liczbę organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców stwierdzono, że w latach 2018-2022 Miasto Kościan było pod tym względem jednym z liderów na tle grupy porównawczej. Na przestrzeni badanego okresu Złotów był jedynym ośrodkiem miejskim, który osiągnął wyższą wartość tego wskaźnika. Oznacza to, że Miasto powinno kontynuować dotychczasowe założenia dotyczące wspierania rozwoju organizacji społecznych.

Ryc. 41. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Mieście Kościanie na tle powiatu kościańskiego i województwa wielkopolskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2023 roku w Kościanie wprowadzony został również budżet obywatelski. Jest to narzędzie umożliwiające lokalnej społeczności składanie projektów inwestycyjnych, które finansowane są z budżetu Miasta. W czerwcu 2023 roku prowadzony był nabór zgłoszeń w dwóch kategoriach – „duży” projekt (do 80 000 zł) i „mały” projekt (do 20 000 zł). Łącznie wpłynęło 9 propozycji projektów, z czego wybrane zostały do realizacji dwa przedsięwzięcia:

- „Na STRAŻy bezpieczeństwa!” – projekt doposażenia funkcjonariuszy z oddziału OSP w Kościanie w sprzęt niezbędny do walki z pożarami aut elektrycznych, aut hybrydowych, paneli fotowoltaicznych oraz innych nietypowych przedmiotów. Łączna kwota projektu wyniosła 72 800 zł.
- „Tablica wyników sportowych LED Sz. P. nr 4” – działanie mające na celu wyposażenie Hali Sportowej przy ul. Abpa Antoniego Baraniaka 1 w Kościanie w elektryczną tablicę wyników sportowych, która podniesie funkcjonalność obiektu. Łączna kwota projektu wyniosła 20 000 zł.

Otoczenie zewnętrzne

Miasto Kościan należy również do takich stowarzyszeń i porozumień jak:

- 1) **Wielkopolska Organizacja Turystyczna** – stowarzyszenie zrzesza podmioty działające w branży turystycznej na terenie wielkopolski, a jego głównym celem jest rozwój i promocja turystyki, a także budowanie silnej marki regionu. W ramach współpracy, Miasto Kościan bierze udział m.in. we wspólnych publikacji tematycznych, targach promocyjnych, szkoleniach i konferencjach oraz wydarzeniach kulturalno-sportowych o różnorodnej tematyce.
- 2) **Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości w Kościanie** – organizacja ma na celu wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, w szczególności w skali mikroekonomicznej, rozwój społeczno-gospodarczy, walkę z bezrobociem, prowadzenie działalności oświatowej oraz wspieranie inicjatyw społecznych.
- 3) **Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych (WOKISS)** – stowarzyszenie powstało w czerwcu 1990 roku. Od tego czasu wspiera ono promocję idei samorządności lokalnej oraz podnoszenie efektywności działania 245 gmin partnerskich oraz 30 powiatów w poszczególnych obszarach. Organizacja proponuje swoim członkom różnorodne formy aktywności: szkolenia, warsztaty, projekty edukacyjne, konferencje tematyczne, zjazdy klubów, a także działalność wydawniczą.

- 4) **Związek Miast Polskich** – organizacja reprezentuje interesy polskich miast, poprzez umacnianie współpracy oraz budowanie silnych więzi pomiędzy partnerami. Zajmuje się także promocją, innowacyjnością i dostarczaniem informacji w ramach licznych konferencji, które wpływają na skuteczność realizacji zadań na rzecz miast. Poza tym w ramach Systemu Analiz Samorządowych dokonuje porównań pomiędzy miastami, aby sprawdzić i udoskonalać ich efektywność. Związek cały czas powiększa ilość zrzeszonych miast, dlatego posiada dużo, nowych danych na temat aktualnej sytuacji w Polsce, które udostępnia m.in. w serwisie internetowym Forum Rozwoju Lokalnego.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Jednostkami odpowiedzialnymi za świadczenie usług związanych z ochroną zdrowia na terenie Miasta Kościana są takie podmioty jak:

- Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej – Szpital im. T. Dunina;
- Wielkopolskie Centrum Neuropsychiatryczne im. Oskara Bielawskiego;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie”;
- Poradnia Zespołu Lekarza Rodzinnego „Centrum”;
- Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej „Sigma”;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Puls” s.c.;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna;
- MEDICOR Gabinety Lekarskie;
- SONO-MEDICA Centrum Medyczne;
- Leszczyńskie Centrum Medyczne Ventriculus Sp. z o.o. oddział w Kościanie;
- Centrum Medyczne w Kościanie;
- Zakład Opieki Zdrowotnej Pracownia Rentgenodiagnostyki Tomma Kościan.

Dodatkowo na terenie Miasta znajduje się Szpitalny Oddział Ratunkowy (SOR), który zlokalizowany jest w Szpitalu im. T. Dunina przy ul. Szpitalnej 7.

Miasto organizuje również spotkania dla osób objętych wsparciem przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie z zakresu profilaktyki raka piersi, spotkania z zakresu profilaktyki onkologicznej dla wszystkich mieszkańców we współpracy z Ośrodkiem Profilaktyki i Epidemiologii Nowotworów w Poznaniu, a także badania cytologiczne.

Na terenie Miasta funkcjonuje także 12 aptek, które umożliwiają mieszkańcom kupno niezbędnych leków. Należą do nich:

- Apteka „Dr. Max”, ul. Szczepanowskiego 11;
- Apteka „Z misiem”, ul. Śmigielska 12E;
- Apteka Centralna, Rynek 19;
- Apteka Dbam o Zdrowie, ul. Śmigielska 53a;
- Apteka Grodzka, os. Jagiellońskie 51a;
- Apteka Grodzka, Rynek 28;
- Apteka Grodzka, ul. Bączkowskiego 3;
- Apteka Piastowska, os. Piastowskie 74;
- Apteka Pod Złotym Moździerzem, al. Kościuszki 6;
- Apteka przy al. Kościuszki 9;
- Apteka Śródmiejska, ul. Kruszewskiego 11;
- Apteka św. Łukasza, ul. Szkolna 54.

Jednostkami odpowiedzialnymi za świadczenie pomocy i usług społecznych w Kościanie są wymienione w poniżej tabeli podmioty. Głównym ośrodkiem wsparcia na terenie Miasta jest **Ośrodek Pomocy Społecznej** (OPS), który znajduje się przy ul. S. Szczepanowskiego 1 w Kościanie. Nadrzędnym celem działalności placówki jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Art.2). W 2022 roku, oprócz zadań statutowych, Ośrodek prowadził placówkę wsparcia dziennego – **Świetlicę Socjoterapeutyczną**, która

świadczyła usługi związane ze specjalistyczną opieką nad dziećmi. W ciągu roku szkolnego na zajęcia organizowane przez Świetlicę uczęszczało 57 dzieci. Dodatkowo placówka umożliwiła aktywne spędzenie czasu najmłodszym w trakcie ferii zimowych oraz wakacji letnich. W tym samym roku kościański OPS wspierał 28 rodzin poprzez pracę z **asystentami rodziny**. Ponad 70% objętych pomocą rodzin korzystało z usług asystenckich przez ponad rok. Ponadto, w Ośrodku prowadzony był również **Klub Integracji Społecznej**, w ramach którego działały takie grupy wsparcia jak: „Klub Młodzieżowy”, „Akademia świadomego Rodzica” oraz „Dziarskie Babki”. W 2022 roku z usługi tej korzystały łącznie 94 osoby. OPS w Kościanie świadczył również pomoc w ramach **Lokalnego Centrum Wolontariatu** oraz **Zespołu Doradztwa Rodzinnego**.

Tab. 27. Podmioty świadczące usługi społeczne na terenie Miasta Kościana

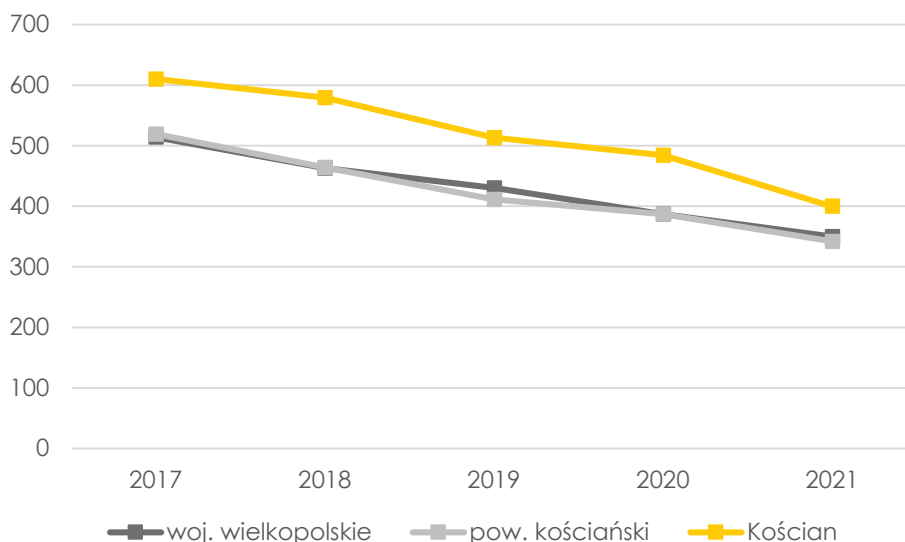
Nazwa podmiotu	Lokalizacja
Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. S. Szczepanowskiego 1
Dom Dziennego i Całodobowego Pobytu Seniora „Bunia”	ul. Gostyńska 41
Spółdzielnia Socjalna „Tutela”	ul. F. Marciniaka 47
Spółdzielnia Socjalna K.O.S.S.	ul. Bernardyńska 2
Środowiskowy Dom Samopomocy	ul. Gostyńska 12
Środowiskowy Dom Samopomocy	ul. S. Szczepanowskiego 1
Warsztaty Terapii Zajęciowej	os. Jagiellońskie 48/1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego Kościana.

Od 2022 i 2023 roku na terenie Miasta prowadzone były również liczne działania socjalne, których celem było zapewnienie pomocy oraz wsparcia potrzebującym grupom społecznym. Działania te realizowano na podstawie takich dokumentów jak:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016-2025;
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Miejskiej Kościan na lata 2022-2025;
- Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2022-2024;
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022-2025;
- Pomoc Gminy Miejskiej Kościan w zakresie posiłków na lata 2024-2028;
- Wieloletni program osłonowy „Pomoc Gminy Miejskiej Kościan w zakresie posiłków” na lata 2024-2028;
- Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023;
- Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023;
- Program „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” – edycja 2023.

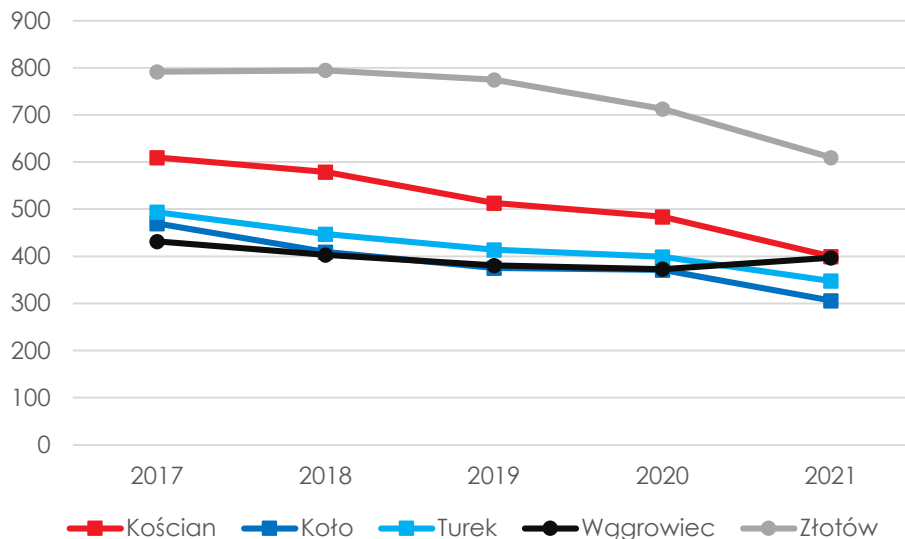
W latach 2017-2021 liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Mieście Kościanie wykazywała się tendencją spadkową. Na początku analizowanego okresu z oferowanego przez Miasto wsparcia socjalnego korzystało 610 osób. Z kolei na końcu tego okresu liczba beneficjentów pomocy społecznej kształtował się na poziomie 400 osób. Wpływ na taki stan rzeczy mógł mieć m.in. spadek bezrobocia oraz wzrost dochodów mieszkańców. Należy jednak zauważyć, że w całym okresie wyniki badanej jednostki przewyższały średnią powiatu kościańskiego oraz województwa wielkopolskiego.

Ryc. 42. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Mieście Kościanie na tle powiatu kościańskiego i województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podobną sytuację zaobserwowano porównując badaną jednostkę z grupą porównawczą. We wszystkich latach liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Kościanie przewyższała wyniki takich gmin jak: Koło, Turek oraz Wągrowiec. Niemniej jednak w 2021 roku różnica ta uległa znacznemu zmniejszeniu. Należy zatem w dalszym ciągu rozwijać oferowane przez Miasto usługi w zakresie pomocy społecznej, aby umożliwić potrzebującym mieszkańcom przewyższanie trudności życiowych oraz uzyskanie pełnej samodzielności.

Ryc. 43. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Mieście Kościanie na tle grupy porównawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podmiotem odpowiedzialnym za gospodarowanie mieniem komunalnym na terenie Miasta Kościana jest Miejski Zakład Gospodarki Mieszkaniowej i Dróg w Kościanie, który powołany został w 1996 roku. Jednostka ta prowadzi swoją działalność w oparciu o Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kościan na lata 2020-2024 (Uchwała nr XI/126/19 Rady Miejskiej Kościana z dnia 21 listopada 2019r.). Dokument ten zawiera prognozę wielkości oraz stanu technicznego

zasobu mieszkaniowego Miasta na podstawie, której określono zasady gospodarowania zasobem komunalnym, uregulowano kwestie związane z polityką czynszową, a także przedstawiono plan sprzedaży lokali mieszkaniowych w kolejnych latach.

W 2022 roku Miasto posiadało w swoim zasobie 288 mieszkań komunalnych oraz mieszkań socjalnych. Większość lokali położonych jest w strefie śródmiejskiej Kościana. Mieszkania te wybudowane zostały przede wszystkim w latach 1901-1975. Kryterium przyznawania lokali określone zostały w Uchwale nr XXI/261/21 Rady Miejskiej Kościana z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasoby gminy.

Poniższa tabela przedstawia zmianę liczby lokali komunalnych i socjalnych na terenie Miasta w latach 2018-2022. Zaobserwowano, że w analizowanym okresie liczba mieszkań komunalnych zmniejszyła się o 11%, a liczba mieszkań socjalnych o 25%. Zmiany te mogły zostać spowodowane sprzedażą części lokali, a także wyburzeniem obiektów znajdujących się w złym stanie technicznym.

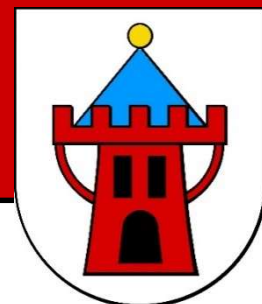
Tab. 28. Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie Miasta Kościana w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkań komunalnych	285	267	263	252	255
Liczba mieszkań socjalnych	44	45	39	36	33

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego Kościana.

ANKIETA

Strategia Rozwoju Miasta Kościana
na lata 2024-2033

Szanowni Państwo,
W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Miasta Kościana na lata 2024-2033,
zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety.
Ankieta jest anonimowa.

Metryczka

Zamieszkanie:

- jestem mieszkańcem miasta Kościan
- nie jestem mieszkańcem miasta Kościan

Płeć:

- kobieta
- mężczyzna

Wiek:

- poniżej 18 lat
- 18-25 lat
- 26-35 lat
- 36-45 lat
- 46-55 lat
- 56-65 lat
- powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

- uczeń/student
- rolnik
- przedsiębiorca
- osoba pracująca
- osoba bezrobotna
- emeryt / rencista
- inne (jakie?) .....

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz miasta?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Dostęp do żłobków / klubów malucha?						
Jakość opieki żłobkowej na terenie miasta?						
Jakość infrastruktury żłobkowej na terenie miasta?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez miasto (DPS, Klub Seniora)?						
Wsparcie osób niesamodzielnych?						
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Miejski?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie miasta?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						
Gospodarka						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru miasta?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie miasta?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie miasta?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
Dostępność usług na terenie miasta?						
Perspektywy rozwoju działalności rolniczej w mieście?						
Konkurencyjność miasta jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?						
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						

Środowisko i przestrzeń						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Estetykę swojego miasta?						
Jakość powietrza w mieście?						
Ofertę miasta w działaniach wspierających ochronę środowiska?						
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?						
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty, itp.)?						
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?						
Świadomość ekologiczną mieszkańców?						
System odbioru odpadów na terenie miasta?						
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w mieście (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						
Walory środowiska przyrodniczego w mieście?						
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie miasta?						
Infrastruktura techniczna						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Stan dróg w mieście?						
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?						
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?						
Jakość sieci wodociągowej?						
Jakość sieci kanalizacyjnej?						
Jakość sieci gazowej?						
Dostęp do Internetu w mieście?						
Turystyka i rekreacja						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Atrakcyjność turystyczną miasta?						
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w mieście?						
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?						
Poziom bazy gastronomicznej?						
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych?						
System ścieżek rowerowych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie miasta dla dzieci?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie miasta dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie miasta dla dorosłych?						

Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie miasta dla seniorów?						
Działania promocyjne miasta, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
Edukacja i kultura						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w mieście?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie miasta?						
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w mieście?						
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)?						
Jakość edukacji w szkołach ponadpodstawowych w mieście?						
Jakość infrastruktury w szkołach ponadpodstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie miasta?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie miasta?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie miasta?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w mieście?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w mieście? (godziny i dni otwarcia, itp.)?						
Działalność domu kultury?						
Działalność biblioteki?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w Mieście Kościanie w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- zapewnienie transportu zbiorowego
- rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
- rozbudowa oświetlenia ulicznego
- rozwój infrastruktury sportowej
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej

- budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- rozwój sieci gazowej
- rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
- poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie miasta
- zwiększenie dostępu do Internetu
- wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- poprawa dostępu do usług medycznych
- zmniejszenie bezrobocia
- promocja miasta
- inwestycje w rozwój turystyki
- podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- zwiększenie dostępności przedszkoli
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- poprawa bezpieczeństwa publicznego
- rozwój kultury
- aktywizacja osób starszych
- inne (*jakie?*)

Część III:

1. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką Miasta?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszego Miasta!

Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna

CEL STRATEGICZNY I: Poprawa bezpieczeństwa energetycznego i środowiskowego, ze szczególnym uwzględnieniem zasobów wodnych

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Plany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
1.1. Rozwój oraz bieżąca konserwacja infrastruktury technicznej, w tym drogowej	Remont i bieżąca konserwacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Miasta				
	Poprawa stanu technicznego i rozwój infrastruktury drogowej, w tym oznakowania poziomego i pionowego				
	Współpraca z zarządcami dróg wojewódzkich i powiatowych w zakresie ich utrzymania i planu remontowego				
	Poprawa stanu technicznego i rozwój sieci ciągów pieszych, w tym zwiększenie bezpieczeństwa w obrębie przejść dla pieszych poprzez ich odpowiednie oznakowanie, doświetlenie oraz montaż barierek w miejscach szczególnie niebezpiecznych				
	Modernizacja systemu oświetlenia miejskiego, poprzez montaż energooszczędnych punktów świetlnych, wraz z automatycznym systemem sterowania oświetleniem miejskim				
	Poprawa dostępności cyfrowej Miasta, poprzez rozwój bezpłatnych punktów bezprzewodowego dostępu do sieci Internet w przestrzeniach publicznych				
1.2. Zwiększanie zasobów wodnych Miasta poprzez rozwój systemów retencjonowania wody oraz systemu zieleni miejskiej	Wprowadzenie rozwiązań z zakresu małej retencji, w tym zbiorników gromadzących wodę deszczową przy budynkach użyteczności publicznej				
	Zakładanie zielonych ścian przy budynkach użyteczności publicznej				
	Wprowadzenie systemu skrzynkowych ogrodów deszczowych				
	Zakładanie łąk kwietnych, z wyłączeniem miejsc w bezpośrednim pobliżu zabudowań mieszkalnych				
	Wsparcie mieszkańców, w tym spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych w zakresie budowy systemów służących retencji wody				
	Ograniczenie uszczelniania powierzchni w Mieście oraz ich rozszczelnienie w miejscach, w których będzie to możliwe				
	Utrzymanie wysokich standardów i powiązań między systemami zielonymi w Mieście				
Zwiększanie powierzchni terenów zielonych poprzez zakładanie parków kieszonkowych, zieleńców osiedlowych i wprowadzanie nowych nasadzeń, w tym zadrzewień					

1.3. Wdrażanie działań mitygacyjnych i adaptacyjnych do zmian klimatu	Wprowadzenie niskoemisyjnej komunikacji miejskiej, wraz z budową sieci zielonych przystanków				
	Wprowadzenie ograniczenia indywidualnego ruchu samochodowego w obrębie ścisłego centrum Miasta				
	Rozwój sieci dróg rowerowych utwardzonych i nieutwardzonych, wraz z ich wytyczeniem i oznakowaniem, a także infrastrukturą towarzyszącą, m.in.: samodzielnymi stacjami naprawy roweru, miejscami obsługi rowerzysty itp.				
	Lokalizacja instalacji pozyskujących energię ze źródeł odnawialnych na budynkach użyteczności publicznej, obiektach oraz gruntach miejskich				
	Wsparcie mieszkańców, w tym spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych w zakresie rozwoju pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych				
	Wsparcie wymiany przez mieszkańców indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe				
	Montaż czujników jakości powietrza w punktach strategicznych na terenie Miasta				
	Promocja wdrażania działań proekologicznych wśród przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie Miasta				
	Podnoszenie wiedzy i świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez edukację wszystkich grup wiekowych (organizacja warsztatów, kolportaż ulotek, plakatów itp.)				
1.4. Prowadzenie racjonalnej gospodarki przestrzennej, z uwzględnieniem aktywnego dążenia do zwiększenia rezerwy terenowej Miasta	Opracowanie Planu Ogólnego dla Miasta Kościana				
	Przeciwdziałanie zabudowywaniu terenów zalewowych				
	Zwiększenie obszarów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego				
	Podjęcie działań w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych na terenie Miasta				
	Dążenie do zwiększenia rezerwy terenowej Miasta, w zakresie gruntów niezabudowanych				
	Rozwój funkcjonalno-przestrzenny w oparciu o przyjęte strefy funkcjonalne Miasta				

CEL STRATEGICZNY II: Dywersyfikacja rynku pracy i rozwój gospodarczy w oparciu o lokalne potencjały endogeniczne: przedsiębiorczość, rzemiosło i turystykę

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
2.1. Dywersyfikacja rynku pracy poprzez wsparcie lokalnych przedsiębiorców, rzemieślników i rękodzielników	Utworzenie cyfrowego katalogu lokalnych przedsiębiorców, rzemieślników i rękodzielników				
	Wsparcie lokalnych przedsiębiorców, rzemieślników i rękodzielników poprzez wspólne działania promocyjne: organizacja lokalnych targów, promocja na stronach miejskich w mediach społecznościowych, itp.				
	Stworzenie instrumentów służących podnoszeniu kwalifikacji, nabywaniu nowych kompetencji i zdobywaniu doświadczenia zawodowego mieszkańców, w szczególności osób młodych				
	Aktywna współpraca z powiatem kościańskim w zakresie profilu kształcenia zawodowego w szkołach ponadpodstawowych i ich dostosowywania do potrzeb lokalnego rynku pracy				
	Stworzenie programu edukacyjnego wraz ze szkołami zawodowymi w Kościanie (Szkoła Branżowa I stopnia oraz Technikum) stymulującego postawy przedsiębiorcze wśród młodzieży				
	Stworzenie systemu zachęt dla lokalnych przedsiębiorców, rzemieślników oraz rękodzielników, aby chcieli szkolić młodzież				
	Stworzenie punktu doradczego dla lokalnych rzemieślników i rękodzielników w zakresie nawiązywania współpracy ze stowarzyszeniami i fundacjami wspierającymi rozwój rzemiosła				
2.2. Aktywne profilowanie i pozyskiwanie nowych inwestorów	Zawiązanie współpracy między przedsiębiorcami a władzami samorządowymi w zakresie budowania społecznej odpowiedzialności biznesu				
	Aktywne dążenie do pobudzenia przedsiębiorczości, w tym poprzez stworzenie i implementację systemu zachęt podatkowych i finansowych dla nowych przedsiębiorców				
	Promocja kierunków kształcenia, w tym poprzez nawiązywanie współpracy między przedsiębiorcami, a szkołami zawodowymi w zakresie staży, praktyk i zatrudnienia osób młodych				
	Aktywna współpraca w ramach Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej				
	Dążenie do rozwoju obecnie funkcjonujących na terenie Miasta przedsiębiorstw				

2.3. Rozwój turystyki w oparciu o uwarunkowania przyrodniczo-kulturowe	Dążenie do zwiększania bazy noclegowej i gastronomicznej poprzez tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi turystyki				
	Wytyczenie kajakowych tras turystycznych wiodących przez istotne punkty w topografii Miasta				
	Utworzenie punktu informacji turystycznej, odpowiadającego również za udostępnianie i promocje aktualnej oferty rozrywkowo-kulturalnej Miasta				
	Utworzenie ścieżek edukacyjno-historyczny w ciągu najważniejszych zabytków Miasta				
	Rozwój działalności Muzeum Regionalnego w Kościanie, z uwzględnieniem jego cyfryzacji				
	Utworzenie wirtualnego przewodnika po najważniejszych zabytkach Miasta, uwzględniającego bogatą historię Kościana				
2.4. Promocja Miasta w oparciu o lokalne zabytki, produkty i tradycje	Promocja bieżącej oferty rekreacyjnej, kulturalnej, społecznej, edukacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców i osób odwiedzających				
	Promocja oferty produktów lokalnych (m.in. masła kościańskiego) i dziedzictwa lokalnego (m.in. wieży ciśnień, zabytkowych zabudowań)				
	Organizacja inicjatyw promujących Miasto, w tym wydarzeń kulturalnych czy sportowych				
	Stworzenie strategii promocji Miasta Kościan, wraz z materiałami promocyjnymi				
	Wsparcie i współpraca ze stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi w zakresie rozwoju turystyki i promocji dziedzictwa lokalnego				
	Kultywowanie i promocja lokalnych tradycji, w tym m.in. obchodów świąt wielkanocnych w Kościanie czy tradycji dudziarskich, np. przez organizację zajęć z zakresu nauki gry na dudach				

CEL STRATEGICZNY III: Rozwój kapitału społecznego poprzez zachęcanie do aktywności obywatelskiej, wsparcie włączenia społecznego oraz rozwój dopasowanej oferty usług

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
3.1. Integracja międzypokoleniowa jako główny element budowania więzi społecznych i wspierania włączenia społecznego	Stworzenie programu wolontariatu dla młodzieży, wspierającej osoby starsze i niesamodzielne w codziennym funkcjonowaniu				
	Organizacja międzypokoleniowych zajęć edukacyjnych z zakresu ekologii i ochrony środowiska dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów				
	Ewaluacja i likwidacja występujących w przestrzeniach publicznych barier architektonicznych				
	Stworzenie poradni psychologiczno-terapeutycznej dla dzieci, młodzieży i seniorów				
	Powołanie Senioralnej Rady Miasta				
	Rozwój działalności Nadobrzeńskiego Klubu Seniora, w tym o aspekt integracji międzypokoleniowej				
3.2. Rozwój usług senioralnych, w tym usług medycznych, rehabilitacyjnych i opiekuńczych	Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych, m.in. w zakresie rehabilitacji, domowej opieki medycznej i pielęgniarstwa				
	Stworzenie i realizacja programu profilaktyki prozdrowotnej we współpracy z podmiotami świadczącymi opiekę medyczną				
	Dalsza organizacja bezpłatnego transportu dla osób starszych, celem skorzystania z usług lekarzy specjalistów				
	Utworzenie wypożyczalni specjalistycznego sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego				
3.3. Rozwój oferty czasu wolnego, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży	Utworzenie programu „Pudełko życia” dla seniorów i osób przewlekle chorych				
	Budowa skatepark'u w Kościanie				
	Budowa miasteczka rowerowego w Kościanie				
	Modernizacja, rozbudowa i bieżąca konserwacja obiektów sportowo-rekreacyjnych, w tym placów zabaw dla dzieci				
	Zwiększenie dostępu i różnorodności zajęć sportowych w zakresie dyscyplin, m.in. we współpracy z organizacjami pozarządowymi				
	Rozwój oferty kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej skierowanej do wszystkich grup wiekowych: dzieci, młodzieży, osób dorosłych i seniorów				

	Utworzenie „Kieszonkowego budżetu obywatelskiego Młodych”, gdzie jedynie dzieci i młodzież będą mogli składać projekty, które poddane zostaną głosowaniu i finansowaniu				
	Wspieranie zaangażowania młodzieży w życie społeczne Miasta				
3.4. Społeczeństwo oparte na wiedzy - wsparcie rozwoju społecznego, edukacyjnego i kulturalnego	Wsparcie uczniów szczególnie uzdolnionych oraz z trudnościami w nauce				
	Zapewnienie szerokiej oferty bezpłatnych zajęć dodatkowych i wyrównawczych dla uczniów				
	Budowa miejskiego żłobka				
	Rozwój kompetencji pedagogów, opiekunów i kadry nauczycielskiej				
	Doposażenie szkół w pomocy dydaktyczne, celem zapewnienia wysokiego poziomu nauczania				
	Utworzenie kalendarza cyklicznych imprez kulturalnych i rozrywkowych				
	Utworzenie wspólnego, cyfrowego kalendarza zajęć organizowanych przez jednostki organizacyjne Miasta, wraz z jego zamieszczeniem na stronie internetowej Miasta				
	Wspieranie inicjatyw oddolnych i współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji usług edukacyjnych i kulturalnych				